

VA

GO

BR

GO

VA

MI

GO

Broj 2/2026

Školski list XI. gimnazije

Intervju sa Suzanom Parašilovac: 12
PUTOVANJA RAZBIJAJU PREDRASUDE

Ivana Babić: 16
ZAGREBULJE

Intervju s Tihanom Štojs Brajković: 20
KAD POSTANE TEŠKO, SAMO NASTAVITE PLIVATI

Intervju s Igorom Galićem: 28
RIDER ON THE STORM

Intervju s Taylor Swift: 30
SVADBENA ZVONA ZA JULIET S BALKONA

SPIKA KAK SE ŠIKA 35

Intervju s Tamarom Sarvaš: 36
TKO MI TEBE UZE, TAMARA

Matija Grgat: **SENZACIONALNO
OTKRIĆE O HRVATSKOM JEZIKU** 42

DRAGI NAŠI ČITATELJI!

ŠKOLSKI LIST OXIMORON SLAVI 25 GODINA!

Ta važna obljetnica vrijedna je proslave u novom/starom ruhu – tiskanome obliku!

Vrijeme digitalizacije i njega je zakinulo za opipljivost pa onako kako više nitko ne kupuje dnevne novine nego vijesti čita s portala, tako je i on bio prešao u svijet servera, clouda i mreže satkane od nevidljivog tkanja kao carevo novo ruho.

Ipak, priznajte da vam je drago imati izrađenu fotku, dobiti papirnato pismo, poruku na ceduljici, pravu koncertnu kartu...! Možda nije praktično, sigurno nije jeftino, ali ima draž

vrijednu truda i troška. A proslava četvrt stoljeća traži posebno izdanje, pa je zato pred vama Oximoron u svojim najboljim godinama koji vas poziva na svoj party. A da nam ničega ne bi nedostajalo, neka svatko da svoj mali prilog! Neka netko donese vijest, netko putopis, netko pak neka priloži reportažicu, intervju, putopis... Svega neka bude na slavljeničkom stolu! Onako kako smo nekada uspomene zadržavali analognim fotoaparatom, tako ćemo i Oximoronov rođendan ovjekovječiti retro-izdanjem, onim

tiskanim. Jer i matične knjige postoje u toj formi kao backup za slučaj digitalne demencije, kolapsa mreže i svake druge nepoželjne frekvencije.

Slike iz najranijeg djetinjstva našega slavljenika bile su crno-bijele, bio je zbrčkan i k'o ružno pače, da bi u mladosti bio veseo i razigran, s naznakama ljepuškastoga labuda. Sada je pravi ljepotan, zreliji, ali s mladenačkim optimizmom! Uživajte u njegovom slavljeničkom izdanju!

Uredništvo

MALI DNEVNIK IZ PRVOG POLUGODIŠTA

KRONIČARKA: IVANA BABIĆ

RUJAN 2025.

8. 9. Zar već??? Opet sve ispočetka! Počinje još jedna školska godina! Školski radovi napreduju: ide dvorana, idu svlačionice, idu klupice pred školom... Toliko se ide da mora stići!

U Avenue Mallu redovi za misteriozne zalutale, izgubljene ili ostavljene pakete, biznis-niša francuskoga poduzetnika – kupiš nešto, ne znaš što: ronilačko odijelo, mali tepih, urnu s pepelom nečijega pokojnika... sve ima svoga kupca.

Na križanju Masarykove i Tesline opet zamijaukale kričave mačke grafitera Lunara. Predlažemo ozbiljnije rješenje usklađenije s arhitekturom.

9. 9. Izišao I-phone 17!

10. 9. Ubojstvo Charlieja Kirka kojega mediji nazivaju konzervativnim kršćanskim aktivistom. Iz snajpera. Amerika, zemlja Prvog amandmana, ima najbogatiju povijest atentata, a još dvoje djece pred spavanje će pitati: Gdje je tata?

12. 9. U *Životu na vagi* kandidati se znoje premda cijeli svijet figuru teše na lakši način – Ozempicom. Iako bolnice dobavljačima lijekova duguju milijune, lijekova za mršavljenje ne bi trebalo nedostajati jer ne idu na teret HZZO-a nego iz džepa pripadnika najdeblje nacije u Europi.

13. 9. Zapjevao u javnosti i tako predočio dokaz: Mišo Kovač je živ! Ono što nas danas osobito muči, kao i novinare mnogih medija, jest: Jesu li Maja Šuput i *gospodin savršeni* Šime Elez zajedno?!?

14. 9. Luka Modrić u svojoj 40. zabio prvi gol za Milan protiv Bologne.

Svaki dan na portalima osvane dotična Žanamari Lalić iako nitko ne zna tko je ta žena i čime nas je toliko zadužila da iskače iz paštete.

16. 9. Umro heroj Domovinskog rata general Ante Roso.

Umro i Robert Redford, najzgodniji glumac zlatnog doba Hollywooda, a bome i kasnije.

Iz druge paštete iskočila prvakinja kazališta Komedija Sandra Bagarić, u badiću. Najavljeni zahladnjenje i kiša!

Traje afera Zdravstveni odgoj. Pobuna roditelja protiv (pre)odgoja njihove djece. Gradska vlast tvrdi da stručna radna skupina tek osmišljava predmet, da će u toj skupini biti ideološki neutralni stručnjaci, da to nije provođenje *woke* agende, a da tzv. *karte seksualice* ipak nisu za djecu. Hm...

22. 9. Prvi dan jeseni

Svinjska kuga na farmi Belje – 12 000 svinja eutanazirano. Jaja *Lukač* – skoro 200 000 kokica zbog salmonelle ide na giljotinu. Vlasnik plače: *Uvozni lobi želi nas uništiti*. U trgovinama nema jaja.

BBB u Dubravi uzima stvar u svoje ruke: kad neće institucije, mi ćemo štiti malo čovjeka od maloljetnih delinkvenata. Kraljica naše estrade, Maja Šuput, proslavila 46. rođendan.

Putin prijeti „snažnim odgovorom“, Trump po običaju kontradiktoran.

27. 9. Udala se Selena Gomez. Vjenčani poljubac princeze i žapca.

LISTOPAD 2025.

1. 10. Zatvoren Oktoberfest zbog dojava o bombama.

Ruski dronovi nad Danskom i ostatkom europskog neba. NATO šalje prosvjedne note Putinu. Ne zvuče opasno.

Haraju dva nova soja Covida, uvukla se i u našu školu.

Neka doktorica iz *Braka na prvu* također iskače iz paštete.

Svađa u *Životu na vagi*. Rekordna cijena čvaraka, 28 eura/kg.

2. 10. Na današnji dan poginuo je Petar Kačić, legendarni vukovarski zapovjednik obrane Sajmišta. Njegov sin Igor odveden je i ubijen na Ovčari. Imao je samo 16 godina.

35 godina od osnutka jedinice za specijalnu namjenu Rakitje, budućih Tigrova.

Mrdujska regata. Čija je Mrduja, otočić u tzv. splitskim vratima? Za Bračane nema dvojbe: njihova je. Za Šoltane još manje: njihova je.

Dvije godine od rata u Gazi: Hamas će osloboditi izraelske taoce? Koliko ih je, nakon napada na Izrael 7. listopada 2023., uopće živo?

Hrvat dronom izazvao nered na aerodromu u Frankfurtu.

Zbornički team building na Plitvicama. Dan predivan, stvoren za izlet. Drugi dan opći potop, nedjelja stvorena za spananac.

4. 10. Prva subota u mjesecu, još jedan sukob molitelja i prosvjednika.

5. 10. Prvi snijeg diljem Hrvatske! Zabilježio se Zavižan, a i mnoge nizine.

7. 10. Trojicu hrvatskih planinara, dvojicu braće iz Kaštela i prijatelja iz Solina, u smrt povukla lavina... a Halida Bešlića zauvijek odnijela njegova Miljacka.

Putin slavi 73. rođendan. E, *care*, svaki tvoj novi rođendan tragedija je za čovječanstvo.

Obljetnica raketiranja Banskih dvora i atentata na predsjednika Tuđmana.

8. 10. U jednoj zagrebačkoj osnovnoj školi ove godine neće biti božićnog sajma na kojemu bi se, od prodaje dječjih rukotvorina, sredstva namijenila potrebitima. Zašto ga neće biti? Jer jedan roditelj inzistira na tome da dobije fiskalizirani račun.

Još jedan sukob roditelja i škole. Neki klinici u jednoj su osnovnoj školi dobili opomenu jer su, navodno, trčali. Roditelji se pitaju zar nije normalno da djeca trče? Upućujemo ih na debatu s onim roditeljima koji misle da se tako izlažu opasnosti da netko strada. Molimo roditelje da se dogovore pa da nam jave.

Na RTL direktno čuvena bolska plaža Zlatni rat. Napokon da se netko dotakne te bolne teme koja bi trebala vrištati sa svih naslovnica! Simbol hrvatskih prirodnih ljepota, prva asocijacija na hrvatski turizam i glavni motiv na hrvatskoj razglednici – nestaje!!! Zbog prekomjerne

izgradnje apartmana i ljudske pohlepe, nasipavanja plaža i građevinskog materijala koji se baca u more, zbog skretanja prirodnih morskih struja i drugih djelovanja tzv. ljudskog faktora, uništili smo ono najljepše što nam je dala priroda. I nikome ništa. Strašno.

9. 10. Na današnji dan prije točno 30 godina u akciji Južni potez poginuo je Andrija Matijaš Pauk, ratni zapovjednik legendarne IV. splitske gardijske brigade Pauci. Nezaboravne su njegove riječi koje smo ove godine imali priliku ponovno čuti na vojnome mimohodu u Zagrebu: *Kad krenemo – gorit će nebo i zemlja!*

12. 10. Hrvatska : Gibraltar u Varaždinu. Idemo prema Mundijalu! Izbornik Dalić obilježava 100 tekmi na čelu hrvatske repke.

13. 10. Veliki dan za Izrael i Palestinu, a američki predsjednik Trump – arbitar? Hamas oslobodio preostalih 20 živih izraelskih talaca u zamjenu za 2000 Palestinaca. Je li ovo uistinu trajni mir u pojasi Gaze?

15. 10. Država preuzima nadzor nad uvozom stranih radnika, napokon. Ankete pokazuju da Hrvati priželjkuju one kulturološki i civilizacijski slične njima, a najdraži su im Filipinci.

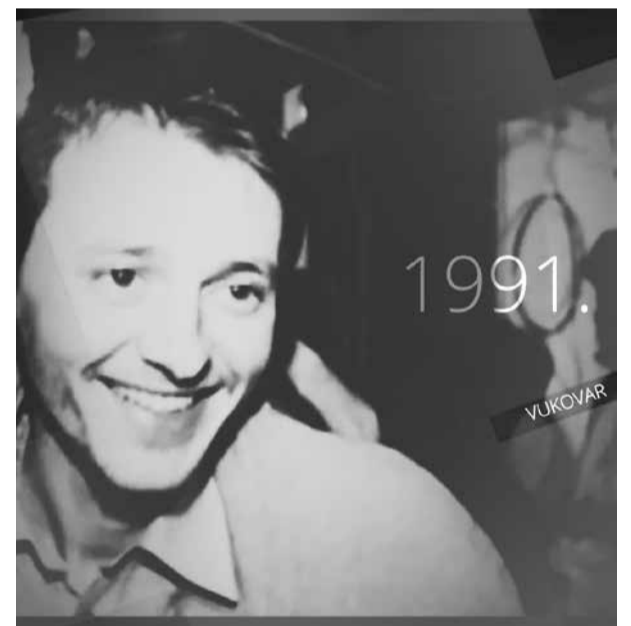
19. 10. Filmska pljačka stoljeća u Louvreu – takve nije bilo od 1911. kada je nestala slavna *Mona Lisa*. Nestali su dragulji i tijare francuskih kraljica, a sve se odvijalo pod prijetnjom – brusilica.

25. 10. Mrtve ptice: stotine tisuća ptica ugiba od ptičje gripe; s neba padaju čaplje, ždralovi, vrane... Na farmama su potamanjeni milijuni peradi. Armagedon.

26. 10. U zagrebačkoj Areni nastupaju Miroslav Ilić, Neda Ukraden i drugi ocvali „velikani YU-scene“. Nema gradonačelnikova veta.

28. 10. Uragan Melissa poharao Jamajku.

29. 10. Nakon 34 godine od smaknuća vukovarskih ranjenika na Ovčari, pronađeni posmrtni ostatci Jeana-Michela Nicoliera i još trojice hrvatskih branitelja.

30. 10. Trump će Ukrajincima ipak dati tomahawke? Ono što je danas *da*, već sutra je *ne*.

STUDENI 2025.

1. 11. Svi sveti

2. 11. Dušni dan – proljetni dani, preko 20 stupnjeva, prekrasna crveno-žuta groblja, gumbeki i lampaši... Pokoj vječni daruj im, Gospodine.

3. 11. Nakon 130 godina u Zagrebu svečano otvoren HNK 2, nova zgrada najvažnije ustanove hrvatske kulture. Industrijskog dizajna, najsuvremenije tehnologije, novi prostor i povijesni trenutak za ovu nacionalnu kuću. Da je sada vidi Khuen Hedervary!

3. 11. Još jedan povijesni trenutak! Dolac, trbuh grada Zagreba, privremeno je prazan! Tržnica je zbog obnove

preseljena na Europski trg. Kako bi taj trenutak opisao slavni Šenoa u svojim *Zagrebuljama*...?

17. 11. Dan sjećanja na žrtvu Vukovara i Škabrnje, pale se svijeće. Braniteljice na čelu povorke prema vukovarskom groblju. Prvi se put na grobu svoga sina može pomoliti majka J. M. Nicoliera koja je odlučila ostati u Hrvatskoj.

18. 11. Izgorio *Vjesnikov neboder!* Prometni krkljanac i sveopći kolaps prometala, a u školi cajtnot s izborom agencije za adventsko putovanje.

20. 11. Vjesnik zapalili klinци? Struka se bavi statikom nebodera. Prometni kaos.

21. 11. Izišao prvi ovogodišnji broj *Oximorona* posvećen Vukovaru.

Naša prekrasna missica Laura Gnjatović ušla među 30 najljepših u natjecanju za Miss Universe. Nepravda, bila je najzgodnija i najpotpunija.

22. 11. Snijeeeeeg!!!!

23. 11. Sunčan, divan, snijegom pokriveni nedjeljni dan! Za dušu, do ponedjeljka i novog prometnog užasa.

25. 11. Ukrajina pristala na pritiske i ucjene, navodno spremna potpisati mir i predaju svoje zemlje nakon četiri krvave godine i stotine tisuća poginulih. Ima li pravde? Je li ovo zeleno svjetlo za sve veće i moćnije?

26. 11. Stravičan požar nebodera u Hong Kongu

29. 11. u prepunoj Areni zagrebački bend Parni Valjak obilježio je 50 godina na hrvatskoj glazbenoj sceni. Bez legendarnog Akija...

30. 11. Zadnji dan studenog, prva nedjelja Adventa. Zagrebom, koji grca u komunalnome kaosu, marširaju tzv. antifašisti za balkansku federaciju (!?)

PROSINAC 2025.

2. 12. Trump sprema žestoki odgovor Rusiji

3. 12. Trump ne sprema žestoki odgovor Rusiji

4. 12. Trump sprema žestoki odgovor Rusiji

5. 12. Trump ne sprema žestoki odgovor Rusiji

6. 12. Medijima je od premijerova posjeta Vatikanu važnije što je odjenula njegova „samozatana supruga“. Održan ždrijeb za SP u nogometu 2026. Čekaju nas Engleska, Panama i Gana.

Je li ukrajinski Pokrovsk pao? Je li časna izbodena? Je li moguće da su svjetski bogatuni dolazili na safari u ratno Sarajevo loviti ljude prema tarifi po kojoj je život djeteta vrijedio najviše, a penzionera najmanje?

7. 12. Adventski sajmovi u Europi pod pojačanim mjerama opreza. Nema ulaza bez rendgena.

Jere Hribar, mladi hrvatski plivač, u poljskom Lublinu osvojio zlato na 50 m slobodno i srebro na 100 m slobodno. Bravo!

9. 12. Marko Bošnjak iz Zagreba odselio u Berlin... kako dalje bez njega? Mladen Grdović: *Brankica je povijest*. Glavni tajnik NATO-a Europi: *Pripremite se za veliki rat*. Betis pobijedio Dinamo. *Ljubav je na selu*: Željково imanje razočaralo Đurđu. Gradska vlast razmišlja i o infrastrukturi grada: Autobusni kolodvor u Zagrebu selit će na lokaciju bivšeg Gredelja da bude bliže željezničkom kolodvoru?

10. 12. Predstavljen novi prijevod Biblije u izdanju *Verbuma* i *Naših ognjišta*. Zbogom imperfektima i aoristima... i mističnosti Riječi. EU udarac na *Temu* i *Shein*: ide porez.

12. i 13. 12. Naši gimnazijalci prvih i drugih razreda u Bratislavi i Beču. Magla, magla, magla. Propustili *Joker Out* u klubu Boogaloo.

15. 12. Testovi, ispitivanja, ispravci... Uff... još malo pa – odmor.

Početak židovskog blagdana Hanuke. Nacionalni i vjerski motiviran masakr na australskoj plaži.

16. 12. Burne rasprave zbog tzv. Bačićevih zakona o prostornom planiranju.

Hrvatska pošta traži radnike za razvrstavanje poštanskih paketa koji će, jamče, kasniti. Usvojen gradski proračun za 2026. Blagdanska košarica: purica 15 eura, guska 14, bakalar 25 eura/kg, hobotnica i lignje do 30, buncek 10, zelje 4-5... Iza adventskog sjaja i lampica skriva se posve oronuli Zagreb, zapušteni izlozi, propali lokali, oronule fasade, derutna pročelja i zapišana dvorišta. Prema anketi provedenoj među Zagrepčanima, najgori je centar grada.

17. 12. Nema mira u Ukrajini. Rusija gađa civilne ciljeve u svojoj tzv. „specijalnoj vojnoj operaciji“. Europa nesložna i podijeljena, Amerika hirovita, a narod stradava. Vukovarski srednjoškolci posjetili predsjednika A. Vučića u Srbiji (!?)

18. 12. Hrvatima po Bosni i Hercegovini zabranjeno obilježavanje adventa. Orban se u ratu Rusije i Ukrajine licemjerno pita tko je koga napao. Ukrajinu je ratno iskustvo naučilo mnogočemu: grad u Donjecku prekriven je optičkim kablovima, koji su na taj način imuni na električno ometanje dronova. Snimke su nestvarne. Cijeli grad izgleda kao da je prekriven paučinom.

19. 12. Školski adventski sajam. U školi veselo: pjesma, ples i blagdanski ugođaj. Romantični Zrinjevac s klizalištem ljepšim nego u Beču. U Oktogonu maštovite instalacije S. Šekoranje uz Gabičin *Prvi snijeg*...

22. 12. Praznici još nisu počeli, ali atmosfera je praznična! Zbornicu ukrašavaju visoki vitki borovi snježnih grana, a ista vrsta uljepšava hodnik i jaslice skutrene pod njima... Finale školskog kviza! Najbolja ekipa, *Master sos* iz 2.c, uvjerljivo je stukla dvije ekipe profesora: *Ginko forte* i *Kamikaze!*

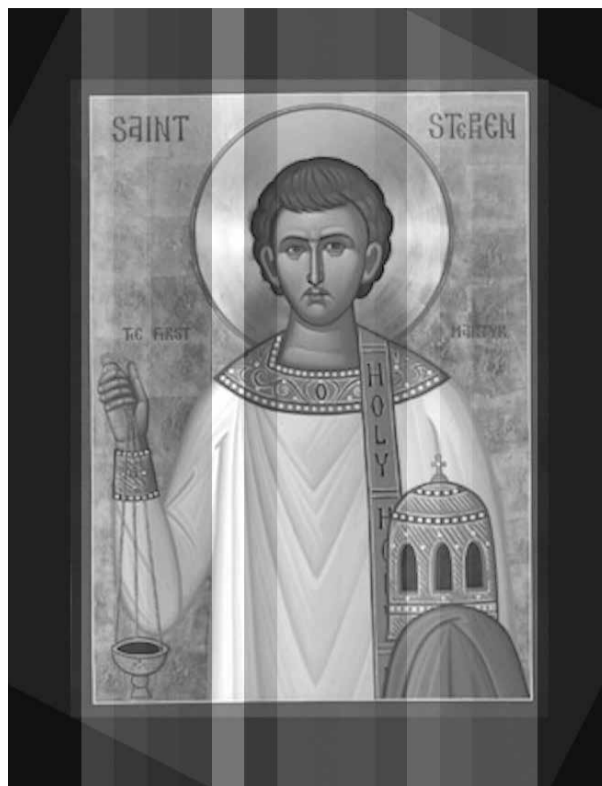

23. 12. Zadnji dan prije praznika! Tajni anđeo svakome je nešto ostavio pod zborničkim borom, a poslije smo se družili uz lijepu zakusku s profesorima koji su nekada radili u našoj školi, a sada su u zasluženoj mirovini. Njima je uvijek drago vratiti se na svoju staru adresu, u školu kojoj su dali sve svoje godine, a nama je drago vidjeti ih doma!

24. 12. Badnjak! Okićeni borovi, bakalar, miris djetinjstva iz kutija s ukrasima... i očekivanje rođenja Spasitelja. Prekrasna TV-reklama s magarčićem za jednu banku: *Ponekad najmanji nose najveće svjetlo*. Jasno je da je u pitanju božićna kampanja, ali svejedno je lijepa. Nakon što su zakonom otpravljeni iz Ljubljane, trubači *Đurđevdanom* garniraju adventsko slavlje po hrvatskim gradovima (!)

25. 12. Božić! Nakon punih pet godina od potresa, prva ponoćka u zagrebačkoj katedrali! Iz papinog *Urbi et Orbi*: „Radujmo se svi u Gospodinu: naš Spasitelj rodio se na svijetu... Od njega zazivamo pravdu, mir i stabilnost za Libanon, Palestinu, Izrael i Siriju... Knezu mira povjeravamo cijeli europski kontinent, moleći ga da i dalje nadahnjuje duh zajedništva i suradnje, vjeran kršćanskim korijenima i svojoj povijesti, solidaran i otvoren prema onima koji su u potrebi... Na poseban način molimo za izmučeni ukrajinski narod... spominjemo se braće i sestara u Sudanu, Maliju, Burkini Faso i Kongu... molimo Boga koji je postao čovjekom za dragi narod Haitija, da u toj zemlji prestane svaki oblik nasilja... Neka Dijete Isus nadahne one koji u Latinskoj Americi imaju političku odgovornost... Kneza mira molimo da obasja Mjanmar, Tajland, Kambodžu... Njemu povjeravamo i stanovnike južne Azije i Oceanije, teško pogođene razornim prirodnim katastrofama... Postavši čovjekom, Isus na sebe uzima našu krhkost, poistovjećuje se sa svakim od nas: s onima koji više nemaju ništa, poput stanovnika Gaze; s onima koji su pogođeni glađu i siromaštvom, poput jemenskog naroda... Za nekoliko dana završit će Jubilarna godina. Zatvorit će se Sveta vrata, ali Krist, naša nada, uvijek ostaje s nama! On je Vrata koja su uvijek otvorena!“

26. 12. Sveti (ravnatelj i prvomučenik) Stjepan.

27. 12. Sveti (mali) Ivan. Thompson u Areni. Gradonačelnik je, kao censor, odlučio da to bude – jednom. Dan prije – rasprodano *Kafansko veče* na Velesajmu gdje nije bilo *arbitra elegantiae*.

28. 12. Još malo pa idemo ispočetka! Umrla slavna francuska glumica Brigitte Bardot. Trump prijeti Venezueli i Maduru, a o Grenlandu govori kao o gotovoj stvari jer, eto, taj teritorij treba Americi da bude *great again*.

29. 12. Trump uvjerava Zelenskog kako Putin želi da Ukrajina uspije (!) Putin tvrdi da su Ukrajinci raketirali njegovu rezidenciju, što i CIA opovrgava. Snažna eksplozija na školskom igralištu u Zagrebu; pirotehniku zavezali za kanistar s benzinom. U HNK ovacijama ispraćene *Ribarske svađe* C. Goldonija u režiji K. Dolencića.

30. 12. Rezimiramo godinu... od dolaska novog/starog predsjednika u Bijelu kuću, do novog/starog predsjednika RH i gradonačelnika Zagreba... glupavih Labubu trendova, masovnih likvidacija kršćana u Nigeriji, nesloge u EU, krhkog primirja u Gazi, Trumpovih carina i hirovitosti, pljačke Louvrea, odlaska pape Franje i novog pape Lava, posvete hrvatskog naroda Presvetom Srcu Isusovu, najvećeg koncerta svih vremena na zagrebačkom Hipodromu i svečanog vojnog mimohoda povodom 30. obljetnice VRO Oluja, Nobelove nagrade američkome fizičaru hrvatskoga porijekla Johnu Martinisu, do senzacionalnog otkrića povjesničara i dominikanca Stjepana Krasića u vatikanskim arhivima da je papa Grgur XV. u 16. st. hrvatski jezik proglasio sveslavenskim i on se kao obavezni jezik predavao na svim europskim sveučilištima, uključujući Oxford i Pariz...

31. 12. S otkucajem ponoćnih zvona stare godine stiže i strašna vijest iz švicarskoga zimovališta Crans-Montana o četrdeset mladih smrtno stradalih u požaru u noćnome klubu... Svjetske metropole dočekuju Novu vatrometom i dronovima koji čudesnim formacijama na nebu stvaraju trodimenzijske slike koje ostavljaju bez daha... Fascinantno i zastrašujuće... AI preuzima svijet. Betlehemijski *mir svim na zemlji*...

NAŠI SU PROFESORI 3. LISTOPADA 2025. OTIŠLI NA *TEAM BUILDING* NA ČUDESNE PLITVICE. VRIJEME IH JE POSLUŽILO PA SU JOŠ VIŠE UČVRSTILI MEĐUSOBNE VEZE I POSTIGLI KONSENZUS U NEKIM STATUTARNIM OTVORENIM PITANJIMA. O TOME KAKO JE BILO IZVIJESTILA NAS JE ZBORNIČKA DOPISNICA I AD HOC VODIČICA SUZANA PARAŠILOVAC.

BILDANJE TIMA DA U ZBORNICI SVE ŠTIMA

PIŠE: SUZANA PARAŠILOVAC

Alarm! Ajme, pa koliko je to sati!? Nije se ni razdanilo, zašto sam uopće pristala na ovo? Jedini dan kad sam se mogla naspavati i probuditi bez alarma. Ali, eto, upisala sam se da idem, a ne volim odustajanja...

Na brzinu sam se spremila i na vrijeme bila na Glavnom kolodvoru. Jutro je bilo sumorno i prilično hladno iako je početak desetog mjeseca, ali to sivilo razbijale su šarene jaknice mojih kolegica koje su nasmijane i dobro raspoložene ulazile u autobus. Moja "cimi" Maja već je zauzela mjesto iza vozača i taman kad smo se smjestili u topli autobus čavrljajući o tome koliko je tko ponio hrane, stiže poruka u grupu PLITVICE: "Neki automobil je upao u raskopanu prugu: Možda malo zakasnim!"

Hm, Nataša. Isprika je u maniri najiskusnijeg maturanata koji kasni tri puta tjedno i već mu "visi" ukor zbog neopravdanih sati. Ali, onda slijedi i druga poruka, Antonijina: "Zato ću i ja malo zakasnit!" Jedna iz Dubrave, a druga s Trešnjevke!

Kad su pristigle i naše zadnje dvije laste, krenuli smo prema Plitvicama. Naravno da nismo stigli ni do naplatnih kućica kad su počele šušcati vrećice iz kojih su se vadila peciva i sendviči, a kod Jastrebarskog je ravnatelj Štef već pitao gdje ćemo stati na kavu.

Najbolji izbor za to činile su se Rastoke. Ono što se u Rastokama "rastače" rijeka je Slunjčica koja s dvadesetak malih jezera, vodopada, slapova i brzaca teče tim čarobnim mjestošcem te se nešto dalje ulijeva u Koranu. Za Rastoke kažu da su predvorje Plitvičkih jezera ili Male Plitvice, a snaga vode Slunjčice nekad se koristila kao jedini pokretač mlinova pa su stare kuće i mlinice zanimljive svakome tko se ovdje zaustavi, a slavenska mitologija kaže da su obale te rijeke bile dom vila i mitskih bića kojima su se pripisivale natprirodne moći jer su putnike iz magle izvodile na pravi put ili bi bolesnike liječile travama, a vodu bi pile samo iz čistih voda, kakva je i dan danas modrozeleno Slunjčica.

Danas smo vile ovdje bile mi u pratnji nekolicine mitskih bića!

U ugodnom kafiću prenamijenjenom iz stare mlinice i zagrijanom vatricom iz staroga kamina popili smo kavu, a ja sam stekla prijatelja. Kosookom dječaku koji je sjedio pored kamina obratila sam se na engleskom, a on mi je odgovorio bespriječnim hrvatskim pa sam, zaintrigirana, saznala sve o njegovoj užoj i široj obitelji, majci iz Koreje koja već 13 godina živi u Zagrebu gdje je i on rođen, korejskoj široj obitelji koju vodi na Plitvice iako je tek 6. razred osnovne škole "Fran Galović"... I kad sam u zanosu zaključila kako je drag

SELFIE

i komunikativan jer mi je svašta ispričao o sebi, Dominik je tiho prokomentirao: "Kao da je imao izbora!" čime me hladno prizemljio, ali mojoj znatiželji kad su druge rase i narodi u pitanju nema lijeka. Nakon kave i druženja (što međusobno, što s ostalim gostima kafića:)) nas-

tavili smo prema Plitvicama, našem današnjem odredištu i mjestu koje je naš ravnatelj izabrao za bildanje tima.

Na ulazu u nacionalni park, naš prvi, prema mišljenju mnogih i najljepši te svakako najposjećeniji i najpoznatiji u svijetu, nekako je spontano (i jednoglasno) odlučeno da vodič parkom budem ja. Jer, eto, ja sam profesorica geografije pa se to valjda podrazumijeva (Srećko se vadio na to da on predaje i povijest). Na stranu što sam zadnji put ovdje bila prije 5-6 godina i ne snalazim se nikako jer sam svaki put išla za nekim tko zna... Nije ih obeshrabrilo niti to što sam odabrala turu koja traje 4-6 sati.

Praveći se da znam kamo i kuda idem, povelam svoje drage kolege na obilazak jezera, a nakon kratkog vremena svi su se vrlo dobro snalazili i uživali u

prekrasnim prizorima. Neki su odabrali sporiji tempo, neki su pojurili, a treća kategorija je Vlatka. Da je organizirano natjecanje za najbrži obilazak, nema sumnje da bi ga osvojila. Možda bi je ugrozila jedino Marina jer je ona hodala za dvoje! Igora se ne bih trebala bojati jer je on najčešće pitao: A koliko još!? Sunce i ugodna temperatura bili su kao naručeni da svaki komadić parka bude prizor za pamćenje. Plitvička jezera, šesnaest velikih i puno manjih jezera koja su poređana u jednu nisku povezanu sedrenim slapištima i vodopadima, dočekala su nas u svim nijansama plave i zelene. I koliko god puta da im se vraćaš, uvijek te iznova ostave bez daha. Ta predivna priroda i velik broj istinski zadivljenih turista iz cijelog svijeta, s ozarenim licima koja se dive svemu što vide oko sebe, moraju ut-

jecati na dobro raspoloženje koje nas je cijeli dan pratilo. Možda je dodatna motivacija bila i pomisao na ručak koji nas čeka u restoranu na izlazu (nećemo ga besplatno reklamirati – danas je influensanje ozbiljan biznis).

Umorni, ali zadovoljni s prijedeh 15-ak tisuća koraka ili 11 kilometara koliko nam je izračunala aplikacija, nakon ukusnog ručka sjeli smo u bus i krenuli za Zagreb. Igorova je ideja bila da izletnici iz Jedanaeste anketom komentiraju potkovanost vodiča (mene!) te ocijene koliko je vodič stazu prilagodio fizičkim sposobnostima sudionika. Ipak, kad je shvatio da anketa neće biti anonimna, odustao je od iskrenog glasovanja, a ja sam samo razmišljala o tome kako sam uopće mogla pomisliti da ne idem. Srećom, ne volim odustajanja!

POD VELIKIM SLAPOM

POVODOM PRIZNANJA KOJE JE HRVATSKO GEOGRAFSKO DRUŠTVO U KATEGORIJI NAGRADA ZA POUČAVANJE GEOGRAFIJE U PROSINCU 2025. DODIJELILO NAŠOJ PROF. SUZANI PARAŠILOVAC, RAZGOVARALI SMO S NJOM O SVEMU I SVAČEMU. UPOZNAJTE NAŠU UZDANICU, OBOŽAVATELJICU PUTOVANJA, KVIZOVA, MINERALA, NOVOG VALA, ZALAZAKA SUNCA I OPĆENITO ŽIVOTA ZA KOJI TVRDI DA JE – DIVOTA!

PUTOVANJIMA SE RAZBIJAJU PREDRASUDE

INTERVJU IRALA: IVANA BABIĆ

Kada ste se zaljubili u geografiju? Jesu li Vaši nastavnici imali kakve veze s tim?

Više se stvari poklopilo. Dijelom je za to zaslužan moj tata koji je volio povijest i geografiju i prenio tu ljubav na mene... doduše, više za geografiju nego za povijest. Donosio bi mi zanimljive knjige s puno slika različitih dijelova svijeta, prepričavao svoje doživljaje s putovanja i tako se to negdje „primilo“.

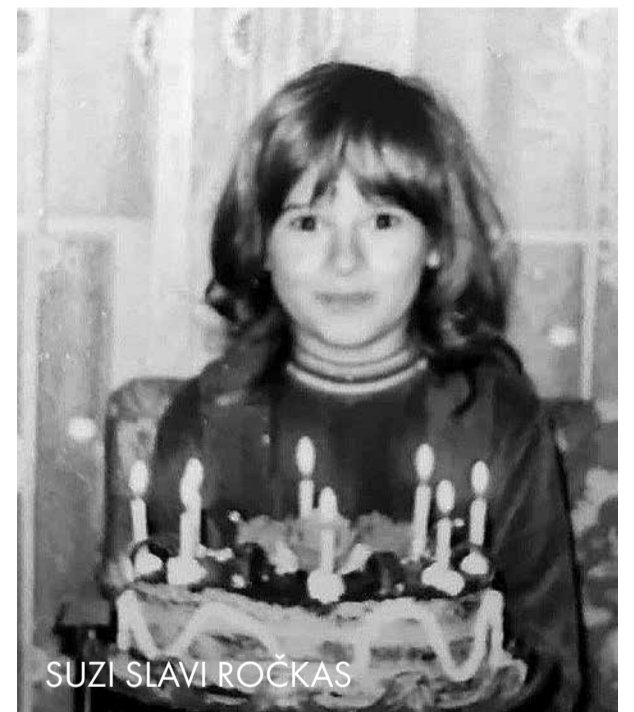
Veliki autoritet bila mi je i nastavnica geografije u srednjoj školi, profesorica Crnić, koja je bila strah i trepet, ali njena predavanja bila su izuzetno zanimljiva i sve je nekako bilo logično i povezano. Svi su je se bojali, a ja sam joj se divila. Puno kasnije, kad sam već diplomirala, znala bih je sresti i, unatoč i dalje strogom izrazu lica, vidjelo se da joj je drago što sam izabrala baš geografiju.

I, konačno, potkraj četvrtog razreda, kad je trebalo izabrati studij, a ideje su bile raznovrsne (od engleskog i arhitekture do psihologije), moj tadašnji dečko studirao je biologiju na PMF-u i uvjeravao me kako je to odličan fakultet pa bi bilo super da zajedno budemo tamo. Tako je prevagnula geografija:) Iako je on ubrzo postao bivši, nikad nisam požalila izbor studija.

Zanima nas sve o Vama: odrastanje u kvartu, školski dani, izlasci...

Moje odrastanje bilo je slično odrastanju većine klinaca sedamdesetih i osamdesetih u Zagrebu. Jedinica sam, a živjeli smo s bakom kojoj sam bila centar svijeta, tako da nisam išla u vrtić nego me čuvala ona. S trećeg kata zgrade na Knežiji sjurila bih se u parkić i družila s klincima iz kvarta. Već tada lako sam sklapala prijateljstva, što se nastavilo dalje u životu. Živjela sam pod staklenim zvonom pa mi moja djeca često kažu da sam razmaženija od njih. Ljeta bih provodila u Selcu gdje bi me roditelji ostavili s bakom zadnji

dan nastave u petak, a vraćala bih se u Zagreb u nedjelju, dan prije početka nastave. I tamo sam imala veliko društvo pa smo ljeta provodili vrlo zabavno i sadržajno. Najdraže mi je bilo osmišljavanje kazališnih predstava u koje bih uključivala svu djecu iz okolnih vikendica. Dugo bismo se pripremali, radili scenarije, kostime, birali glazbu, a onda natjerali sve susjede da plate ulaznicu i dođu na predstavu. Zarađeni novac danima smo kasnije trošili najviše na sladoled ili kokice:) Kako sam rođena u veljači, krenula sam u školu sa 6.5 godina i uvijek bila najmlađa u razredu. Najčešće sam prolazila s vrlo dobrim jer u to vrijeme baš nije bilo tolika odlikaša kao danas, a i ne sjećam se da sam nešto puno učila u osnovnoj. Čini mi se da sam „naučila“ učiti tek negdje u trećem razredu srednje. Moja generacija bila je zahvaćena reformom školstva nazvanom šuvarica po njenom tvorcu Stipi Šuvaru koji je ukinuo gimnazije i osnovao tzv. obrazovne centre pa sam tako upisala Centar za jezike u Križanićevoj (današnja XVI. gimnazija), a kako smo se nakon završenog drugog razreda ponovo upisivali, u treći sam se upisala u Centar za kulturu i umjetnost (današnja II. gimnazija). To je i razlog zašto nisam posebno povezana s kolegama iz tog vremena jer su dvije godine bile prekratke za čvršće veze. Najljepši period školovanja bilo mi je studiranje. Bili smo mala, povezana grupa sličnih interesa. Svako malo bili bi neki tulum, nije nam trebalo puno da se organiziramo. Ako nismo mogli kod nekog doma, imali smo jednu dvoranu na faksu gdje su nam profesori dopuštali da se okupljamo i zabavljamo. Sjećam se da sam jednom tamo nosila svoju glazbenu liniju pa sam i puštala glazbu, a kako su dečki s faksa po dvorani upalili svijeće za ugođaj, tako su mi dvije svijeće, koje su bile iza mojih leđa, zapalile kosu koju je brzo ugasio jedan dečko koji je taman ušao u dvoranu. Kosu

sam uspjela spasiti, ali vezu s biologom ne jer je baš taj „vatrogasac“ kasnije postao moj suprug i otac moje djece. Osim takvih tuluma, izlazilo se na svirke u zagrebačke klubove gdje su nastupali bendovi 80-ih. Često smo putovali na terene po Hrvatskoj gdje je također uvijek bilo zabavno, a nerijetko bi nam se u partijanju pridružili i profesori s faksa. Naravno, i učilo se, spremali su se ispiti, a i to smo često radili zajedno. Uglavnom, jedno vrlo lijepo razdoblje jer učiš ono što te zanima, a nema stresa od svakodnevnog ispitivanja.

Vaša su djeca išla u XI. gimnaziju. Nose li iz nje lijepe uspomene? 😊

U vrijeme kad su se upisivali u srednju školu još su trenirali plivanje, a treninzi su bili svakodnevni i intenzivni pa im je bilo važno da je škola blizu. Isto tako izbor je bio opća gimnazija. Zaista nisu imali nikakav problem s time da idu u školu gdje

im radi mama. Moram priznati da mi je to bilo jedno jako lijepo razdoblje kad smo svo troje bili u XI. gimnaziji. Zajedno smo išli na školske izlete, sudjelovali u danima kruha, danima otvorenih vrata škole, školskim predstavama, koncertima, znala sam sve njihove prijatelje, a njima to nije bilo opterećenje jer nisam preveliko zabadalo. Tada su još bili stari, papirnati dnevnici i moram reći da se ne sjećam da sam ikad zavirila u njihove ocjene. Nije bilo potrebe jer su oboje vrlo otvoreni i iskreni pa sam uvijek znala sve... čak i ono što možda nisam htjela znati:) Lini sam i predavala pa smo tako bile zajedno i na maturalcu:) Mislim da iz XI. imaju lijepe uspomene i trajna prijateljstva.

Znamo da je Vaš preezgodni sin Venio radijski voditelj i influencer koji duhovito bilježi svoje trenjanje u gymu ne glumeći Supermana. Jesu li se promijenila zanimanja današnjice?

Zgodan je, je l' da!? :) Kao svakom ambicioznom roditelju bilo mi je važno da mi djeca imaju aktivnosti vezane uz sport i kulturu pa su rano krenuli s plivanjem i dramskom grupom u ZKM-u. Oboje na isto, naravno, da meni bude lakše s razvažanjem. Venio je ubrzo počeo dobivati poslice na radiju, još kao klinac. Oboje su sinkronizirali i crtiće, a najznačajnija uloga bila mu je sinkronizacija Arthura u crtanom filmu „Arthur u zemlji Minimoya” poznatog redatelja Luca Bessona (režirao Peti element, Valeriana itd.). Na zagrebačku premijeru došao je i slavni redatelj osobno pa mi je dvanaestogodišnji sin omogućio da se i danas hvalim kako sam bila na privatnom ručku s Bessonom koji je htio upoznati mladog glumca. Kasnije se sam javljao na natječaje za radijske voditelje na Enteru pa Anteni gdje je i danas. Uz radijski posao često snima reklame („voice over”) i vodi „evente”. Kako ga i sport prati od malena, tako je to krenulo sa snimanjem treninga i objavljivanjem na tik toku, a dosta je rječit i duhovit pa se to ubrzo pretvorilo u nešto ozbiljnije. Moja generacija najčešće na influencersere i influensanje gleda kao na nešto beskorisno i bezvezno, ali svakako da su se zanimanja današnjice promijenila. Ni vi mladi ne gledate više TV kao starije generacije, a što je EPP, vjerojatno nemate pojma. Ali ako veliki brendovi plaćaju nezamislive iznose za takav oblik marketinga, onda to postaje ozbiljan posao... iako bi nekom, s više sijedih, bolje zvučalo da je nekog „ozbiljnijeg” zanimanja. Meni je samo važno da je sretan s tim što radi jer u konačnici – to je najvažnije. Sigurno je grozno pola života provesti na poslu koji ne voliš.

A Vaša preezgodna kći? Sigurno imate super odnos... Like mother, like daughter...

Daaa... moja Lina. Moja najbolja prijateljica! Nisam pobornica teorije da roditelj ne treba biti prijatelj vlastitoj djeci jer onda nisu postavljene granice. Jako smo bliske i nema toga što mi neće povjeriti ili pitati za savjet. U puno mi je stvari slična, ali ne baš u svemu. Užasno je vrijedna i predana poslu u maloj start up firmi kao „customer success manager” koju gradi s osnivačima od samog početka. Prije će za vikend otići u prirodu nego u šoping centar, čim se vrati s jednog zanimljivog putovanja, planirat će drugo, prijavit će se na svaki Spartan race i Highlander, i to ne pod geslom „važno je sudjelovati”, voli biti okružena svojim ljudima, brata obožava, a mene kontrolira više nego ja nju. Odradi posao, odjuri u teretanu (i mene su ponovo natjerali na vježbanje), pa malo u kuću koju uređuje s dečkom na razbijanje još pokojeg zida, a onda dan završi druženjem s prijateljima. Nekad mislim da joj dan traje 48 sati. Nadam se da će joj se ostvariti plan da do četrdesetpete zaradi puno novca, što će joj omogućiti da kasnije malo uspori:)))

Kako su izgledali Vaši srednjoškolski dani? Po čemu pamтите svoje profesore?

Kao što sam već rekla, dvije godine bila sam u jed-

noj, a druge dvije u drugoj školi, tako da nemam neke posebne uspomene na srednjoškolsko razdoblje, što mi je žao, a sjećam se profesora koji su dolazili pripremljeni na nastavu i bili zanimljivi predavači. To su bile već spomenuta profesorica Crnić, profesor povijesti umjetnosti Opačić te profesorica psihologije Krizmanić. Osim što su zanimljivo predavali, to su bili i predmeti koji su me najviše zanimali.

U kojeg ste pjevača ili glumca tada bili zaljubljeni, čije ste ploče slušali, postere ljubili...?

Nisam se baš zaljubljuvala u te „nedostižne”. Bilo je dovoljno stvarnih, zanimljivih, ali imala sam svoje omiljene pjevače – puno sam slušala Boba Dylana, Neila Younga, Claptona, Boba Marleyja, Rolling Stonea, kasnije Depeche Mode i RHCP, ma i mnoge druge... i naravno domaće iz 80-ih, ali baš da sam bila zaljubljena, to ne. Tako da ni postere nisam ljubila :)

Kakav ste u srednjoj imali stajling? Kakav ste imidž furali?

A joj... srednja je bila hippie faza. Što više kose, tako da, osim što je bila duga, morala je biti i kovrčava pa sam je redovito tretirala mini valom (ako uopće znate kaj je to). Nosila sam tatine košulje, obavezno dva puta godišnje odlazila u Trst po traperice, espadrile u svim bojama i sve što se tada tamo kupovalo jer u socijalističkoj Hrvatskoj dosta toga nije bilo. Nekoliko sam godina preko učeničkih i studentskih servisa radila na Zagrebačkom velesajmu za Indijce koji bi dolazili prodavati svoju robu pa sam i tamo kupovala šarene pamučne tunike i haljine koje su bile hit jer globalizacija još nije uzela maha pa je to sve izgledalo fora i egzotično. Moralo je uvijek biti drugačije od drugih i malo pomaknuto... tada sam bila zadovoljna :)

Jeste li već u mladosti zatvarali oči, zavrtjeli glo-

bus i zaustavili ga prstom na mjestu koje Vam je odredila sudbina?

Točno tako. Vrtim globus otkad znam za sebe, a putovati sam počela relativno rano s obzirom na vrijeme u kojem sam živjela. Sjećam se da sam na prvo samostalno ozbiljnije putovanje otišla na prvoj godini faksa, u Pariz. Imala sam 18 godina i s dečkom, već spomenutim biologom, i društvom zaputila sam se autobusom. Sad kad razmišljam o tome, nije mi jasno kako je to uopće bilo moguće. Prvo, jedan nas je vozač vozio bez stajanja od Zagreba do Pariza. Smještaj smo našli kad smo došli tamo (kako, ne sjećam se, samo znam da nije bilo booking.coma). Kako i koliko sam se puta javila roditeljima također se ne sjećam, mislim da sam nazvala s telefonske govornice kad smo stigli i to je bilo to (djeco, mobiteli još tada nisu postojali). Obožavala sam svoj Zagreb, ali te 1983. bio je siv i sumoran. Noću mračan, bez lijepih izloga i osvijetljenih ulica. I onda mala, osamnaestogodišnja Suzi dođe u Pariz – grad svjetla. Bila sam kao Alisa u zemlji čuda. Danas klinici ne mogu to doživjeti, ne može ih baš ništa toliko fascinirati. A znala sam da je to bio tek početak. Uspjela sam se i posvađati s dečkom ispred Eiffelovog tornja na Champ de Marsu i demonstrativno otići od njega pa sam sama otkrivala grad, vozila se metroom, kretala se gradom bez karte i navigacije, bez mobitela, a s foto-aparatom na filmove, dočekala noć i svjetla grada i – bila kupljena za cijeli život.

A sad ajmo skupa na put! Prije svega, možemo li napokon doznati razliku između zemljopisa i geografije? I zašto onda u srednjoj školi umjesto povijesti nema historije?

Za povjesničare ne znam, i slažem se da je prema doslovnom prijevodu s grčkog geografija zapravo zemljopis, ali objašnjenje mojih profesora s PMF-a je da je zemljopis kao predmet u osnovnoj školi

bio deskriptivne naravi, kao i geografija nekad kad se svodila na jednostavno opisivanje onog što vidimo, a danas joj je zadatak objašnjavanje pojava i procesa u prirodi jer za sve što nam se događa u prirodi i društvu postoji objašnjenje, što je i zadatak geografije pa je po tome geografija najvažnija jer je ona SVE što nas okružuje.

Od svih zemalja koje ste obišli... Koja je najegzotičnija?

Pa nisam ja tako puno putovala izvan Europe tako da nemam neki preveliki izbor jer u Europi ništa nije preegzotično. Možda Malezija iako sigurno ima puno egzotičnijih mjesta, ali u Maleziji sam bila najbliže ekvatoru pa je to drugačije što se tiče klime, životinja, vegetacije. Prava tropska klima s tropskom vegetacijom. A i Kuala Lumpur s predivnim Petronasima zbilja me oduševio. A najegzotičnije je bilo kad je DJ u jednom iranskom restoranu usred Kuala Lumpura najavio i pustio Sandru Afriku. Dakle, na drugom kraju svijeta nisam mogla pobjeći od repertoara protiv kojeg se borim na svakom maturalcu.

Koja Vas zemlja je (i čime) najviše impresionirala?

Teško je na to odgovoriti jer kad me netko pita koja mi je destinacija bila najdraža, onda se osjećam kao žena s puno djece koja treba izdvojiti koje dijete voli najviše. Ali, ako treba izdvojiti koja me impresionirala, onda ću izdvojiti Ujedinjene Arapske Emirate tj. Dubai jer mi je friško. Govorila sam uvijek da me taj dio svijeta ne zanima jer je sve umjetno napravljeno i nema neke povijesti, a ni lijepe prirode, ali sam ostala istinski impresionirana količinom ljudskog rada u nemogućim uvjetima i tom preobrazbom pustinje u jedno urbanističko čudo. Mislila sam da znam sve o tome, ali kad sam prolazila tim gradom, shvatila sam da nisam znala ništa jer to treba doživjeti. Tamo je sve najekstremnije, od temperatura do katova, a vlada red u kojem se osjećaš sigurno. Iako to naravno ne znači da mi je to najdraža zemlja u kojoj sam bila niti da bih tamo voljela živjeti. Samo impresionira!

U kojoj nikad ne biste živjeli?

U Izraelu. Jako je zanimljiv, obišla sam Jeruzalem, Tel Aviv, Haifu, Betlehem, bila na Mrtvom moru i okupala se u njemu, hrana je odlična i ništa mi se posebno neugodno nije dogodilo, ali to je zemlja u kojoj ne bih nikad mogla živjeti. Jednostavno mi je bio „loš vibe”. Pritom nemam nikakvu političku konotaciju!

Koja je najprljavija?

Ne mogu izdvojiti najprljaviju zemlju. U svakoj ima gradova s čišćim i prljavijim kvartovima. Bila sam ovo ljeto u Norveškoj pa su me iznenadili dijelovi grada koji su bili prilično zapušteni i prljavi, a tamo to ne očekuješ. U Maroku pak očekuješ prljave kvartove pa te iznenade dijelovi grada koji su ušminkani i čisti. Ako znaš kamo ideš, ništa te ne može pretjerano šokirati. Znala sam da Bangkok nije najčišći grad na svijetu, ali ništa mi tamo nije smetalo – dapače, toliko mi se dopao da sam ga posjetila dva puta. Ako baš trebam izdvojiti, izdvojila bih Napulj zbog količine smeća po ulicama u samom centru grada. Ali, i to si mogu objasniti jer znam situaciju juga Italije i nije mi zbog toga taj grad manje drag, naprotiv, ima neki poseban šarm unatoč smeću. Nastojim svaku novu sredinu prihvatiti sa svim vrlinama i manama, i uvijek mi je sve zanimljivo.

U kojoj je zemlji najbolja, a u kojoj najgora hrana?

Kvaliteta, okus i raznovrsnost hrane opada s juga prema sjeveru. Mediteran i JZ Azija najbolja, a Skandinavija, Njemačka, Češka najlošija hrana. Opet, ovisi 'ko kaj voliš!

Najbolja gurmanska preporuka...

Hmmm... janjeći kotleti u Grčkoj ili Turskoj :) Ovak' na brzinu. Makar, kak volim jest, moglo bi se tu svašta navesti. Probala sam i skakavce u Tajlandu, ali nisu za preporučiti, premasni su i preslani.

Vaš izbor: sjever ili jug? Istok ili zapad? Ljeto ili zima?

Jug. Zapad (osim ako nije Daleki istok). Ljeto (bez razmišljanja).

Čine li zemlju ipak – ljudi?

Apsolutno da. Gdje god dođem, trudim se ostvariti kontakt s domaćima. Uvijek nađem način kako pristupiti i začas uđem u priču. Tako svašta saznam što ne piše u turističkim itinerarima. Zbog ljudi, ali i ugodne klime, zanimljive arhitekture u kojoj se osjeća miks jugozapadne Europe i sjeverne Afrike, najdraže mi je mjesto na svijetu (osim Zagreba) Lisabon. Možda i zato što se tamo na svakom koraku osjeća taj duh istraživanja i otkrivanja novih kontinenata, duh pomoraca koji su potekli odatle, pa si umišljam da sam s njima povezana nekim tajnim vezama. Bila sam četiri puta i sigurna sam da ću otići ponovo. U Lisabonu se osjećam kao doma, a taj osjećaj na putovanju je lijep.

Najzanimljiviji susret s ljudima dogodio se u Moliseu, najsiriomašnjoj talijanskoj regiji za koju sami Talijani kažu da ne postoji (Molise'n't), gdje sam išla tražiti moliške Hrvate koji su potomci onih prebjeglih prije oko 500 godina. I našla sam ih. U selu do kojeg smo se od glavne ceste vozili uskom, razrovanom cestom punom rupa pola sata uzbrdo da bi došli do ploče s natpisom „Dobrodošli u Kruč”. Na malom trgiću uz crkvu i zgradu općine visila je, uz talijansku i zastavu EU, hrvatska zastava. Selo s par stotina ljudi i uglavnom napuštenim i zapuštenim kućama, gdje se jedna takva može kupiti za tisuću do dvije eura, bilo mi je zanimljivije nego Firenza, Rim i Venecija zajedno. Sjeli smo u lokalnu (valjda jedinu) birtiju i odmah sam pokušala saznati govori li još itko ovdje hrvatski. Imala sam sreće jer je za stolom do nas u skupini ljudi jedan simpatičan čovjek odmah progovorio vrlo tečno, tako da sam svašta zanimljivo čula od njega, ali za takve detalje trebat će nam još jedan intervju!

Prema Vašem nakitu zaključujemo da ste ljubiteljica (polu)dragog kamenja i minerala... Mislite li da je Kolumbo napravio dobru trampu s Indijancima: nakit za krumpir?

Nisu Europljani puno trampili. Više se radilo o otimačini, a nama je krumpir sigurno vrjedniji od šarenih beskorisnih perlica koje su dobili Indijanci :) Znači, definitivno dobra trampa! Da, volim minerale jer su nevjerojatni. Skriveni duboko u stijenama, a kad ih izvade na površinu i izbruse, sjaje u svim bojama i nijansama. Divim se prirodi kolika čudesa skriva. Zadnjih desetak godina idem na sajmove minerala i dragog i poludragog kamenja po Europi. Počela sam iz hobija i sama izrađivati nakit od minerala pa nekad samo razgledavam, a nekad i gostujem sa svojim kolekcijama. Redovito se održavaju u Milanu, Münchenu, Lisabonu, Veroni, Luksemburgu, a najveći sajam minerala održava se u rudarskom naselju Saint Marie aux Mines u francuskoj pokrajini Alzas gdje sam bila prošlo ljeto. Cijelo naselje živi za te dane, a vjerojatno nema otkrivenog minerala u svijetu koji se tih dana tamo ne može naći. Zanimljivo je kako svaki ima neku svoju priču. Trenutno mi je favorit larimar, mineral koji je 1974. otkrio Miguel Mendez u Dominikanskoj Republici, a kako je prekrasne boje Karipskog mora, dao mu je ime Larimar po svojoj kćeri Larissi i španjolskoj riječi za more – mar. Tamo je već prilično iscrpljen, a nigdje drugdje u svijetu nije pronađen. A to je samo jedan od bezbroj drugih vrsta. Ne kupujem samo nakit, nego i nebrušene minerale za svoju sve veću kolekciju :)

Znamo da ste fan pub-kvizova, što je svakako puno bolje za mozak nego ginko pa nam je jako drago da je ta izvannastavna aktivnost zaživjela i u našoj školi.

Daaa... obožavam kvizove svih vrsta, oduvijek. To mi je isto tatino nasljeđe! Posebno mi je zadovoljstvo kad se mogu natjecati, a ne samo gledati, iako nisam nikad imala petlje prijaviti se u neki kviz tipa Potjere ili Milijunaša. Zato su pub kvizovi idealni, ne izlažeš se javnosti, a opet se imaš priliku igrati. Ima ih posvuda po gradu, tako da bih mogla svaki dan u tjednu na drugi, ali teško mogu naći ekipe koje su baš toliko spremne igrati. Trenutno igram u dvije zajedno s kolegom, profesorom Berićem – zovu se Kvizna-Žigljen i Propuh. Veselim se organizaciji kviza u školi i mješovitom natjecanju učenika i profesora, hihi.

Sjećate li se kad je Kongo bio Zair, Kambodža - Kampučija, a Daruvar – Drvar? 😊

Naravno da se sjećam, i kad je Tajland bio Siam, i kad je Mianmar bila Burma, i kad je Bangladeš bio Istočni Pakistan :) Kad dugo živim! Jedino se Drvara ne sjećam :)

Šalu na stranu, zašto je Kalkuta odjedanput Kolkata, a Bombay Mumbai? Zbunjeni smo.

Calcuta ili Bombay anglicirane su verzije imena tih gradova iz vremena kad je Indija bila „dragulj britanske krune” odnosno britanska najvrjednija kolonija. Osamostaljenjem Indije vraćaju se izvorna imena s lokalnim izgovorom, što je bila praksa i drugdje u svijetu. Promjene toponima su česte, što znaju oni koji dugo žive :)

Što velite na onu anegdodu prof. Štojs o paru nekih stranaca koji se želio romantično zaručiti u Nici pa su kupili krivu kartu i završili u Nišu?

Pa stalno govorim da je geografija najvažnija za život! :)

Tko Vam je zgodniji, Eratosten ili Kopernik?

Eratostena volim jer on je ipak „otac geografije”, ali realno je zgodniji Kopernik. Pa imao je frizuru kao Jim Morrison!

Što nije znao Ptolomej, a znaju i Vaši najlošiji učenici?

Za početak, nije znao da se Zemlja vrti oko Sunca, a iskreno se nadam da svi moji učenici to znaju i vjeruju u to.

S kim biste najradije na brod: Kolumbom, Magellanom, Vascom da Gamom, Bartolomeom Diazom, Ivicom Kostelićem?

Ovo je sad teško pitanje. S Kolumbom bi svakako bilo fora jer nije mala stvar otkriti novi kontinent iako on, jadan, toga nije bio svjestan. Magellan je dugo putovala i zapravo dokazao da je Zemlja okrugla, tako da bi i to bila stvar prestiža, valjda bih i ja onda ubrala komadić slave. Samo bih se trebala čuvati na Filipinima jer on je baš tamo zaglavio. S Diazom ne bih jer je samo otkrio Rt dobre nade i tamo igrom slučaja jednom drugom prilikom smrtno stradao, a niti s Da Gamom jer je došao samo do Indije. Kostelić je svakako najzgodniji, iako ga u zadnje vrijeme stalno spašavaju pa ne znam koliko bi se isplatilo.

U knjižarama sve vrvi od putopisa i putopisaca: od braće Seljan i F. Konščaka do Malnara, Pauletića i Rostuhara. Sjećate li se prvoga putopisa koji Vas je oborio s nogu pa ste rekli: ovako ja želim živjeti?

Čitala sam o putovanjima braće Seljan, pratila Malnarova putovanja, Pauletić mi je generacija pa sam njega otkrila kasnije, a Rostuhar je još mlađi tako da nije mogao utjecati iako ga jako volim i najdraži mi je od svih navedenih. Čak sam i pregovarala nešto s njim oko dolaska u školu da

nam održi neko predavanje, ali teško ga je uloviti. Imamo i poveznicu – roditelji su nam radili skupa. Ali, „ovako ja želim živjeti” dogodio se slušajući mog tetka koji je kao arhitekt jako puno putovao od davnih sedamdesetih i uvijek se vraćao pun zanimljivih priča s dalekog istoka Azije, juga Europe ili američkih kontinenata. Sjećam se i jednog lusterera od sedefa s Filipina koji mi je postao simbol nečeg što i ja želim. Do Filipina još nisam došla, ali uvijek kad putujem nastojim kupiti nešto autentično, iako je danas to sve teže jer su svi suvenirni posvuda isti i proizvedeni u Kini.

Sve su popularniji tzv. travel blogeri poput Kristijana Iličića koji se zbog putovanja često izlažu i životnoj opasnosti. Koji im je motiv? Adrenalin, gledanost, ovisnost?

Pratim Kristijana otkako je krenuo objavljivati s putovanja i cijenim to što radi jer djeluje kako stvarno uživa u svojim putovanjima, a i nije mala stvar obići sve zemlje svijeta. Još se više divim djevojkama koje se usude otići u najnesigurnije dijelove svijeta same. Jedna od najzanimljivijih mi je Vanna Bojović. Putuje sama, upoznaje ljude, isprobava hranu i približava nam dijelove svijeta u koje nikad nećemo otići. Motiv je vjerojatno sve pomalo. Nekad sam čak malo ljubomorna što nisam imala takve mogućnosti kad sam imala 20-30 godina.

Ima i travel blogger(ic)a kojima je od autentičnosti važnija fotka na Instagramu.

Ma ima. Ali, nek samo putuju! Kako god, makar i zbog fotki na Instagramu!

Kakvi ste u duši, djevojka sa sela ili Carrie Bradshaw: birate li Yellowstone ili New York? Biste li radije dokoličarili u sjeni neke kornatske murve ili Burj Khalife?

U duši sam Carrie. Volim asfalt, beton, visoke katedrove zgrade, svjetla grada koje promatram sa svog petog kata stana u velikoj zgradi i to mi je definitivno izbor za život. Nikako se ne bih mogla zamisliti na selu. Valjda jer nikad tako nisam živjela. Ali to ne znači da ne bih u Yellowstone, Zion, Bryce Canyon ili Grand Canyon i sve druge predivne parkove, da ne bih u kornatske vale i drugu izvornu prirodu bez puno ljudi. Sljeme ili neka druga šuma oko Zagreba opcija su mi za kratak bijeg, ali uvijek se želim vratiti na svoj peti kat da s njega mogu svaki dan promatrati drugačiji zalazak sunca. Stalno šaljem djeci svoje zalaske pa me ismijavaju: Ma daj, opet je zašlo!?

Jeste ziher da zemlja nije ravna ploča? Možda je ipak na ramenima nosi neki Atlas zgodan kao Šime Elez?

Čak i kad pomislim da je možda ipak ravna, razuvjerim se kad letim. Baš zato uvijek biram sjedalo uz prozor aviona! :)

Je li Nessi stvar marketinga škotske turističke zajednice, a Jeti nepalske?

Već sam govorila kako je marketing izuzetno važan jer prodaje proizvod pa se tako u turizmu najbolje prodaje priča. Zato nastojim učenike naučiti da kad putuju ne nasjedaju na priče nego da traže autentičnost.

Zašto su u Hrvatskoj strani radnici s obronaka Himalaje ljeti obučeni u jakne i vunene kape, a zimi na nogama imaju natikače? Jesu li klimatski zbunjeni ili je to furka u Katmanduu?

Pa i u Skandinaviji ljudi ljeti piju vrući čaj, a zimi jedu sladoled! Ne želim vjerovati u to da se u kape maskiraju ne bi li prikriili lice u strahu od divljaka koji u svojim jadnim, neispunjenim životima imaju potrebu ugrožavati život nekome tko je ovdje došao zaraditi neki novac da prehrani obitelj na drugom kraju svijeta.

Vaše prognoze kao geodemografa: kada će u klupama XI. gimnazije sjediti mali Filipinci ili Nepalci? Hoće li profe iz hrvatskog uskoro svoj predmet predavati kao II. strani jezik?

Svijet se mijenja otkako postoji, a promjene su sve brže jer je razvoj na svim razinama najbrži u povijesti. Ljudi migriraju otkad postoje. Na malo se stvari može utjecati. Nije Hrvatska „otok”, ali ne mislim da će hrvatski jezik biti drugi jer, kako sam već rekla, malo je onih kojima je cilj trajno ostat, iako meni ni to ne smeta ako su došli u dobroj namjeri. Neće našu kulturu i jezik ugroziti nitko osim nas samih.

Što biste nam preporučili kako bismo zauvijek ostali ovako mladi i svježiji kao Vi? U čemu je tajna: životnom stilu, naravi, retinolu, genima, optimizmu...?

Hvala ako tako mislite:) Nema garantiranog recepta. Sigurno ima puno u genetici (mama mi s 88 godina scrolla po tik toku) i optimističnoj prirodi jer nastojim iz svake situacije izvući nešto pozitivno. Usrećit me mogu zalasci sunca, puni mjesec ili duga na nebu (čak imam folder s dugama :) Držim se onog da život ne treba shvaćati preozbiljno... ionako je kraj svima isti. Ima tu naravno i retinola, kolagena, spf-a ...

Puni ste života, kao da bi iz ovih stopa uskočili u karaku ili karavelu pa otputovali na zapad vjerujući da ćete stići na istok... Što Vam daje vjetar u jedra? Što još niste ostrugali na svojoj scratch karti svijeta, a morate?

Uff... puno me još toga čeka :) Imam problem što školski praznici traju prekratko :) Teško je reći što mi je sve na listi jer nema dijela svijeta gdje ne bih voljela otići. Stvarno me sve zanima jer svaka regija ima neku svoju posebnost. Moram obići još par europskih država da bar Europu kompletiram. Svakako bih voljela posjetiti Kubu, New York, Iran u kombinaciji s Armenijom... a joj, bolje da se zaustavim jer bih sad još svašta mogla navesti.

Kakav je to osjećaj morao biti kad u košari na jarbolu ugledaš kopno neke nepoznate zemlje? Danas je sve otkriveno, zar ne, ali pravi putnik ne ostaje zakinut za osjećaj ushita, osobito ako ga s nekim dijeli. S kim treba putovati i je li to najbolji način da upoznaš osobu?

Dosta mladih danas voli putovati solo i stjecati poznanstva na tim putovanjima. Divim im se iako nikad nisam bila za takve avanture. Volim imati pored sebe nekog s kim taj ushit mogu dijeliti, odnosno s onim tko je spreman cipelariti u danu preko dvadeset kilometara do mjesta koje zove da ga se istraži, ili sjediti u nekoj sporednoj uliči-

ci i satima promatrati ljude. Ljudi na zajedničkom putovanju moraju biti kompatibilni inače se sve pretvara u muku. Srećom, imam takvog suputnika koji na svako moje „Idemo?” odgovara: „Idemo! Volim putovati sa svojom djecom iako se teško „polovimo” i, naravno, na školskim putovanjima, s mojom „cimi” Majom :) (Krčelić, op.a)

Jedna knjiga Davora Rostuhara zove se Degustacija slobode. Je li to – to?

Vjerojatno je. Sjećam se svoje prve degustacije slobode kad sam imala jedno 14 godina i bila s bakom i prijateljicom vršnjakinjom na moru u Selcu. Dosadilo nam je cijele dane provoditi na plaži pa smo krenule malo istraživati Krk. Naravno da nas moja baka ne bi pustila, pa smo rano ujutro rekly da idemo na plažu i da ćemo ostat, cijeli dan. Niti smo imale puno novaca, niti je bilo puno autobusnih linija, pa nam je logičan izbor bilo autostopiranje (znaju li uopće današnji klinici što je to!). Izašle smo na magistralu i ubrzo nam je stala stara „buba” (guglajte!) u kojoj je bio dečko od dvadesetak godina. Išao je baš na Krk pa nas je povezo. Ispod suvozačevog sjedala kotrljala se košarkaška lopta koju sam malo prevrtala nogom pa pogledala njega i zaključila da mi slič, na nekog poznatog. Srebrenko Despot... pa ti slič, na njega!, a on odgovori: Možda zato što ja jesam Srebrenko Despot! Nama je dvjema to bilo jedno veliko „wow” jer tada je Cibona bila u svojim najuspješnijim danima, a košarkaši su bili popularni jednako kao danas nogometaši. Cijeli smo dan obilazile i istraživale Krk i bile pod dojmom te vožnje bez zabrinutosti kako ćemo se vratiti. Degustirale smo slobodu na najbolji način, a ova moja priča uvijek završava tužno jer je Despot četiri godine kasnije poginuo na Zelenom valu u istoj toj „bubi” u kojoj nas je odveo u moju prvu samostalnu avanturu.

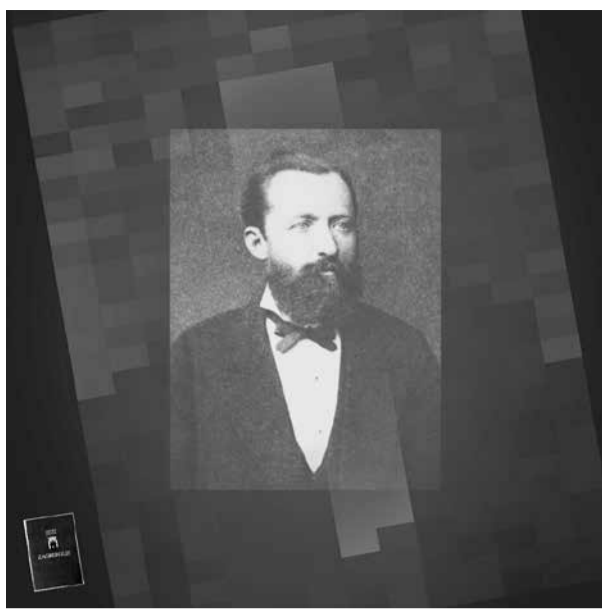
Putovanje ne mora biti skupo, ono je stvar hrabrosti. Zašto se MORA putovati?

Sigurna sam da bi svijet, da ljudi više putuju, bio ljepše i sigurnije mjesto. Putovanjima se razbijaju predrasude. Kad upoznaš nove kulture, način odijevanja, prehranu, običaje, lakše prihvaćaš nešto što je drugačije. Iz neznanja se razvija strah, iz straha mržnja, i onda više nitko nije sretan. Putovanja su važan dio obrazovanja i vjerujem da, putujući, ljudi postaju bolji.

Možemo li ipak, u pedagoške, domoljubne i demografske svrhe, završiti s onom narodnom: svugdje pođi – kući dođi? ♥

Daaaa... koliko god volim otići, toliko se jednako volim i vratiti. Nema ništa ljepše nego se nakon nekog puta uvući u vlastiti krevet :) I baš to svaki put izgovorim naglas.

DA JE ŽIV, AUGUST ŠENOA ILI, KAKO GA JE MATOŠ ZVAO, AUGUST VELIKI, DANAS BI U ZAGREBU IMAO ŠTOŠTA ZA KOMENTIRATI. MIŠLJENJA SMO DA BI GA VEĆ NA PRAGU KUĆE U MESNIČKOJ IZDALO VELIKO DOMOLJUBNO I LOKALPATRIOTSKO SRCE KADA BI UGLEDAO SVOJ GRAD.

ZAGREBULJE 2025.

ŠTO SU ZAGREBULJE

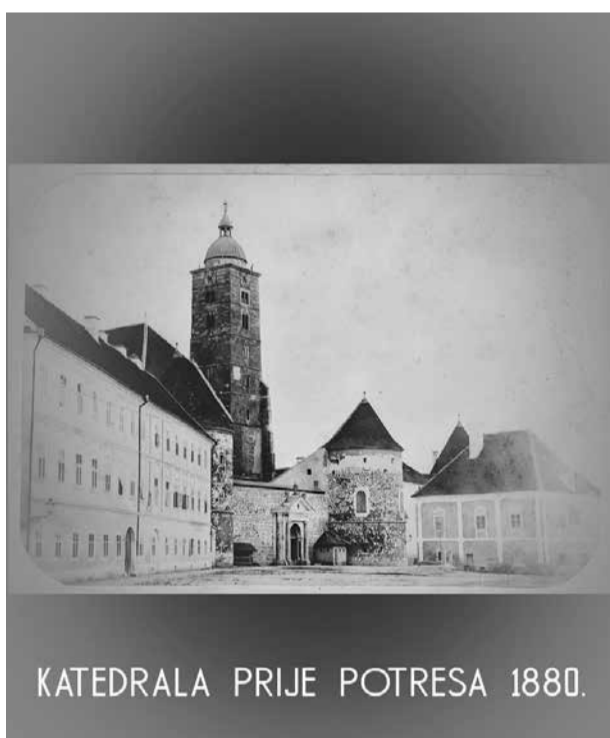
Zagrebulje su znameniti ciklus satiričnih feljtona koje je u 19. stoljeću pisao August Šenoa, „najzagrebačkiji od svih zagrebačkih pisaca“, opisujući društveni i politički život Zagreba duhovitim, oštrim i ponekad sentimentalnim perom. Šenoa se bavio kazalištem, politikom i svakodnevnim životom, a posljednji feljtoni, pisani 1880., posvećeni su razornom potresu u Zagrebu. Pomajući sugrađanima voljenoga grada u nošenju s posljedicama te tragedije, gradski vijećnik August Veliki izgubio je zdravlje. Na posljednjem ispraćaju ovoga velikana na Mirogoju se okupilo mnoštvo njegovih *purgera*.

ZAGREBAČKI POTRES 1880.

U ranim jutarnjim satima toga fatalnog 9. studenoga 1880. Zagreb je pogodio jak potres magnitude 6,3 po Richteru. Gradski vijećnik August Šenoa svakodnevno je od jutra do mraka obilazio ruševine, popisivao štetu, penjao se na tavane, spuštao u podrume, pisao prijedloge magistratu o tome što treba srušiti, a što se može popraviti. Bio je zadužen za zbrinjavanje sugrađana smještenih u barake na Zrinskome trgu. Istovremeno, u Viencu je pisao o tom kobnom danu i danima koji su slijedili...

O tome koliko je Šenoa nesebično radio poslije potresa, u knjizi „Moj otac“ pisao je njegov najstariji sin Milan koji je u vrijeme Šenoine smrti imao 12 godina:

„Neumorno je prolazio po svim onim potleuščama, provlačio se uza stube u rasklimano, zamazano potkrovlje, spuštao se niza stube u jadne podzemne stanove, gdje je i bez potresa vladala krajnja bijeda i nevolja. Nije to bilo učinjeno jednom, već sat za satom, tjedan za tjednom, gotovo za vrijeme od tri mjeseca. (...)

KATEDRALA PRIJE POTRESA 1880.

OBNOVA KATEDRALE

KATEDRALA NAKON POTRESA SA SKELAMA 1880.
FOTOGRAFIJA GJURE VARGE, MGZ

KATEDRALA NAKON POTRESA 1880.
FOTOGRAFIRAO IVAN STANDL

ZAGREBAČKI POTRES 2020.

U Zagrebu se u nedjelju, 22. ožujka 2020. u 6:24 sati dogodio potres lokalne magnitude 5,5 ML po Richteru, s epicentrom 7 kilometra sjeverno od središta Zagreba, u Markuševcu, na dubini od 10 km. U nešto više od 24 sata nakon prvoga potresa, na području Zagreba zabilježeno je 57 dodatnih. 29. prosinca 2020. drugi snažni potres s epicetrom na Banovini ostavio je razorne posljedice u tome dijelu Hrvatske i dodatno naštetio Zagrebu. U povijesnom središtu grada zabilježene su velike materijalne štete, osobito na katedrali. Tadašnji gradonačelnik Grada Zagreba Milan Bandić proglasio je 23. ožujka 2020. prirodnu katastrofu koja je, u godini pandemije koronavirusa, djelovala nestvarno.

ZAGREB 2025.

Kad bi August danas objavljivao svoje feljtone, sigurno bi se u njima dotaknuo ovih tema koje tište njegove sugrađane 150 godina nakon što je njegovo pero zauvijek ostalo odloženo u tintarnici...

ŠTO JE S KATEDRALOM?

Iako je, točno pet godina od razornog potresa 2020., na Badnjak 2025. održana prva svečana ponoćka u Zagrebačkoj katedrali u kojoj će još dugo trajati radovi, pogled na Prvostolnicu steže srce: njezini predivni vitki neogotički čipkasti tornjevi koji su parali nebo *boje vena*, boje *Dinama*, skresani su pa podsjećaju na Notre Dame... Pretužno. Kao otok bez svjetionika, stožernog orijentira voljenoga grada. Sa 105 m spali su na 75, što je čak 30 metara manje!

ZAGREBAČKI PROMET

Nepodnošljive prometne gužve u Zagrebu u svako doba dana, neovisno o onome što Amerikanci zovu *rush-hour*. Tko ne želi završiti kao Michael Douglas u legendarnom filmu *Ludi dan*, neka bježi glavom bez obzira, pogotovo u, kako kažu u Gradu, u „vršnim satima“. Auguste, da se poželiš sa svojom Slavom provozati fijakerom, ne bi mogao od siline prometala i ljudi: tramvaji, automobili, romobili, bajsevi novoga gradonačelnika Tomislava Tomaševića, uberovci, boltovci, woltovci, glovevci... Grad je pretijesan, bez imalo reda gradi se na sve strane, zgrade bez parkirališta niču kao gljive poslije kisele kiše na svakome, pa i najmanjem dijelu zelene površine, ljudi ima kao kratkovidnih mrava, rekao bi Krleža, a cijeli taj organizam prometala diše na aparatima gmižući neprilagođenom infrastrukturom, što je ublaženica za podrtine od uličica, poput ranjenika na bojištu, koji se nastoji dokopati nekog parkirnog mjesta kojemu je cijena usklađena s nenormalno visokom cijenom kvadrata u ovom zapuštenom glavnom gradu Hrvatske kojemu se nekad tepalo *beli Zagreb grad*.

ZAGREBAČKA PROČELJA

Arhitektica Zrinka Paladino piše da „Zagreb izgleda poput zapuštene provincijske selendre koja se raspada po svim šavovima“. Oronule fasade, šupe u razizemlju iz kojih smrde vlaga i urin, ceste u *50 nijansi sive*, ofrlje zakrpane lopatom iz ruke stranoga radnika iz Katmandua,

zapušteni gradski prostori puni štakora... sve to ranjava srce svakoga tko pamti drugačiji Zagreb. Moj Auguste, dobro da ovo nisi doživio. Ni ti, ni Herman Bolle s kojim počivaš u sjeni mirogojskih arkada koje će biti obnovljene na Sveto Nigdarjevo jer se gradska vlast uglavnom bavi ideologijom a ne komunalijama.

NOVI PURGERI

Da si se, dragi Auguste, provozao Petrinjskom, ne bi vidio nikakvu kneginju iz Petrinjske ulice nego neke nove purgere pred Centrom dobrodošlice za strance. Nakon jednog povijesnog *Wir schafen das*, a ti znaš što to znači jer i tvoj je otac kod kuće govorio njemački, Zagreb su napučili novi *dojdeki* s bližeg i daljeg istoka... Iz velicijeh Indija, rekao bi Držić. Da ih vidiš, opali bi ti i vilica i cilindar, a tvoja bi se Slava križala levom i desnom jer takvih nikada prije nije bilo u njenom Turopolju, a sad ih ima ko kuruze. Novi cajti, novi akti, novi svijet na novoj karti, magistrati, birokrati... o milena naša mati, sve nekakvi čudni svati za koje je i Grga Čokolin „jeden čist domaći sin“.

DOLAC

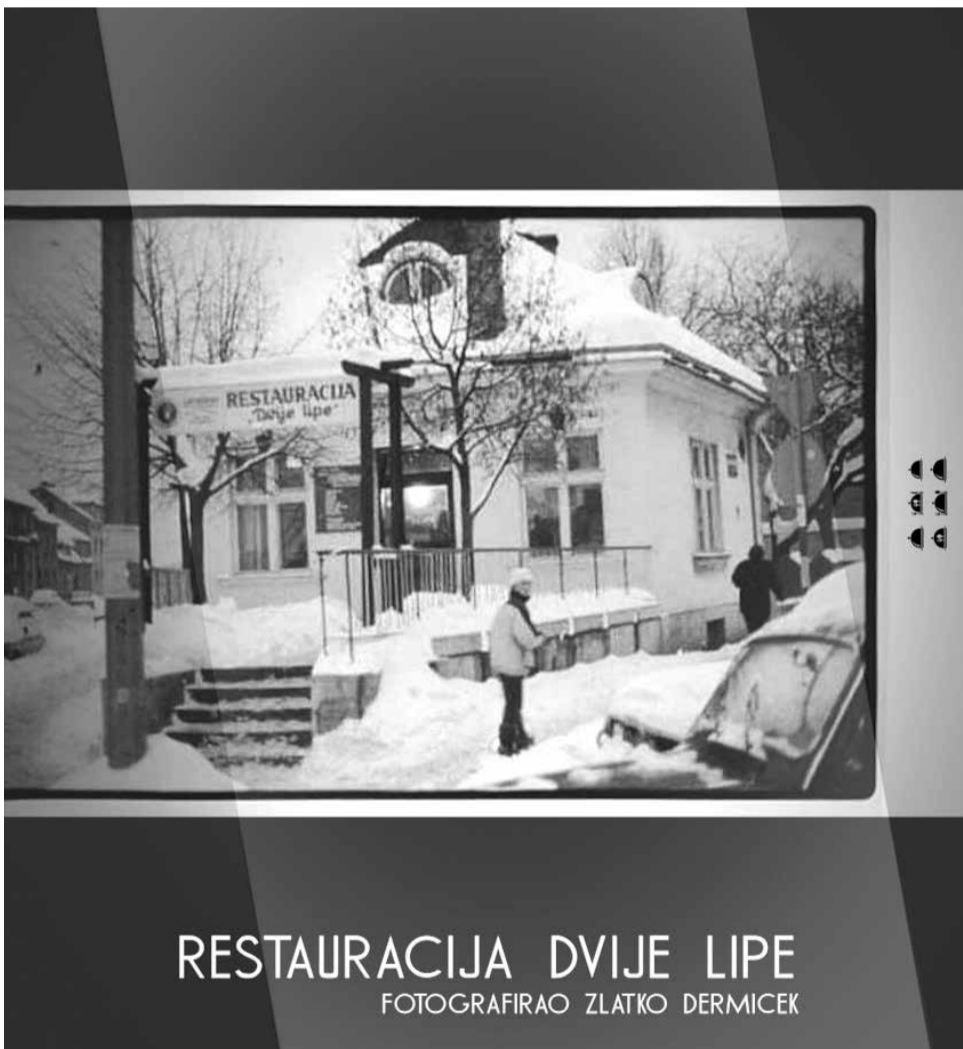
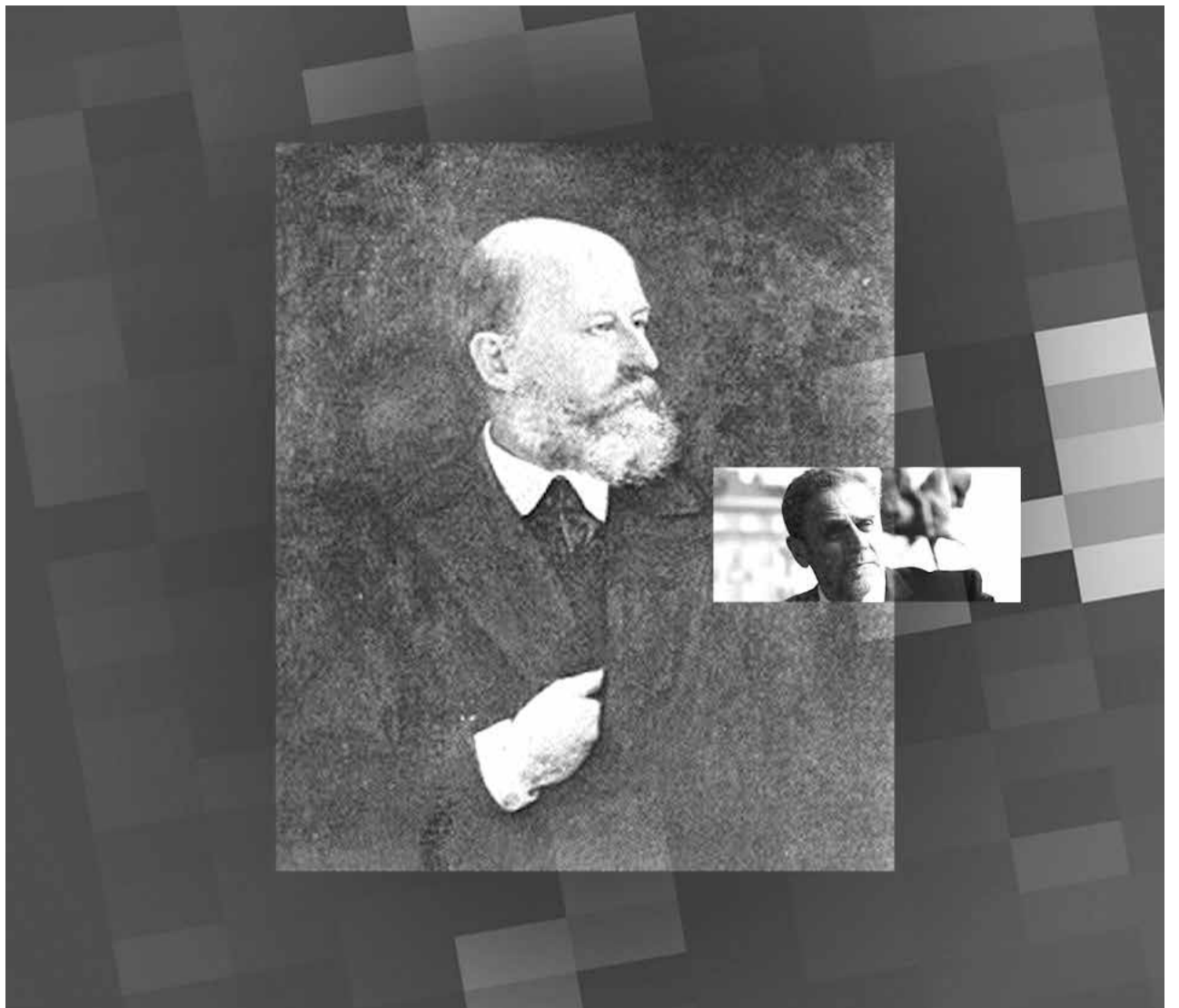
Dragi Auguste, srce bi ti stalo da vidiš trbuh grada, naš lepi Dolac! Nema šestinskih kišobrana, prodavači su preseljeni u Vlašku pa Pod Zid, nekaj je malo cvijeća na Splavnici, ali piljarice i kumice u nošnjama davna su prošlost... Pitanje je koliko će ih se i kada vratiti. Centar grada sve je prazniji zbog apartmanizacije gentrifikacije, nedostatka parkinga, potresa, trgovačkih centara... Zbog dijela stropa koji je krajem listopada pao u unutrašnjem dijelu placa, najljepša gradska tržnica, s koloritom dalmatinske verdure, bračkog maslinovog ulja, ličkog krumpira i šalate s Jakuševca, možda će ostati neka stara razglednica...

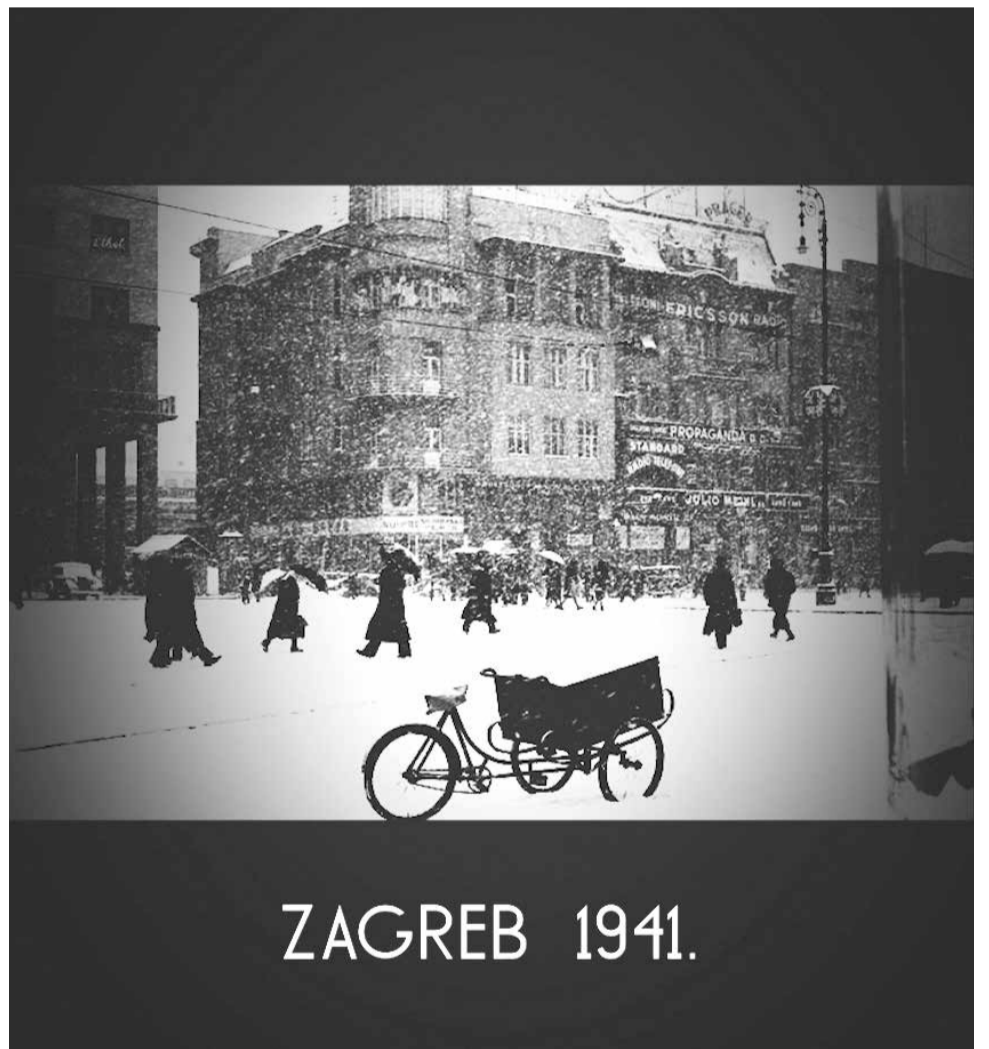
GRADONAČELNIK BEZ SPOMENIKA

Matija Mrazović je 1879. jednoglasno izabran za gradonačelnika Zagreba koji je tada imao 26 000 stanovnika. Tada nije mogao ni slutiti da će njegov Zagreb pogoditi jak potres. Povjerenstvo (na čijem si čelu bio i ti, Auguste) ustanovilo je da u cijelom Zagrebu nema nijedne kuće na kojoj nema štete od potresa. Godinu dana nakon toga Mrazović se odrekao časti gradonačelnika zbog bolesti, ali je i u tom kratkom periodu gradonačelnikovanja uspio sanirati mnoge probleme nastale nakon potresa, izgradio je palaču HAZU na Zrinjercu, kao veliki domoljub borio se protiv Bachova apsolutizma, pokrenuo list *Pozor*, branio hrvatsko državno pravo na hrv. saborima, suprotstavljao se Nagodbi 1868., natjerao bana Raucha na ostavku. Matija Mrazović umro je u Zagrebu 1896. i uz velike je počasti pokopan na zagrebačkome Mirogoju.

Najdugovječniji gradonačelnik Zagreba, Milan (ne Amruš nego) Bandić, koji je grad vodio dva desetljeća, leži na Mirogoju pod pločom bez spomenika skoro pet godina. Daj zamisli da su g. Mrazovića, gradonačelnika tvoga Zagreba, pokopali bez obilježja. Nezamislivo, Auguste, jer naš se grad uvijek znao pristojno razdružiti sa svim svojim načelnicima.

RESTAURACIJA DVIJE LIPE
FOTOGRAFIRAO ZLATKO DERMICEK

ZAGREB 1941.

DVIJE LIPE

Evo i jedne pomalo sentimentalne crtice. Ti se, Auguste, ne možeš toga sjećati jer kućica je izgrađena debelo nakon tvoga odlaska, i to na tada dalekoj zagrebačkoj periferiji koja se zvala Trešnjevka, ali u njoj je 70-ih i 80-ih godina 20. stoljeća, dakle, sto godina nakon tvoje smrti, bio zgodan restorančić zvan *Dvije lipe*. Onda su dvije lipe ispiljene, a kućica je postala Automat klub, a puno je poznatija od njih postala Dua Lipa... Sad se vratilo ime, premda nema lipa, ali i samo ime oživjelo je uspomene na neke davne trešnjevačke dane... dok su tamo cvjetale trešnje.

SAVA

Zagreb je valjda jedini grad koji (još uvijek!) bježi od svoje rijeke. Prema njoj se odnosi kao prema nahočetu. Odavno ju je premostio i proširio se na južnu stranu, prema Gorici tvoje gospođe Slave (*ljubimruke!*), ali, suprotno tvojim predviđanjima, nikad uz Savu nije zaživjela lijepa urbana promenade kakvu ima svaki grad koji stremi svojoj rijeci. Beč, Budimpešta ili Bratislava na lijepom su plavom Dunavu (sjećao si se toga Straussova valcera prvi put izvedenog 1867.? I danas uz njega ulazimo u novogodišnju noć...) Pariza nema bez Sene, Praga bez Vltave... samo je Sava u Zagrebu kao ružnjikava djevojka koju nitko na balu u svratištu *Biela ruža* (gdje si ti prvi put ugledao svoju Slavu) nije zamolio za ples...

SNIJEG

Dragi Auguste, ove je zime, nakon punih 13 godina, prvi put pao pošten snijeg koji se zadržao duže od dva dana! Da samo vidiš veselja! Ljudima tako malo treba za iskrenu radost! Gužva na Sljemenu, klizalište na Zrinjercu, miris cimeta i klinčića u kuhanome vinu na Strossmayerovu šetalištu... prava zimska idila. Zimski su dani kratki pa rano kamufliraju rane tvoga grada... a kad se osvijetle prozori, probudi se tiha nada da opet sve može biti kao prije – ljudskije, toplije... Povrh starog Griča brda, kao junak lijep i mlad, smjele glave, čela tvrda, slavni stoji Zagreb-grad!

I.B.

Jelačić plac 1987, izvidnica

RAZGOVOR S TIHANOM ŠTOJS BRAJKOVIĆ,
PROFESORICOM SOCIOLOGIJE, ETIKE I PIG-A U
XI. GIMNAZIJI, IZNIMNO DUHOVITOM I ZABAVNOM
ŽENOM OD KOJE MOŽEMO PUNO TOGA NAUČITI.

KAD POSTANE TEŠKO, SAMO NASTAVITE PLIVATI

INTERVJU IRAO: I.B.

Draga naša profesorice, u ovom broju *Oximorona* imamo čak tri intervjua iz zbornice: s dvoje mladih i jednom legendom. U kome se prepoznajete?

Iskoristit ću priliku da se svrstam među mlade, hvala.

Recite nam pliz nešto više o sebi. U koju ste srednju išli? Koji Vam je bio najdraži predmet? A najdraži profesor? Sve nas zanima!

Išla sam u Klasičnu gimnaziju koja je tada bila prilično zahtjevna: svaki predmet bio je najvažniji, a subotnja nastava dodatno "veselje". Voljela sam društvene predmete — ne zato što sam u njima uvijek briljirala, nego zato što su me iskreno zanimali. U najljepšem sjećanju ostale su mi profesorica filozofije i etike, zbog znanja i duha, te profesorica hrvatskog jezika. Njezine književne analize bile su vrhunske, a nastava potpuno nepredvidiva: teško čitljiv rukopis, pisanje po ploči u svim smjerovima i tempo koji nije dopuštao ni dvije minute nepažnje. Lekturu je ispitivala tako da ni današnji ChatGPT ne bi bio od pomoći.

Voljela sam i, danas nažalost pokojnu, profesoricu engleskog. Bila je u osnovi nepristupačna, sa strogom crnom pundžom, a jedinice bi dijelila iz najneobičnijih razloga — primjerice, jedan je učenik rekao „krof“ umjesto „krov“ i dobio jedinicu jer je to „nešto grozomorno“. No imala je dostojanstvo pravog profesora i rečenice kao iz vrhunske britanske satire.

Tada su nam draži bili manje zahtjevni. Danas pamtim i cijenim samo one koji su od nas tražili i očekivali više.

Jeste li imali neki hobi, skupljali postere, salvete, značke, markice...?

Zapravo ne. Koristila sam svo slobodno vrijeme za druženje s prijateljima i roditelji su mi znali reći da duže izdržim pod vodom nego kod kuće. Voljela sam fotografirati druženja, putovanja, prije Instagrama i filtera, i još čuvam te prilično loše, ali jako drage slike. Skupljala sam, a i danas to najradije radim, uspomene.

Kakva je bila moda Vašeg vremena? Obleka, šuže, glazba, furka...? Kojoj ste skupini Vi pripadali?

U Klasičnoj je bilo puno hippija, punkera i rockera, a nešto manje „šminkera“. Dosta jaka grunge struja nosila je predimenzionirane košulje, duhu i ne baš friško opranu kosu. Rijetki ljubitelji elektronike oblačili su se u boje koje se koriste za signaliziranje u prometu. Sjećam se i platformi, naročito bijelih. Nedavno sam baš čitala da se vraćaju u modu, ali što se mene tiče, ne moraju. Osobno nisam pripadala nijednoj skupini i nikad mi nije bilo bitno da odjećom pokažem koju glazbu slušam, makar volim vidjeti raznolikost supkultura. Oduška smo si prijateljice i ja davale šminkom za večernje izlaske – tad nam se činilo da to radimo vješto, ali na dobrom dijelu starih fotografija izgledamo kao rakuni.

Kakvo vam je bilo društvo, s kim ste sjedili, bili redar, jeste klafrali, markirali, šarali po klupi, pušili?

Bili smo jako različiti, ali slični u tome što nas je sve zanimalo. Nismo imali mobitele, ali nalazili smo se svi sa svima – jednostavno i često. Za do-

bar izlazak nisu nam trebali novci, i nismo se previše opterećivali time što će netko o nama misliti. Velika je prednost što nas tada, za razliku od danas, nitko nije mogao snimiti u apsolutno svakoj situaciji, a roditelji su uvid u dnevnik imali samo kad bi osobno došli u školu.

U srednjoj školi, osim redovne redarske uloge koju nikad nisam voljela – jer mi je prljava i mokra spužva bila gadljiva – nisam imala važnijih funkcija. Neslužbeno su mi dodijelili titulu „razrednog odvjetnika“. Šutjeti na nastavi bilo mi je užasno teško (iako se zovem Tihana); kao nastavnika mi smeta žamor, ali znam da je neprirodno sedam sati sjediti i slušati. Nisam šarala po klupi – bile su tako stare i već išarane da ne bih imala gdje ni da sam htjela – ali imali smo tzv. Dopisnu knjigu. Tamo smo pod satom pisali razne budalaštine i razmjenjivali ih pod odmorom. Dobrovoljno smo puno pisali! Markiralo se isto tako složno. Škola se zaključavala, ali mi smo bili u dobrim odnosima s domarom koji nas je znao pustiti van na slobodu. Svaki put se pravio da se ljuti, ali oči su mu se smijale kad smo ga molili za ključ. Krug na igralištu za vrijeme tjelesnog također je znao neočekivano završiti u nekom od okolnih kafica. Više se apsolutno ne sjećam ocjena iz srednje, ali svih tih situacija sjećam se vrlo dobro i mislim da ih u zdravoj mjeri mora biti.

Koja Vas je lektira oduševila, a koja je bila živa dosada?

Dosada bez konkurencije – *Smrt Smail-age Čengića*. Jedva sam čekala da idemo dalje; smorio mi je dušu zulomom i belajem. Oduševila me *Životinjska farma*, korisna za analizu gotovo sva-

kog vremena i sustava, a genijalna u svojoj jednostavnosti. Iznenadilo me i koliko mi se dopao *Proces* Franza Kafke jer sam po opisu mislila da će mi biti zamoran.

Je li ikad zakucalo Vaše STEM-srce? Jeste probali defibrilatorom, klemama?

Moj je tata zaljubljenik u fiziku i stalno je pokušavao probuditi moje STEM srce. Srećom, nije me spajao na kleme, ali vjerojatno je isprobao sve u okviru zakona. Ipak, bezuspješno – iako se i danas divim izumima i znanosti kao takvoj. Ne treba pritom strogo dijeliti discipline: prvi matematičari, primjerice, bili su filozofi, a razvojem umjetne inteligencije sve važniji postaju etičari i sociolozi jer pravila korištenja i razumijevanje društvenih posljedica ne prate tehnologiju istim ritmom.

Kamo ste išli na maturalac i što Vam se trajno urezalo u sjećanje osim „ugodne panoramske vožnje visokokvalitetnim busom“?

Išli smo na Siciliju – visokokvalitetnim autobusom bez klime, tamo i natrag. Već prvu večer šokirala nas je najezda lokalnih mladića na hotel – fantastični recepcionar javio je svom sinu da dolazi maturalac, a on je odmah pozvao cijelu ekipu na doček. Bili su toliko nasrtljivi da je profesorica iz kemije, kako bi nas zaštitila, jednog propisno nalemala. U sobu koju sam dijelila s prijateljicama uletio je dečko iz susjednog razreda i pošpricao sve suzavcem, objašnjavajući da onda Sicilijanci neće pokušati provaliti k nama. Zaboravio je samo na sitni detalj – morale smo ostati u toj sobi s jednim mini prozorom i skoro smo se udavile. Za sat vremena na Siciliji već smo doživjeli – ni krivi ni dužni – filmsku situaciju. Kasnije smo uživali u obilasku otoka: kombinaciji kaosa gradova i mirnih, napuštenih sela, antičkih hramova, stabala naranči koja rastu posvuda. Poseban doživljaj bio je kad smo prijateljice i ja u hotelu u kojem smo jednu noć odsjedali slučajno upale na vjenčanje lokalnog para. Prvo su nas gledali s malim čuđenjem, a onda nas lijepo ugostili i pokazali nam kako se pleše tradicionalni sicilijanski ples. Kasnije smo doznale da je riječ o obitelji kojoj se nije pametno zamjeriti – srećom, nismo.

Može par leksikonskih pitanja? Evo prvog: serija koja je barem približan odraz Vašeg smisla za humor?

Ne utvaram si da sam slično duhovita, ali volim seriju *Seinfeld*. Često je opisivana kao „serija o ničemu“, u kojoj se radnja vrti oko svakodnevnih situacija u kojima se lako prepoznati. Nema moraliziranja, savršenih junaka i nije dobar izbor za one koji vole serije u kojima „navijaju“ za nekog lika. Neki odustanu od gledanja jer su prva i druga sezona nešto slabije od kasnijih. Za seciranje društvenih normi i različitih manjkavosti karaktera je izvrsna.

Drugo: što misliš o Željki iz 3.f?

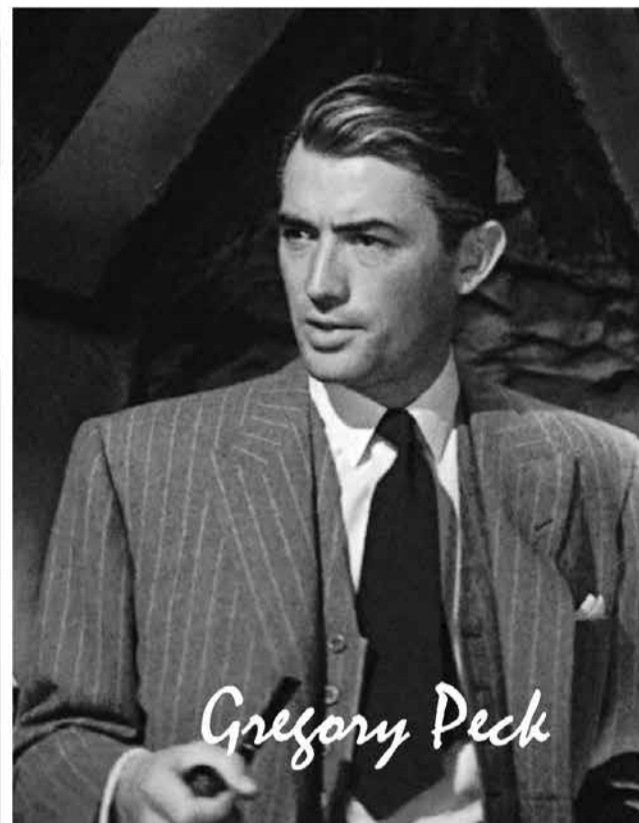
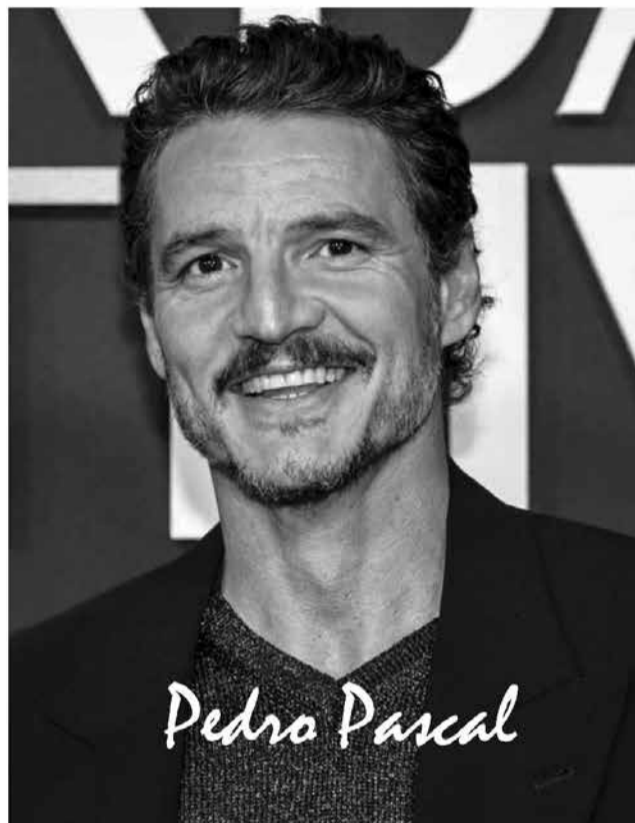
Mislim da se još traži.

Najzgodniji glumac i glumica? OK, ne moraju biti najzgodniji, ali da imaju onaj x faktor...

Iz zlatnog doba Hollywooda, Gregory Peck kao ideal gospodina, Sean Connery, koji je u svim fazama života izgledao sjajno. Od današnjih glumaca, Pedro Pascal – ima topao pogled i bore smijalice, što je dobar znak. A glumice? Najljepša Monica Bellucci, a najljepšeg osmijeha Julia Roberts.

Čime Vas je osvojio Vaš muž?

Zvuči banalno, ali time što je bio normalan. Ima jednu divnu mirnoću, a istovremeno je vrlo odlučan. Duhovit je, pošten do srži, podržava me u svemu i prema svima se odnosi s poštovanjem. Moja obitelj i prijatelji brzo su postali i njegova

obitelj i prijatelji, što mi je bilo jako važno. Voljela bih i kad bi sva djeca imala tako dobrog oca. S obzirom na to da smo dugo zajedno, očito je i vrlo tolerantan. Jednostavno je odličan čovjek. Zbog toga mi je bilo nešto lakše prihvatiti njegov mostarski naglasak.

Najbolja mjesta na kojima ste bili? Pitanje je namjerno neprecizno.

Imala sam sreću putovati na prekrasna mjesta i planiram još mnoga putovanja, ali da me pitate koje je mjesto bilo najbolje – bez sumnje, stan mog djeda i bake. Čavrljanje s njima, djed koji u prolazu poljubi baku u čelo nakon više od pedeset godina braka... Dugo ih već nema, ali da mogu vratiti vrijeme, bez razmišljanja vratila bih se baš njima, na istu adresu.

Čega se sjećate s prošlogodišnjeg nezaboravnog adventskog izleta u Padovu?

Zvuka sirene kola Hitne pomoći tijekom neplan-ske fakultativne vožnje *Padova by night* i trga u Padovi na kojem sam s kolegicama u čudu i uz puno smijeha razgledavala ponudu na štandovima – od živih ptica do kupaonskih tepiha i lonaca za grah. Svakako jedan drugačiji adventski sajam.

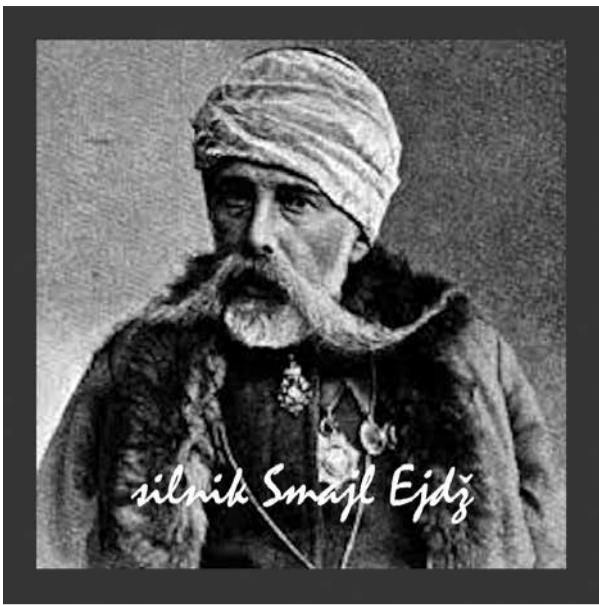
Što Vas kod današnje mladeži obara s nogu, ostavlja bez teksta, impresionira, u srce dira, po živcima svira, riječ blokira? Spremni smo na cinizam.

Sve se to miješa u jednom prosječnom danu u školi. Veseli me što su otvoreni prema različitosti

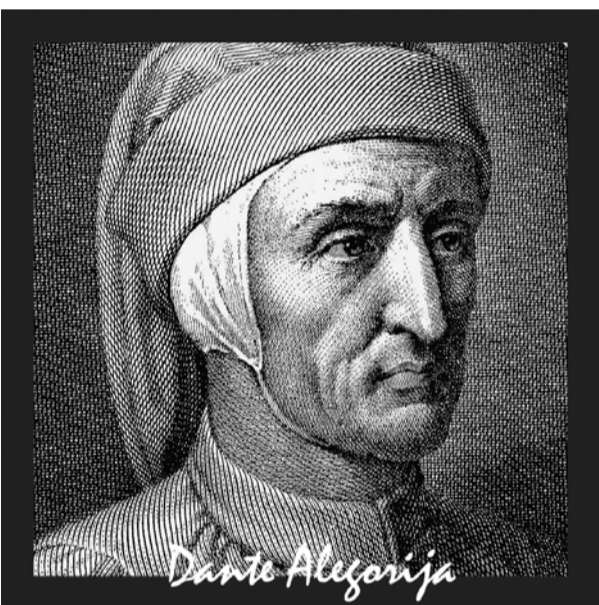
i osjetljivi na nepravdu, a ljuti što ne koriste informacije koje su im lako dostupne i što im fokus često traje koliko i TikTok video. Mobiteli su im prođetak ruke, a istovremeno se telefonskih poziva boje. Digitalno su jako vješti, ali u neposrednom razgovoru često nesigurni. Nedavno sam doznala da se studenti upoznaju tako što mladići djevojkama koje im se sviđaju pošalju „vaticu“ na Instagram story. Za pedeset godina netko će možda unucima pričati kako je deda hrabro baki poslao vaticu. Ta me suzdržanost i pasivnost u komunikaciji brine. I u razredu često prepoznajem tko bi htio nešto reći, ali se ustručava. A to je ozbiljan problem: mladi bi trebali govoriti jer svijetom u velikoj mjeri upravljaju oni koji su svoje živote davno izgradili i zbog svojih godina više nemaju što izgubiti. Veseli me što imaju srca, unatoč svijetu koji ne šalje uvijek ispravne poruke, ali bih voljela da više čitaju, više kritički promišljaju i češće se usude izgovoriti vlastito mišljenje. Voljela bih da sebe vide onoliko sposobnima koliko to vide njihovi nastavnici i da im motivi ne budu ocjene, već znanje kao vrijednost po sebi. Veća raznolikost i kritičnost u glazbenom ukusu također bi bila dobrodošla.

Kako su se u hrvatski obrazovni sustav uvukli turski silnik Smajl Ejđž, filozof Konfuzije, zapovjednik *Barake Pet Be* Axl Rose, grčki bog mora Aquaman, predrenesansni klasik Dante Alegorija i, dakako, pjesnik Vladimir NaDzor?

Filozof Konfuzije vjerojatno opisuje emotivno stanje većine učenika na nastavi filozofije. Grčki

bog mora Aquaman imao je bolji PR – Posejdon nema nijedan blockbuster i slabo je prisutan na mrežama. Smajl Ejđž i Axl Rose pokazuju da hrvatske škole uspješno provode interdisciplinarnost, spajaju povijest s engleskim jezikom, a književnost s glazbenom kulturom. Dante Alegorija potvrđuje da učenici pamte smisao, a ne nužno ime, što je zapravo dobrodošlo. Sociolozi tvrde da živimo u eri nadzornog kapitalizma u kojoj nas se stalno promatra, pa je Vladimir Nadzor sas-

vim logičan slijed. U konačnici, veseli činjenica da učenici nova znanja kreativno rekonstruiraju, makar se vjerojatno poneki razočaraju kad shvate da Šenoin Lovro nije pijan, nego prijatelj.

Zašto današnji učenici ne mogu napamet naučiti Matošev *Notturmo*, ali mogu Pekijevu *Gangu i reru*?

Učenici lako pamte tekstove s kojima se poistovjećuju i koji govore o temama koje su im bliske, jezikom koji čuju svakodnevno. Klasična poezija može im djelovati apstraktno, neprimjenjivo. Osim toga Pekijev tekst dolazi s ritmom i melodijom, a muzika olakšava pamćenje i učenje „na sluh“. Dodatno, znati tekstove popularnih izvođača važno je i zbog druženja, stvara pripadnost jednoj generaciji i kulturi. Poznavanje klasične poezije tijekom srednje škole sa sobom realno rijetko nosi više poziva na tulume. Školsko gradivo je obaveza, a Pekija i ostale sluša se u vrijeme uživanja i slobode. Ljudski mozak zapravo je jako dobar u pamćenju onoga što smatra smislenim, korisnim, emotivno značajnim. Nastavnici hrvatskog tu imaju težak zadatak – kako klasična djela učiniti takvima za današnje učenike.

Je li škola još uvijek odgojno-obrazovna ustanova?

Formalno da, suštinski sve manje. Fokus je na prenošenju gradiva, ispunjavanju ishoda i podizanju ocjena zbog nepotrebno visokih i nerealnih kriterija kod upisa u srednju školu i na fakultete. Odgojna dimenzija – razvijanje vrijednosti,

karaktera, empatije, odgovornosti i građanske svijesti – često nažalost ostaje u sjeni.

Kao mama osnovnoškolca čudim se u kojoj mjeri neki roditelji očekuju da škola „odgoji“ dijete, a istovremeno teško prihvaćaju savjete nastavnika. U tom međuprostoru djeca lako ostaju bez jasnih granica i vrijednosnog okvira. Često mi se čini da sustav ne funkcionira kao partnerstvo s ciljem dobrobiti učenika, nego kao prebacivanje odgovornosti i međusobno kritiziranje. Učitelji i nastavnici imaju sve manje autoriteta, a sve više formalne odgovornosti. Ne pomažu ni niske plaće. Zasad sustav na nogama drže ljudi koji vole djecu i mlade i svoj posao, no ideja da će i u budućnosti biti dovoljno takvih entuzijasta je naivna. Srećom, postoje škole i pojedinci koji i dalje ozbiljno shvaćaju odgojnu ulogu, među koje ubrajam i našu.

Kako biste Vi reformirali naše školstvo? Je li istočnoazijsko školstvo uistinu najbolje i po čemu? Zašto skandinavsko gubi na uspješnosti? Što mislite o metodama za ostvarivanje rezultata: dril ili sloboda izbora?

Istočnoazijski obrazovni sustav postiže vrhunske rezultate na međunarodnim testovima. Naglasak je na marljivosti, disciplini i poštovanju znanja i učitelja – obrazovanje ima izniman društveni prestiž. No, cijena tog uspjeha je visoka. Obitelji u obrazovanje ulažu goleme resurse, što produbljuje razlike između bogatih i siromašnih. Sustav proizvodi ekstreman stres, visoke stope anksioznosti i depresije, dok kreativnost i kritičko mišljenje ostaju u sjeni, a djetinjstvo se brzo gubi. U kineskim školama danas se eksperimentira s tehnologijama koje mjere fokus učenika u realnom vremenu i rezultate šalju roditeljima – skupno. Dijete ne zna samo da će roditelj vidjeti kad je sanjario, nego i da će vidjeti da su drugi bili „bolji“.

Skandinavski model ide u suprotnom smjeru. Njegov fokus nije na testovima, nego na mentalnom zdravlju, razvoju cijele ličnosti i pripremi za aktivno građanstvo. U Finskoj, za razliku od Azije, ali i Amerike, školski uspjeh najmanje ovisi o bogatstvu obitelji. U Hrvatskoj se taj model često idealizira, no rijetko se govori o njegovim preduvjetima: visokoj razini povjerenja u institucije i nastavnike te snažnim javnim ulaganjima. Bez toga on teško može jednako dobro funkcionirati. Najefikasniji sustav bio bi onaj koji spaja strukturu i slobodu. U ranijoj dobi učenicima treba dati čvrste temelje znanja i radnih navika, a kako sazrijevaju, postupno im povećavati autonomiju kroz istraživanje, projekte i rješavanje stvarnih problema. Fokus se mora pomaknuti s prosjeka 5,0 na cjelovit razvoj: socijalne vještine, emocionalnu inteligenciju, tjelesno, ali i mentalno zdravlje. Moj idealan sustav od istočnoazijskog modela preuzeo bi stoga radne navike i poštovanje prema znanju, od skandinavskog brigu za mentalno zdravlje, jednakost šansi i povjerenje u učitelje, od američkog poticanje kreativnosti, poduzetnosti i komunikacijskih vještina. Testiranja bi bila rjeđa, učenje smislenije i usmjereno na život, a ne na ispite. Hrvatska je mala zemlja i ne možemo konkurirati kvantitetom, ali možemo kvalitetom. Ne trebamo pritom slijepo kopirati tuđe modele, niti nam treba stroža ili lakša škola. Treba nam pametnija škola koja će dobro prepoznavati društvene okolnosti i graditi otporne, pametne ljude.

U čemu imate visoke kriterije i ne namjeravate ih spuštati?

Bitno mi je da učenici poštuju nastavnike, druge učenike i prihvaćaju različitosti. Razumijem potrebu za prepisivanjem kod ispita i kad pomažu jedni drugima ponekad sam spremna i popusti-

ti, ali korištenje mobitela, pametnih satova i špijunskih rekvizita ne prihvaćam. S obzirom na to da svi naši učenici planiraju studirati, važno mi je da nauče što je akademsko poštenje. Kriteriji kojih se držim glede ocjena nisu tu da bi im bilo teže, već zato što vjerujem u sposobnosti učenika i zato što oni koji se trude više moraju osjetiti da se trud isplatio.

Da imate kćer, kakvog biste joj dečka poželjeli? Biste li joj dopustili umjetne nokte, majice pupkoljupke, Longchamp torbu uz trenirku i neku deep tetovažu kao što je npr. datum rođenja pokojnog dede?

Poželjela bih joj dečka koji poštuje njena razmišljanja, njene snove i ljude koji su joj važni. Koji je iskren i drži do riječi i uz kojeg se osjeća sigurno. Onog uz kojeg može napredovati i koji je ne želi ljubomorno kontrolirati, probleme rješava razgovorom i zna reći oprost. Zna je nasmejati, ljubazan je i blag, voli životinje. Ima jasne vrijednosti i otvoreno srce. Voli putovati i obožava svoju buduću punicu.

Bih li joj dopustila umjetne nokte? Da, ako s njima može zakopčati gumbe, primiti kovanicu, uhvatiti loptu na tjelesnom, ne iskupati si oko kod umivanja. Majice pupkoljupke – kad ide na plažu ili na ultrazvuk abdomena. Za školu ne, makar znam da svaka majica u par poteza čim izađe iz kuće može postati pupkoljupka. Longchamp torbu uzela bih sebi, a njoj kupila ergonomski ruksak. Duboka tetovaža – može, ali ako odmah napravi dvije, s time da drugoj ja biram motiv na licu mjesta.

Jesu li mladi više zainteresirani za politiku ili gospodarstvo?

Rekla bih da su mladi više zainteresirani za politiku, ali ne onu suhoparnu iz knjiga, već stvarnu i živu. Koliko mogu, razgovaram o dnevno-političkim temama na satu i važno mi je da shvate kako su i udžbenici, i način provedbe državne mature, i kvote na fakultetima, i prometne gužve rezultat politike – i da, ako žele promjene, moraju i sami aktivno djelovati u tom smjeru.

Pratite li još neke influencere osim Silvine Poljak?

Na gospođu Poljak ukazala mi je prijateljica koja i inače ima rijedak talent za pronalaženje neo-

bičnih sadržaja. Gospodi svaka čast na modnoj hrabrosti, ali zapravo je nisam zapratila jer bi to moglo pokrenuti neželjene promjene u mom Instagram algoritmu. Zasad je jedini influencer kojeg pratim Good Boy Ollie – dobrodušni čokoladni labrador koji živi s mladim bratom imena Potato (od milja Tato). Ne reklamiraju tajice i štapne miksera, ne pišu citate niti slikaju pjenice kave, već uživaju u igri i prirodi. Pratim i kinesko utočište pandi, gledam kako žvaču bambus i lijeno se ljuljaju na ljuljački. Pravi zen. Sve ostalo vezano je uz arhitekturu, dizajn interijera, putovanja i fotografiju. Političke i druge društvene teme ciljano ne pratim jer vijesti pratim na druge načine, a ovdje želim virtualni prostor samo lijepih priča i slika.

Kako biste nam Vi objasnili razliku između pravog i Instagram života?

Pravi život nije savršen. Ponekad je neuredan, težak i dosadan, ali je stvaran. Instagram život, s druge strane, temelji se na izboru: prikazuju se najljepši trenuci i lica iz najboljih kutova, dok umor, proširene pore i neuspjesi najčešće ostaju izvan kadra. Ne prikazuje život kakav jest, nego kakav želimo da ga drugi vide.

Instagram, doduše, nije izmislio potrebu da se predstavljamo drugima, nego ju je samo pojačao. Još je sredinom 1950-ih sociolog Erving Goffman opisao svakodnevni život kao kazališnu predstavu u kojoj ljudi stalno „nastupaju“, pazeći kakav dojam ostavljaju. Razlikovao je „prednju pozornicu“, gdje se pokazujemo drugima, i „stražnju pozornicu“, gdje smo opušteni i iskreni. Danas objave, storiji i profili funkcioniraju upravo kao stalna prednja pozornica.

Iskustva se sve češće žive ne radi sebe, nego radi toga da ih prikažemo drugima. Sve se fotografira, iako su često najljepši oni trenuci koje ne zabilježimo kamerom jer smo u njima potpuno prisutni. Problem nastaje kada Instagram stvori dojam da svi drugi žive sretnije i uspješnije živote. Uspoređivanje s takvim „uređenim“ prikazima može dovesti do nezadovoljstva i osjećaja da s nama nešto nije u redu. Zato je važno zapamtiti da nečiji profil nije isto što i nečiji stvarni život. Stvarnost možda nema filtere, ali je dublja, iskrenija i — u konačnici — zanimljivija. Slično kao što je omiljeni bend uvijek bolje slušati na koncertu uživo nego ispoliranu studijsku verziju.

Zanimaju nas Vaše filmske preporuke za barem pet must see klasika.

Policijska akademija 1-5? 😊

Od hrvatske kinematografije izdvojila bih *Tko pjeva zlo ne misli* (1970) zbog šarma starog Zagreba i upoznavanja s mentalitetom prošlog vremena. Od strane kinematografije *Divan život* (1946) jer pokazuje koliko jedan naizgled običan život može biti vrijedan i važan drugima; *Kum* (1972), zbog odličnih glumačkih ostvarenja te pitanja morala, odgovornosti i cijene moći; *Ostani uz mene* (1986) kao priča o prijateljstvu koje nas oblikuje, *Društvo mrtvih pjesnika* (1989), zbog poruke o slobodi mišljenja, hrabrosti i važnosti obrazovanja; *Iskupljenje u Shawshanku* (1994.) u kojem nada i prijateljstvo pobjeđuju besmisao, *Život je lijep* (1997) jer kroz toplinu i humor govori o ljubavi i ljudskosti čak i u najtežim okolnostima; *Pijanist* (2002) zbog prikaza iznimne ljudske izdržljivosti i moći glazbe. Nisu najlakše teme, neće se svima svidjeti, ali su vrijedni gledanja. I svakako preporučujem gledanje crtića i u odrasloj dobi.

A neka književna must read poslastica za koju ne treba previše upinjati male sive stanice?

Čovjek zvan Ove, jednostavna, duhovita i topla knjiga koja zapravo govori o usamljenosti, ali i tome kako se ljudi mogu promijeniti zahvalju-

jući odnosima s drugima. *Genijalna prijateljica*, roman koji pokazuje kako okolina, obrazovanje i klasa oblikuju životne putove. *Sto godina samoće* u kojem se kroz sudbinu obitelji Buendía prikazuje povijest Latinske Amerike: kolonijalizam, diktature, ratovi, društvene nepravde. *Oprez* – traži pažljivo čitanje jer vrijeme nije linearno i skoro svi muškarci zovu se Jose.

Što sociološki dokazuju *Love island* ili *Gospodin savršeni*?

Te se emisije često doživljavaju kao bezazlena zabava, no zapravo puno govore o načinu razmišljanja našeg društva. Emocije se pretvaraju u proizvod koji služi dizanju gledanosti, a ljubav se prikazuje kao natjecanje. Sudionici se međusobno biraju, uspoređuju, eliminiraju. Obavezno su zgodni ili se barem uklapaju u dominantne ideale ljepote, a vrijedni su koliko su drugima poželjni – što je jako štetna poruka. Često učvršćuju rodne stereotipe jer muškarci biraju i imaju kontrolu, a žene se natječu za njihovu pažnju i potvrdu.

Na nagovor učenica prošle sam godine pogledala jednu epizodu u kojoj su natjecateljice, našmin-kane kao za vjenčanje, čekale da savršeni Šime jednu od njih odvede na doručak. Razgovor savršenog Šime i njegove izabranice bilo je teško slušati, ali ne krivim ih jer uopće ne znam kako voditi normalan razgovor pored tri kamermana.

Pitanje je i zašto su te emisije tako gledane. Očito postoji potreba da „zavirimo“ u tuđe živote i da gledajući druge razmišljamo o vlastitim odnosima. Osim toga, takve su emisije lake za praćenje i gledatelji u njih ne moraju ulagati mentalni napor. Često postaju tema razgovora u društvu pa ih neki počnu pratiti samo da budu u toku. Meni lani primjerice danima nije bilo jasno zašto svi ponavljaju „koi ti je datum rođeeeenja“.

Premda serviran kao bezazlena zabava, riječ je o medijskom sadržaju koji može imati stvaran utjecaj na stavove i očekivanja mladih u ljubavnim odnosima. Da nije u suprotnosti s onime kako se prezentira, prije svih reality emisija bilo bi dobro staviti upozorenje – ova reality emisija nije realan život.

Je li danas unosnije štancati knjige za samopomoć ili imati posmrtnu pripomoć?

Svakako knjige za samopomoć jer mnogi ljudi žele biti sretniji i bolji, a postoji i opcija povratka zadovoljnog kupca. Posmrtna pripomoć s druge strane pomaže jednokratno, i to onda kad nam je – vjerojatno – svejedno.

Što radite kad ništa ne radite? Je li ovo dovoljno filozofsko pitanje?

To je izrazito filozofsko pitanje! Jesmo li ono što radimo ili smo ono što jesmo kad prestanemo raditi? Mnogi su se filozofi složili da se upravo u neradu pojavljuju najbolje ideje. Ili, kako je rekao Oscar Wilde: „Rad je za ljude koji nemaju pamet-nija posla.“

Mislim ipak da je rad jako važan, ali važan je i odmor, vrijeme ničega – i bilo bi dobro da ga ne popunjavamo besciljnim lupkanjem po mobitelu.

Sama se toga baš i ne pridržavam – redovito odlučim kasno navečer pogledati neku dobru seriju ili film, pretražujem streaming servise, i u tome svemu mi se prispava. Imam osjećaj da pretplate koristim najviše da bih listala naslovne slike.

Volim doma pozvati prijatelje, a volim i kad dođu bez da sam ih zvala. Maratonski se dopisujem s onima s kojima se „nemam vremena naći“, iako bi nam to uzelo manje vremena nego tipkanje. Šećem psa, poskrivečki slušam sina dok svira gitaru, predugo pijem kavu. Za vikend se trudim što češće pobjeći iz grada s obitelji, udisati more ili prošetati nekim novim ulicama.

Razjasnimo napokon: je li prije bila kokoš ili jaje?

Evolucijski kažu da je jaje, ali opet – kokoš ima noge pa je možda bila brža.

Love <3 ili lova €? Ljubav ili financijska solventnost?

Uvijek ljubav! Završila sam sociologiju i filozofiju i radim u školi – očito je dakle da mi novac nije životni motivator. Isto tako, kod izbora partnera ne treba gledati one koji imaju sve, već one s kojima možemo stvoriti sve.

Vidjeli smo Vas pri (na sreću) samo simulaciji evakuacije od požara ispred naše škole. Je li Vas bilo strah i kako Vi krotite svoju anksioznost?

Ono mirno spuštanje stepenicama pred školu, bez ikakvog povoda i opasnosti, malo bi koga ostavilo ravnodušnim. Srećom, bilo nas je puno pa je bilo lakše. I inače anksioznost rješavam razgovorom s dragim ljudima. A kad je najgore – trudim se pronaći nešto smiješno u kaosu. Više sam puta istovremeno plakala i smijala se. Izgleda čudno, ali je ljekovito!

Dovršite rečenicu: Kad čujem školsko zvono...

... izvlačim motivaciju i zaboravljam na profesorsku deprivaciju.

Kad se na TV-u pojavi domaća humoristična serija...

... znam da sam u gostima.

Moj najdraži eurovizijski hit je...

Đuli (D. Popović) i Waterloo (ABBA).

Kad praznik padne na vikend...

... obrišem suze i tješim se da će iduće godine pasti na ponedjeljak.

Kad na vratima razreda čujem: Može oglasna knjiga?...

... napeto slušam i ne trepćem.

Životinja kojoj zavidim je...

... naš obiteljski pas Ferdo jer živi kao car. Ovo ljeto zaključila sam i da gnjurci zapravo super žive – mogu letjeti, roniti, jedu frišku ribu i nemaju puno prirodnih neprijatelja. Malo su neugledni, ali zato su ispod radara i uživaju.

Za koju biste plemenitu stvar ipak pretrpjeli da Vas Desingerica smrdljivom tenisicom lupa po glavi na svome koncertu?

Za bolji obrazovni sustav u kojem bi profesori prvenstveno bili podrška i mentori, a ne ispitivači; u kojem bi učenici shvaćali da je vrijeme u školi njihovo vrijeme – vrijeme u kojem rade za sebe najvažniju stvar, u koju bi rado išli i u kojoj bi učili ono što ne žele prvom prilikom zaboraviti – za taj bih cilj bila spremna dobiti tenisicom po glavi. Nadam se da bi gđin Desingerica bio milostiv i ciljao uši.

Može jedan duhoviti silogizam za kraj?

Premisa 1:

Svi koji izdrže dugotrajnu muku i odricanje su heroji.

Premisa 2:

Svi koji završe XI. gimnaziju izdrže dugotrajnu muku i odricanje.

Zaključak:

Tko završi XI. gimnaziju, heroj je.

I, dakako, poruka Oximoroncima...

Postavljajte pitanja, dižite ruke, tražite objašnjenja i riječima mudre Dory iz *Potrage za Nemom*: Kad postane teško, samo nastavite plivati!

ŠKOLSKI ADVENTSKI I BEČ IZ DVIJU RAZLIČ

PERSPEKTIVA 1.

Prvi i drugi razredi XI. gimnazije 12. i 13. prosinca 2025. otputovali su na adventski izlet u Bratislavu i Beč. Unatoč svim komplikacijama oko organizacije i čestim roditeljskim sastancima vezanim uz odabir agencije, naši strpljivi profesori imali su još dovoljno volje omogućiti nam puno zabave i uspomena na izletu.

Rano ujutro krenuli smo prema Bratislavi. Kako smo još uvijek bili pospani, u autobusu su vladali mir i tišina. Nakon prvog stajanja na benzinskoj hladno nas je jutro razbudilo pa su cure probile led zvučnikom i puštale naše pjesme jer ako bismo pustili narodnjake, profesorica iz hrvatskog najvjerojatnije bi nas izbacila iz busa na nekoj pustopoljini. Najbolje priče do nas su dopirale od cura s kraja busa. Šetali smo od jednog do drugog sjedala iako nam je vodič rekao da to ne smijemo raditi, ali stvarno, tko njega sluša? Dodatno smo vrijeme kratili igrajući *Alias*.

Dolaskom u Bratislavu nismo bili baš oduševljeni. Nakon tolikog puta prvo smo morali do dvorca s navodno lijepim pogledom na Dunav koji je prekrivala gusta magla, a još smo se na toj visini i smrznuli. Zahvaljujemo profesorima što su malo požurili vodiča jer nas stvarno nije zanimala gotička crkva u kojoj su se krunili neki tamo kraljevi i biskupi. Uglavnom, znamenitosti su donekle slične onima u Zagrebu pa smo jedva čekali negdje dobro jesti i ugrijati se. Advent nije bio baš zanimljiv, nedostajalo je blagdanskih ugođaja, ljudi su bili živčani i očekivali su od tebe samo da potrošiš

hrpu love na štandovima s klopom.

Uzbuđenje je naraslo kada smo konačno stigli u Lindner, fensi hotel s četiri zvjezdice, bazenom i shopping centrom koji nam je bio bogomdan jer je imao McDonald's. Znam, nije baš najzdravija opcija, ali prema opisima učenika hotelska hrana bila je užasna. Piletina navodno nije imala okusa, a neki tvrde da to vjerojatno i nije bila piletina nego najobičniji golub s ceste. Krumpir je također bio bezukusan, a sve je bilo moguće zaliti nazovi-limunadom... Svaka čast hrabrima koji su pojeli cijeli tanjur, vjerojatno su se do kraja večeri družili sa školjkom.

Nismo ni ušli u hotel, a već smo se razbježali po sobama. Sobe su bile dobre, ali iskreno, kao da nam je važno kakve su sobe kada znamo da u njima nećemo spavati. Jedino što zamjeram hotelu su jako spori liftovi. Doslovno sam morala čekati deset minuta da se pojave. Osobna preporuka: nemojte koristiti protupožarne stepenice jer im se vrata s unutarnje strane ne mogu otvoriti. Moja prijateljica i ja doživjele smo sto srčanih udara jer smo mislile da ćemo zauvijek ostati neotkrivene u stubištu za evakuaciju dok na trećem katu nismo otkrile izlaz.

Profesori su napeto i živčano provjeravali sobe, a mi smo se pravili kao anđeli i dobra djeca samo da što prije odu spavati. Cure su imale trač party, obavezne maske za lice i "matching" pidžamice, a dečki su igrali nogomet na hodniku ili ulazili u sobe i zezali cure, krali im tenisice, imali cijelu gozbu na krevetu, a neki su sve jednostavno prespavali. Ovo je bila odlična

prilika da se malo zblizimo s ostalim razredima i zajedno stvorimo mnogo lijepih uspomena.

Buđenje je bilo u 7 ujutro, a nitko se nije naspavao. Otići u krpe u 5 zvučalo je kao odlična ideja, no nismo znali kakav nas užas od hodanja tek čeka. Advent u Beču ne može se uspoređivati s adventom u Bratislavi. Topla blagdanska atmosfera, miris dobre hrane i kuhanog vina širio se gradom, baš onako kako pravi advent treba izgledati. Osim adventa, tu su i mnoge građevine iz doba Habsburške Monarhije (red je da napišem barem malo o važnoj povijesti nekadašnjeg velikoga carstva).

Slobodno vrijeme proveli smo šetajući gradom. Od toliko opcija restorana, kafića i shopping centara neki su samo kružili gradom i iznova se gubili. Naravno, morala se popiti i jedna kavica u poznatom Starbucksu, a neki su se podzemnom željeznicom udaljili od našeg *Treffpunkta*. Sve je bilo lijepo i krasno dok nije došlo vrijeme odlaska u Prirodoslovni muzej i Muzej povijesti umjetnosti. Umorni i iscrpljeni gledali smo silna remek-djela, antičke artefakte, minerale i komete, a osobitu nam je pozornost zaokupila malena Willendorfska Venera o kojoj slušamo od prvog razreda.

Put do Zagreba nije bio naporan. Slušali smo glazbu koju volimo i pričali o doživljajima s izleta. Nije bilo gužve pa smo stigli ranije nego što nam je vodič rekao. Bilo je stvarno lijepo i već sada jedva čekamo još ovakvih izleta.

Chiara Martinić i Antonela Boras, 2.d

JEDNA VESELA IZ LIFTA

NA BRATISLAVSKOM STAROM GRADU

SUVENIRI

IZLET U BRATISLAVU ČITIH PERSPEKTIVA

PERSPEKTIVA 2.

Nakon silnih sastanaka vezanih uz Javni poziv agencijama za organizaciju adventskog putovanja, krenuli smo na put do dvaju gradova nekad slavne Monarhije s kojom smo stoljećima bili neraskidivo vezani. Da je bio još koji dan, ne bismo preskočili ni Budimpeštu u našoj habsburškoj kolekciji *Skupi ih sve*. Odlična je stvar da smo krenuli s Velesajma do kojeg se lakše stiže. Svako drugo sastajalište tijesno je kao i cijeli grad, naš mali Beč 😊.

Idemo s četiri busa, agencijom S. koja imenom jamči nadu. Odmah na početku iznenađenje – ne idemo na Macelj nego preko Mađarske da, kaže vodič, izbjegnemo gužvu. Hm. Klinci nemaju pojma da se vozimo lokalnim cestama, a mi imamo dojam da vozač oteže s dolaskom na cilj. S maglom uspavanom panonskom ravnicom usklađena je atmosfera u busu u kojemu su profesori najživlji. Vodič, kao, ne želi remetiti san učenika pa nas „ne opterećuje nepotrebnim informacijama“. Opet hm. Vozač je samo jedan (?), ali ima izvrsnu playlistu.

U Bratislavu stižemo tek oko 13 iako smo krenuli u 6. To se zove lagano patroliranje. Nažalost, sa Starog grada zbog magle ne vidimo divan široki Dunav s lijepom promenadom. Sve naše curke imaju iste kratke bundice ili jakne da im se na dunavskom sjevercu luftaju bubrezi. Klince boli don za ugarsko-hrvatski sabor, Pressburg ili Požun, i Mariju Tereziju koja je za kraljicu Ugarske i Hrvatske okrunjena baš tu, u katedrali sv. Martina (od nje bi državničko umijeće mogli učiti svi današnji *vladari* – od kraljice, ne od katedrale). Ne slušaju o Fellneru i Helmeru koji su projektirali Slovačko narodno kazalište, baš kao i HNK u Zagrebu, Rijeci ili Varaždinu; ne znaju da je Bogoslav Šulek, hrvatski jezikoslovac, porijeklom Slovak, zaslužan za mnoge neologizme, između ostalih *kisik* i *ugljik* koje naši učenici udišu i, uz dva atoma kisika, izdišu dok bulje u Tiktok.

Bratislavski je advent kao bombončić; atmosfera prisna i domaća, miris kobasa i kiselog zelja, *bryndzovih haluški* i *ciganske pečenke*, kuhinog vina i medovine. Treba doći ljeti i uživati. Kraj nas jure naši učenici na električnim romobilima (!). Život kroz aplikacije, bez druge fascinacije. Sliknuli se kraj Čumila koji viri iz kanalizacije pa pravac bus.

Smještaj u hotel traje i traje. Na recepciji dva tužna ostavljena ruksaka. Kako nas je malo pokosila gripa pa neki nisu mogli na put, oteže se reorganizacija smještaja. Hotelčina je ogromna, dio Hyattova lanca, prevelika za školske

MARIJA TEREZIJA

izlete, ništa ne možeš imati pod nadzorom. Sobe izvrsne, ali ostariš čekajući lift. Odluka da se spustim stepenicama bila bi kobna da nisam uzela mobitel i nazvala Suzi da me spasi. Vrata, naime, s unutrašnje strane nemaju kvaku. Večera fina, neki beef a la paštica. Napokon se srećemo s ekipom iz drugih buseva, nisam znala da će nas organizatori putovanja tako (svjesno) razdvajati.

Neki svileni prvašići potuzili su se svojim da se baš ne osjećaju najbolje (!), a onda organizirali parti u sobi. Roditelji spremni po magli krenuti na put od 500 km po svoju djecu.

Druženje na 13. katu hotelskoga bara. Čekamo pola sata da nam mlada konobarica donese bocu frankovke (!). Posluga je iz Ukrajine ili Rusije, nema Nepalaca ni Filipinaca.

02.07.2025 – 05.01.2026

FREIGHTED – VERFRACHTET

500 Jahre Sammeln
und Ausstellen von
Nashörnern

naturhistorisches
museum wien **nhm**

Doručak je na švedskom stolu. Maznula sam kilo dimljenog lososa. Ima svega i sve je prefino, šteta da nisam deva da napunim obje grbe zalihama.

Izborili smo se za to da polazak u Beč bude oko 9, a ne oko 11 (!) kako su planirali vodič i vozač. Propisi su strogi pa bus mora mirovati određeno vrijeme jer na tahografu sve piše. OK, ali zašto onda imamo jednog vozača? Malo smo puno platili da ne bismo maksimalno iskoristili dan. Hmm... neću ništa reći, ali sve mi je jasno. Također, navodno ne možemo napraviti krug Ringom jer se ne smije. Kako drugi busevi mogu? A mi ostavljeni pred modernom Albertinom, bez đira oko parlamenta, vijećnice ili Hofburga sa španjolskom *Reitschule*. Raštrkali se kod katedrale, slavnog Stephansdoma, kod kojega šalica vruće čokolade stoji valjda 20 eura. Ali dobiješ i šalicu, hehe. Naši klinci traže Starbucks, Sacher i Sephoru, bedaci. Na početku Mariahilferstrasse neki dečki iz Zagreba sviraju jazz i swing, kažu bolja je lova.

Premalo vremena za dva impresivna muzeja blizanca, umjetnički i prirodoslovni. Pola predviđenog vremena otišlo nam je na čekanje u redu za WC. Kao sumanutu ulijetali smo u egipatsku i antičku zbirku, među orijentalne tepihe i vaze, krune i žezla, protrčali pored Rafaela i Caravaggia, Tiziana i Brueghela, Rembrandta i Rubensa... a onda pokraj Marije Terezije na prijestolju pretrčali na drugu stranu trga među fosile i minerale, dinosaure, pticu dodo i ostale zoološke vrste... Teško razočaranje: sisavci nedostupni, odjel se obnavlja pa nema preparirane ekipe iz afričke savane ili polarnog svijeta. Prava šteta.

NAŠI DEČKI

MARIJA TEREZIJA MEĐU MUZEJIMA BLIZANCIMA

Tek sad kad je pao mrak trebalo bi doživjeti advent u Beču, ali mi gibamo za Zg. Preventivno obavljamo WC, a onda krećemo na (pre)brzu vožnju do prvog i zadnjeg stajanja u negdje Sloveniji, na pumpi gdje obični sokić od 2 dcl košta 6 i po eura. Do te postaje ne šljivimo Biočića koji traži „slobodu putnicima“ pa bi negdje stao i, kaže, malo chillao, a ako ne stanemo, prijeti pozivom svojoj majci i pretresom busa da se utvrdi vozimo li u bunkeru kakvog migranta razočaranog zapadom.

Nema puno nostalgije pri povratku, važno je da smo svi na broju. Vozač pušta Dragu Diklića: *Zagreb je najljepši grad*. Zvuči tužno. Bez prijateljskog opraštanja razdružujemo se s vozačem, tahografom i vodičem za brz zaborav. Dok rominja kišica, ispred Velesajma čekamo da nas naši skupe. Znam da u ponedjeljak u školu neće doći pola đaka... Opravdat će roditelji.

Ivana Babić

XI. U BRATISLAVI

POPILI SMO KAVICU S IGOROM GALIĆEM, PROF. GLAZBENE UMJETNOSTI U XI. GIMNAZIJI, VODITEJEM ZBORA I ELEKTRONSKE PRODUKCIJE, KROTITEJEM CESTE I VITEZOM ASFALTA 😊

RIDER ON THE STORM

RAZGOVOR VODILI: SVI PO MALO

Profesore Galiću, pred Vama je kao razrednikom nova generacija, nova nada. Imate li još uvijek PTSP od prošlogodišnjeg 4.d?

Hehe, nekako sve „problematične“ situacije zaboraviš i ostane samo ono lijepo, jel.

Želimo znati više o Vama. Gdje ste rođeni, kakvi su Vam bili starci, jeste bili poslušni klinac, po čemu pamтите djetinjstvo i mladost, i kako je u obitelji biti Malcolm u sredini?

Rodom sam iz *Keprivnice*, naravno da sam bio najbolje dijete, ne znam šta je to pubertet i tako to, a uz starijeg brata čovjek malo očvršne jer se moraš izboriti za svoju koricu kruha 😊

Jeste išli u vrtić? Jeste mogli zaspati u vrijeme ćorke? Koju klopku kao klinac niste podnosili? Jeste imali najfrenda, kakve su Vam bile tete?

Naravno, vrtić *Tratinčica*. Mi smo valjda jedini u Hrvatskoj koji su se našli (bar mi se čini) za 35. (!?) godišnjicu vrtića! Volim ja spavati, to nikad nije bio problem. Što sam stariji, popodneveni nap sve je više must have! Hrane se ne sjećam baš, al tete su bile super dobre i brižne! Ja sam bil drugima najfrend:P

Kad ste došli u Zagreb i zakaj? Je li i Vama (kao Chopinu) srce u jednom, a tijelo u drugom zavičaju?

Tada Koprivnica nije imala srednju školu pa je bio izbor između Varaždina ili Zagreba, a budući da je stariji brat već studirao u Zg, onda je Zg bio logičan izbor. Čudno, da, ali nekako volim taj osjećaj da se možeš izgubit u Zg i da ti nemre svaki lajbek pokucat na vrata kad mu se dojde:)=)

Znamo da ste priželjkivali biti automehaničar, da ste u tom fahu tata-mata. Imaju li limeni ljubimci dušu? Može li se njihov rad usporediti s glazbom?

Uf, dobro pitanje! Naravno da imaju dušu! Oni prezentiraju ono analogno u nama i zato su zalag naše prošlosti u tom smislu kada nismo još postali digitalni, u svim oblicima smisla (duše, tijela, razmišljanja...)! Da pojasnim, samo „oni“, benzinci s minimalno tehnologije – do 2000 cca... mercedesi do 2009 cca. E sad, dal je do muškog mozga, jednim dijelom moguće. Ali svakako

pravi motor i auspuh s preciznom dozom glasnóće = *music to my ears and soul!*

Prepoznajete li aute i motore po zvuku?

Naravno, ali samo u 80 % slučajeva. Ima većih frikova od mene 😊

Gledate li BBC-jevu emisiju Auto SOS koju vode Tim Shaw i Fuzz Townsend?

Nope, ne znam koja je to, ali valjda nešt s restauracijama? Nije mi to neki đir, više je u fokusu drama nego auto.

A *Top Gear* koju vodi Jeremy Clarkson? Koja Vam je bolja? Ova prva ima socijalnu komponentu i empatiju, dok su u drugoj *jugića* gađali iz tenka i razbijali *Nevere*.

Ako moram birat, *Top Gear*, iako je i to svaštarenje, kako je i navedeno u pitanju 😊

Da niste baš Vi svojevremeno bili *Stig*? Za one koji ne znaju: to je tajanstveni vozač utrka iz emisije *Top Gear* koji nikada nije skinuo kacigu pa je ostao enigma kao *Power Rengersi*.

Eh, da bar. Vjerujem da bih bio super vozač!

Jeste li fan serijala *Brzi i žestoki* ili Vam je *Vin Diesel* ziheraš baš kao dizelaš?

Prvi i drugi nastavak (treći možda) su super. Nekako isto tribute starim vremenima, i auta i ljudi.

Je li Vaša frizura neki statement? Poručuje li nam nešto ili...?

Ohoho! Uvijek mogu imat jež frizuru, a ova je bila kao projekt da isprobam nešto dužu kosu i ispalo je da je svakak bolja, hrabrija i zanimljivija od ježa!

To Vi mislite, ali nek Vam bude. Opće je poznato da ste u mladosti bili zaljubljeni u *Britney Spears*. Pa dobro, što je s tom curom?! Kako doživljavate njezine posljednje objave? Živi dosta neuredno, cucke ne vodi van da se olakšaju, kažu da cuga...

Hahaha... to je bila jedna od prvih TV ljubavi, pokraj *Avril Lavigne*, *Kylie Minogue* (la la la) i tako 😊 Nažalost, *Britney* je progutao show biz, kao i mnoge druge zvjezdice.

Što Vam je kod žena totalno superkul, hot, drip, top? Kakvoj biste dami rado dopustili da Vas obujmi oko struka na Vašoj superjurilici?

Plave oči uvijek su mi fascinantne (uz bilo koju boju kose). A ako već nisu plave oči, onda barem kosa:=) Ne volim nokte... to me ubija jer sam baš estetičar kaj se tiče cura. Ne moš mi imat rinčicu kroz sredinu nosa... A kaj se tiče motora, naravno, do 70 kg. I uvijek ona narodna: bolje da ljulja neg da žulja!

Smeta li Vam ako Vas pri kočenju Vaša suvozačica lupi kacigom u kacigu ili Vam je to simpatično, kao pusa?

Hahahaha, ne znam... na kraće rute vjerojatno OK, na dužima bi smetalo. Osim ako ima i plave oči i plavu kosu, jel.

Zbog kojih ste je osobina (mana) odmah spremni prekriziti?

Ak sluša cajke, mrzi pse, ak je veganka/vegetarijanka i brije na woke.

Fasciniraju li Vas gospodične koje brzinom svjetlosti pune košaricu na Temuu ili Sheinu?

Fasciniraju samo kao materijal za proučavanje 😊

Mislite li da prava dama na motoru treba sjediti postrance, kao što su nekada dame sjedile na konju?

Ako je vozim na motoru, znači da mi je stalo do nje, a to znači da taj način sjedenja ne bu išel 😊

Kakav je osjećaj na jurilici prešišati dostavljača na skuteru?

Uff... svaki se put prenem kad vidim easy ridera u natikačama.

Klavijaturist ste u tribute bandu slavni Door- sa. Gdje Vas možemo doći slušati uživo?

Moj cool band „Jim Lizard“ trenutno ima svirku u Hard Placeu. Doorsi su nevjerojatan bend na rock sceni i prava smo rijetkost na tzv. Balkanu.

A sad dva-tri pitanjca iz leksikona. Najdraži bend, pjevač, pjevačica...

The Doors, Dino Jelusić, Alicia Keys je super vokal.

Mislite na New Yoork... Concrete jungle where dreams are made of? A znate onu obradu Don- ji Miholjaac... tamo gdje se okreće novac...? Hihih. Ajmo dalje. Najdraža klopa?

Losos (orada).

Kaj? Pa to nije isto. Vidi se da ste kontinental- ec. Najdraži sentiš (laganica)?

„Dođi“ – Parni Valjak, „Diamonds and Rust“ – Joan Baez (to mi je sad prvo palo na pamet).

Kad ćete skupiti hrabrosti za višebojni fit?

Ah, to će morat bit projekt sljedeće „hrabre“ iza- branice.

Otključava li Vaše srce lakše violinski ili fran- cuski ključ?

Violinski 😊

Birate li radije stalak za note ili stalak za pršut?

Stalak za pršut, za note imam:P

Seriya koja odražava Vašu vrstu humora?

Seinfeld, IT Crowd.

Glazbeni klasik koji Vas uvijek pogađa u srce je...

Frederic Chopin: Nocturno u c-molu op. 48 br.

1 – Vadim Chaimovich – savršenstvo! https://www.youtube.com/watch?v=ro_mQqoYKbw

Jeste li svjesni da nove generacije Chopina či- taju Čopin?

Da svjestan... pišem im pokraj imena „Šopen“ i prijetim se za ostale varijante.

Koje Vam je od (Vivaldijevih) godišnjih doba najdraže?

Zima.

Životna mudrost bajkera s dosta ceste iza sebe generacijama pred Vama...

Ako se voziš 100 km/h kroz naselje, kad-tad će ti netko izletit!

Tako je. A dok piješ – ne vozi. Koji je stoga Vaš najdraži napitak?

Definitivno kava, ali u zadnje vrijeme (čitaj: stari se) samo jedna dnevno, dvije iznimno! Tlak...

Možemo li s Vama na jedan espresso ili je taj jutarnji ritual rezerviran samo za druškanje s domarom? 😊 Zekamo se, nismo za gorče varijante, radije bi neki cappuccino, ipak smo maloljetnici.

Profesore Galiću, hvala na espressnom razgovorčiću, Vi ste pravi frajer! Visok, plav, ekspert za dobru mjuzu, krotitelj ceste... san svih žena. Vjerojatno bi Vam i Sabrina Carpenter rado pjevušila Espresso trepćući svojim plavim okicama... Znae uopće tko je ta?

REDAKCIJA OXIMORONA DOBILA EKSKLUZIVU OD TAYLOR SWIFT.

PLANETARNO POPULARNA TAYLOR SWIFT IZNENADILA NAS JE SVOJOM SKROMNOŠĆU I LAKOM DOSTUPNOŠĆU. RADO JE I BRZO ODGOVORILA NA SVA NAŠA PITANJA I OTKRILA NAM PLANOVE ZA NADOLAZEĆE VJENČANJE STOLJEĆA.

SVADBENA ZVONA ZA JULIET S BALKONA

RAZGOVOR VOĐEN PREKO: TAYLOR.SWIFT@X.PHISHING.LOL

Taylor, je li se isplatilo čekati *Gospodina savršenog*? Što ima Travis a bivši nisu imali?

Isplatilo se! Napokon netko tko se ne srami iskrenih osjećaja, netko tko me voli javno, netko koga nije sram pokazati ljubav, netko tko nije iskompleksiran zbog mog zvjezdanog statusa, nego je ponosan na mene i na činjenicu da me je baš on ulovio! Cheerleaderica i Quarterback, koji američki stereotip, hihhi, pravi klišej, ha? Ali za najbolji touchdown ikad! Pravi frajer ne treba igrati smiješne ljubavne igrice. On igra gdje treba. Na terenu.

Je li pjesma *So High School* posvećena njemu? Sjećaš li se kako se osjeća zaljubljena srednjoškolka?

Je, za njega je <3 Dosta sam pjesama napisala kojekakvim bezveznjacima, nisu ih zaslužili. Zaljubljennoj srednjoškolki srce lupa sto na sat, spremna je gledati kako njezin *match* igra *Fortnite* do jutra, stalka ga na putu do pekare, piše mu ljubavne pjesme bez Chat GPT-ja...

Kako je bilo hodati s frajerom koji nije pročitao Krležu?

Volim KIF-ovce i frajere koji trenkaju. Dosta mi je kompliciranih tipova koji misle da su intelektualci ili umjetnici, koji glumataju nedostiznost i te fore. Nezrelo.

Koji ti je bio najdraži predmet u školi?

Hrvatski, naravno.

Koju bi školsku uspomenu željela ponovno proživjeti, a koju bi rado zaboravila?

Opet bih na maturalac busom, bilo nam je zakon. I advent u Padovi obavezno. Rado bih zaboravila kad mi se usmrdio sendvič u školskom ormariću i kad je jedna *gossip girl* rekla da imam fake *vuitonicu*. Nisam snob, ali ne volim laž, bila je oridiđi.

Vidim, dosta si visoka. Ti bi bez problema u našoj školi mogla podići rolete.

Mogla bi i ti da si u vrtiću jela žgance.

Taylor na engleskom znači švelja, šnajderica, krojačica. Pa kak su ti to tvoji dali ime?

Pa ne znam, valjda su se izivljavali. Ali navikla sam se, bolje mi je nego Apple, North, Stormi i te gluposti. Danas se više nitko ne zove normalno. Ne znam kak je kod vas.

Ma isto, pusti. Nego, reci, turneja *Eras* je iza tebe. Ženo, odradila si 150 nastupa, respect! Kakvi su dojmovi, što kaže vaga, a što račun u Rajfajzer banci?

Bome sam skoro crkla, bilo je fakat naporno, ali stesala sam se i nabila dobru kondu, a i na kontu dobro stojim.

Kad će neki koncert u Hrvatskoj?

Nakon Thompsona na Hipodromu svaki moj koncert izgleda luzerski.

Imaš li koji dobar savjet za ulagače? Što bi savjetovala učenicima koji za izborni imaju Financijsku pismenost?

Nikakve kriptovalute, start-upovi, dionice. Samo nekretnine na Viru.

Najbolja frendica na cro-sceni?

Marko Bošnjak.

Tko će ti pjevat na svadbi?

Maja Šuput. Mora bit raspašoj.

Di će bit svadba?

Travis ima hrvatske korijene, baka mu se prezivala Jurković, tako da imamo neke tajne planove za feštu na Jadranu ili tu gore, neki OPG, tak neš.

Hoćeš zvat *Sabrinu Carpenter*?

Sve ću zvat: Selenu, Arianu, Sabrinu, Tinu, Ninu...

Tinu, Ninu?

Da, to su mi frendice iz osnovne. Starci su im murjaci, hahaha, kaj se ne kuži po imenima? Tinu-ninu, tinu-ninu... kužiš foru?

Je, dobra je. Čuj, možemo li dobiti neku ekskluzivu: ime dizajnera tvoje vjenčаницe, gosta iznenađenja, cijenu svatovske stolice?

Možete sve: Modni mačak, Jakov Jozinović, 220 eura bez cuge.

Poruka za kraj srednjoškolcima zagrebačke XI. gimnazije koji se boje tuđeg mišljenja, javne osude i ismijavanja.

I ja sam kao tinejdžerica bila jedna kad me ne bi zvali u Arenu na druškanje ili kad bi me hejtali na mrežama... Ekpa, sve vam je to bezveze, boli vas đon! Radite što volite, nemojte robovat trendovima. Budite svoji! Meni su se smijali jer pjevam country, a sad i Beyonce pjeva Texas Hold 'Em. Otresite sve negativnosti! *Shake it off!*

Taylor, puno ti hvala na ovom razgovoru, nadamo se da ti ovaj profil preko kojega si nas počastila odgovorima nije lažan.

Jok, ti si.

Studen

Večeri jedne u kasne sate,
Dok sjeđah mirno kod kompa svoga,
Osjetih studen neznana porijekla
U prozeblim klijetkam' srca moga.

Ozeble prste lomit tada stadoh
Nastojeći odagnat crne misli
Al kliktaji se mišem prorijediše,
otkucaji srca u želucu se stisli.
Na kip Palade nelagoda sjede

Jeza me prođe i prožme silan strah
Halapljivo poče sigurnost mi jesti
studen mučne svirep, leden dah.

Leden zatim širiti se stade,
Tijelo poče cijelo mi se tresti.
Upravit drugdje poželjih misli svoje,
Pa k'o mahnit hitro nešto počeh jesti.

Htjedoh, naime, okrepju potražiti
pa toplim pićem riješiti svoje muke,
Uvjeren da vrući će kakao
Ugrijati moje smrzione ruke.

Hrustanjem glasnim pokušah zatomit
Nesiguran cvokot donje mi vilice
Paralizu i strah nastojah savladati
Konkavnom glavom uposlene žlice.

No hladnoća bješe tu i dalje.
Što bi joj uzrok mogao biti?
Bi li se rješenje problema tog
U ljubavnoj sreći moglo kriti?

Muče li me prazni džepovi kaputa,
Zabranjena plejka i oduzet Nintendo?
Smisao života bez cilja i puta?
Je li ovo samoće crescendo?

Mrznem li zbog stanja u e-dnevniku?
Zbog svijeta bez kompasa i pravih vrijednosti?
Muči li me izostanak vjerodostojnosti?
Istine i pravde? Ženske čednosti?

Svijet apsurdan u kom se lajka jaje
Je li primarni povod osjećaju tom?
Trash glazba? Junk-food? Loš ten?
Uzrok tražim smrzavanju mom.

Kopam duboko u bunar svoga uma,
No studen seže još dublje od toga.
Možda bih se zagrijati mog'o
Da povjerujem napokon u Boga?

A možda mi je potrebno samo
Da prijateljska me prisutnost grije?
Razgovor prislan, pokoji follower?
Možda se u tome tajna krije?

No tad shvatih koje je rješenje,
Odveć napornog problema ovog.
Promišljajući o studeni toj,
Dosjetih se, naime, nečeg posve novog!

Pretresajući kutke svoga uma,
Radeć inventuru crnih misli svojih,
Do zaključka dođoh sasvim jasnog
Da s nekom utvarom se borih.

Nakon sati u mucij provedenih
Boreći se kao gladijator,
Konačno se potpuno utopljen
Uključivši sobni radijator.

Sven Srkoč, 3.a, državni Lidrano 2019.

Postao sam pjesnik

Nedostupan tračku svjetla,
Usred guste gore,
U čežnji se budim skrenut s puta,
Mnoge me misli more.
Razaznat bitno se trudim,
Za spoznajom žudim.

Noći su odveć duge,
San tjera prijeteća tišina,
Tmurne me misli stigle,
Muče me teške brige.
Na prsima teška planina,
Za dušu love se sige.

Život će proći
Poput proljetna jutra.
Koja je sudbina moja?
Što će sa mnom bit sutra?
Mogu li s desna Homeru
Ili ću pasti kao Troja?

U tijelu mi mojem je tijesno,
Promašenosti svoje sam svjestan.
Rodih se i živim kao smrtnik.
I premda je pomalo kasno
Polako mi postaje jasno:
Ah Bože... postao sam pjesnik.

Ko Atlas pod težinom svijeta
Grca ovaj neovjenčani poeta.
Duši punoj bola
Ne smiješi se vijenac s Kapitola.
Utješna nek nagrada mu bude dana
Da bude barem sluga Lidrana...

Luka Tomić, 2.c, Lidrano 2018.

Na čemu zavidim generaciji svojih roditelja

Dok promatram svoje roditelje i njihove vršnjake, često se pitam kako je bilo odrastati u njihovu vremenu. Dok moja generacija nosi teret modernih *izazova*, njihova je uživala u jednostavnosti koja im danas nedostaje.

Najviše im zavidim na slobodi koju su imali. U danima bez društvenih mreža njihova su prijateljstva bila iskrena i autentična. Sviđa mi se kako su provodili sate i sate zajedno, igrali se po ulicama, bez straha od pritisaka virtualnog svijeta. Iz njihovih priča doznajem kako su se mogli bezbrižno kretati i otkrivati svijet bez nadzora tehnologije. Također, zavidim im na jednostavnosti u kojoj su živjeli; njihovi problemi, iako ozbiljniji, bili su jasni, konkretni i direktni. Nije bilo izmišljenih dijagnoza ni umjetno stvorenih drama. Stvari su se nazivale pravim imenom. Nisu živjeli s opterećenjima s kojima se mi danas suočavamo – poput stalne usporedbe s drugima ili pritiska da u svemu budemo savršeni. Njihovi su ciljevi bili dostizniji, a uspjeh je bio mjeran realnim vrijednostima i rezultatima, a ne „lajkovima“ i komentarima. Osim toga zavidim im na otpornosti. Generacija mojih roditelja prošla je teške trenutke, od ratova do kriza, i naučila je kako se boriti i prilagoditi. Njihova snaga i upornost inspirirali su me da se suočim s vlastitim preprekama. Zavidim im i na njihovoj sposobnosti da se povežu s prirodom. Njihove igre na otvorenom i istraživanje svijeta oko sebe osigurali su im uspomene neprocjenjive vrijednosti, a njihovi osmijesi zabilježeni analognim fotoaparatom bili su spontani. Zavidim im i na smirenosti jer su znali cijeniti vrijeme bez potrebe za konstantnom zabavom i nisu se bojali tišine. Ne mogu izostaviti i to da su živjeli u trenutku ne razmišljajući o tome hoće li taj trenutak uhvatiti u videu ili o tome što će, uostalom, biti sutra.

U ovom vremenu brzih promjena i stalnog stresa, prepoznajem osjećaj nostalgije i zamišljam jednostavnost življenja u kojoj su uživali naši roditelji. Dok kročim u život, spoznajem da nije sve u materijalnim stvarima, nego u trenucima koje dijelimo i uspomenu koje stvaramo.

Iva Stjepanović. 1.d, Lidrano 2025.

Danas više nema romantike; slušaju se cajke i trap, a vrhunac veze je bezvezni snap

Danas više nema romantike. Možda postoji još samo ponegdje, kao zadnji primjerak svoje vrste u nekom rezervatu. Za nju znamo samo iz knjiga koje smo prisiljeni pročitati za lektiru ili iz starih filmova koji su danas totalno *cringe*. Pogled više nema dublje značenje, a riječi se ne biraju pažljivo kao haljine pred prvi bal. Danas je ljubav samo još jedan filter na Snapchatu, a najromantičniji trenutak u vezi je kad vam oboma iscuri baterija na mobitelu pa, iz nužde, morate razgovarati. A takvu romantiku ne želite.

Današnja je takozvana ljubav brza kao *snap*, briše se u 24 sata, nestaje joj trag. Danas je tako lako *zavoljeti* i isto tako lako prestati voljeti. Vrijeme kad su se pisala duga romantična pisma ili ljubavne pjesme sada je zamijenjeno bump playlistama i rečenicom: „Pusti mi ovu stvar, to je hit u klubu... *Dok mi tvoje gole slike iskaču, sve bi da ti dadnem pa da budem tvoj Pikachu...*“ Važno je da razvaljuje, *slama* i drži atmosferu. Pjesme piše umjetna inteligencija, što se pokazalo boljim rješenjem od ljudske inteligencije. A *targetirana* skupina komadi su kojima ne trebaju kavaliri nego sponzori i zabava. Današnjom ljubavi vlada gotovo isti zakon kao Instagram profilom: ako nije dovoljno dobro za storyje, onda nije vrijedno truda.

Na početku je možda uzbudljivo. Stigne njegova slatka poruka koja te doslovno obori s nogu i tako započinje vaše *chatanje*. Ali ubrzo usli-

jedi razočaranje. Razgovori postaju sve plići i prazniji pa se ni ne sjećaš jesi li ga pitala za najdražu boju. Uostalom, to nije ni bitno jer upravo gledaš *snap* u kojem kraticama i emotikonima predlaže da odete korak dalje, da postanete „ozbiljna stvar“.

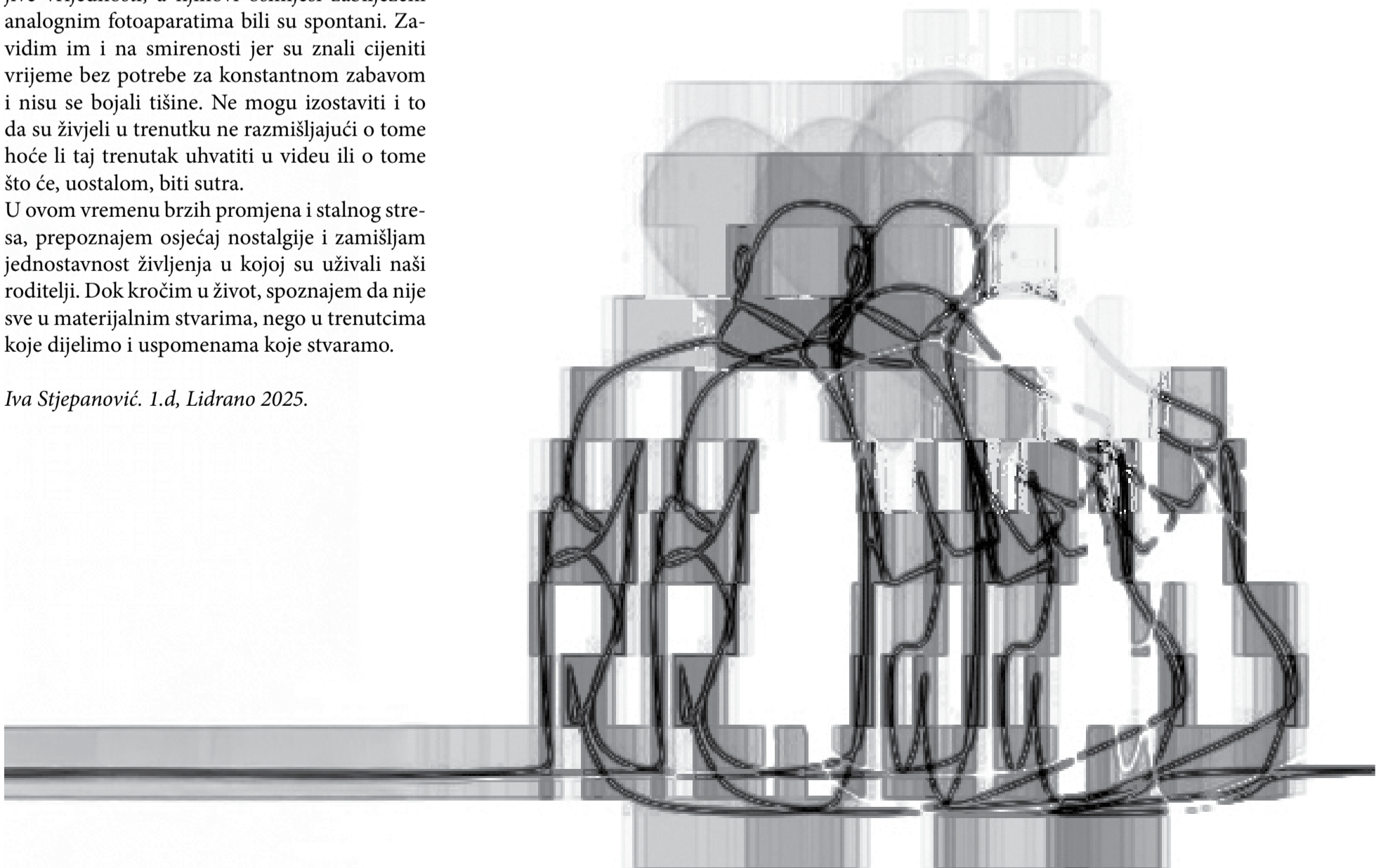
I svi su u žurbi, sve jure. Trud i strpljivost, tako potrebni za ljubav, izumrli su kao kasete na kojima je generacija moga tate slušala *Krivo je more...* Kako i ne bi kad se cijeli svijet vrti oko toga da je bolje biti viđen na društvenim mrežama nego u stvarnom životu u kojem slijedi neizbježno razočaranje kao nakon pristigle narudžbe s Temua jer slika ne odgovara stvarnosti. Gdje su nestali fini dečki koji poštuju tuđe osjećaje, nose cvijeće na spoj, otvaraju vrata uz kavalirski: *Nakon Vas...*? Nestaju brže od snijega u Zagrebu. Ili su tako rijetki, poput krijesnica ili periski čiji nestanak izaziva strah i tugu. Sve je na klik, na quick, na *snap*, instant, brzo, lako, odmah, sad. Nema čekanja, udvaranja, nema nježnosti, truda.

Što smo to, zapravo, postali? Ljubav nestaje prije nego što je doista počela.

U začetku ide svome završetku.

Evo i slučajne rime – za trap... Šaljem ti je na *snap*.

Magdalena Vičević, 1.d,
županijski Lidrano 2025.

Zadnji čin

St. Petersburg, 15. siječnja 1890. Mariinsky Teatar, 18 sati, premijera baleta *Uspavana ljepotica*. Ilja Petrov Antipin u 8. je redu parketa. Njemu zdesna čovjek je kose boje londonskog neba, sivog i teškog kao udžbenici iz rimskog prava. Sudeći po odijelu, čovjek je višeg staleža. Ministar? Ne, časnik. Služio je na Balkanu protiv Turaka, skupa s grofom Vronskim. Lijevo od Ilje rezervirano mjesto, prazno. Nakon prvog čina na to mjesto sjeda mlada žena, svojih 25-30 godina. Bijela raskošna haljina, lijepo snježnobijelo lice, krvavocrvene usne, oči kao dva kašmirska safira. Treći čin, vjenčanje. Žena slijeva nakratko slučajno otkriva gležanj iznad elegantne cipele s kopčom. Iliju zabljesnu srebrna oštrica oko njega. Nešto kasnije on diskretno izađe iz svoga reda te krene prema foajeju. Uzima kaput s ovratnikom od samurškoga krzna. U cilindar stavlja bijele rukavice te uzima štap od glatkog drva, sa željeznim prstenom i srebrnom glavom. Kad garderobijerka skrene pogled, Ilja se, nečujan zbog debelog crvenog tepiha koji upije zvuk njegovih lakiranih cipela, uspne do potkrovlja. Tu prestaju dekoracije sa zlatnim viticama obasjane svjetlošću kristalnih lusteri i uskoro ga posve proguta mrak hodnika na kraju kojega su stepenice polukružnog oblika. Preodijeva se u scenskog radnika te gubi među kulisama iznad pozornice. Bliži se kraj četvrtog, zadnjeg čina. Ilja sastavlja pušku iz kovčega skrivenog u prašnjave rekvizite te zauzima položaj. Zadržava dah i nacilja čovjeka u osmom redu, lijevo od praznog mjesta. Prst na okidaču čeka pravi trenutak, ali... Oštrica ga probada kroz jetru i plućno krilo. Dok orkestar amortizira krkljanje, kroz mutne zjenice Ilja razabire samo malu krvavo crvenu mrlju na bijelome platnu i ženski gležanj ponad poznate kopče...

(...)

Kada je te večeri studenog 1964. J. ušla u sobu, gospodin T. zatvori knjigu:

- Jeste li čitali ovoga Larsona, draga J.?

- Ne, zašto pitate?

- Volim dekor Carske Rusije u njegovim krimićima. I sve njegove slučajeve. Toliko su logični da je to fascinantno. Nemojte misliti da našu gospođu Christie smatram neuvjerljivom, naprotiv. I ona zna da ambijenti u kojima se zločini odigravaju pridonose napetosti. Svako je interesantnije pratiti slučaj ubojstva engleskoga industrijalca u Bombayu ili na Nilu nego u našoj ulici - gospodin T. pogleda kroz prozor svoga stana u Mayfieldu dok je iz crnog londonskog taksija izlazila gospođa s korgijem, a zatim se zavali u naslonjač te rastvori *Daily Mirror*:

- Parlament je izglasao ukinuće smrtne kazne...

Gospođica J. u satenskome ogrtaču priđe mu mačkasto i mazno ogoli ramena i grudi. T.-u se brkovi razveseliše kao vrtuljak pun djece i on se prepusti njenim mekim prstima...

- Znam da Vas to profesionalno provocira, ali ne provocira li Vas i ovo...?

Niz glatke bijele noge saten posve sklizne.

- Što ovakva žena radi s običnim profesorom prava - upita se T. poluglasno...

- Ne budite skromni, profesore. - šapne mu J. u uho i povuče ga na krevet.

(...)

Dok je gospodin T. udisao cvjetne note parfema s vrata gospođice J., na drugom se kraju grada sve odvijalo prema planu. Oslobađali su Johnatana II., sina Georga I., unuka Charlieja III. i prauka Jacka Rippera. Johnnyju, kako su ga od milja zvali, bila je određena smrtna kazna. Kako gospodin T. nije imao previše obveza na sveučilištu osim predavanja, radio je na njegovu slučaju i svakako previše znao. Desna Johnnyjeva ruka, šutljivi Bob, cijanidom je „riješio“ lika vrlo sličnog Johnnyju građom tijela, visinom, bojom očiju, čak krvnom grupom. Plastičnom kirurgijom, dostupnom samo eliti s debelim bankovnim

računom, ubijenome su nesretniku zamijenili lice, solnom kiselinom sredili otiske prstiju i ožiljke, potkupljivim stražarima u HMP Belmarsh dali koju tisućicu i tako bez problema prošli kroz vrata zatvora. Sve su omamili plinom, izbrisali snimke, prošetali do Johnnyjeve ćelije, podmetnuli „pripremljeno“ tijelo, a s Johnnyjem išetali do neupadljivoga plavog Sunbeama spremnog za bijeg. Za „kupljene“ čuvare koji su sudjelovali u operaciji pripremljen je scenarij u kojemu stradavaju u prometnim nesrećama ili pak počine „samoubojstva“. Kad je u zatvoru pronađeno mrtvo tijelo ubojice, obdukcijom je utvrđeno trovanje cijanidom, a slučaj je proglašen samoubojstvom koje je neki novinar crne kronike u svom duhovitom pokušaju nazvao „posljednjim ubojstvom ovoga kriminalca čiji se zločinački gen Jacka Trbosjeka nije zatro ni nakon trećega koljena“. Još je trebalo ušutkati samo profesora T. Dok su Johnny i J. nakon više uzastopnih vrhunaca otpuhivali dim cigarete, vjerni Bob stajao je ispred vrata. S ovakvom kriminalnom poviješću odavno je trebao prestati sanjati o mirnom životu s J. u kućici u predgrađu, ali još je uvijek zatvarao uši dok su se Johnny i J. predavali strastima. Ona je znala za njegove osjećaje, ali bila je previše oštećena roba da bi pomislila da je vrijedna ljubavi.

- Nema više smrtne kazne, haha - naceri se Johnny odbacivši novine
- Sad me se to tiče koliko i recept za jorkširski puding...

(...)

Johnny se na neko vrijeme pritajio. Operirao je iz daljine, širio kriminalnu mrežu, gradio podzemno carstvo, eliminirao sve koji bi mu se našli na putu. J. je bila zadužena za profesora angažiranog na slučaju. Sustavno trovanje i doslovno gušenje u njenim bujnim grudima jedne su večeri napokon doveli do, kako je stajalo u zapisniku s očevida, prirodne smrti izazvane srčanim udarom. Odradila još jedan prljavi posao za Johnnyja, ali sad je bilo dosta. Vrijeme je za, kako kažu preko bare, „fresh start“.

Jednosmjerna karta za Grad Anđela njen je simbolični raskid s kišnim Londonom i svime što je vezuje uz dosadašnji život. Poznavala je Elizabeth Taylor još iz Hampsteda, prije nego je otišla u Hollywood i svijet očarala svojim ljubičastim očima. Računala je da će joj to poznanstvo pomoći na audicijama. Nije pratila što se događa na Otoku, spalila je sve mostove, sve do jedne večeri kada je, nakon premijere još jednoga filma u kojemu je odigrala zapaženu ulogu, u svome stanu zatekla - Johnnyja. Znala je da će taj dan doći i bila je spremna. Zaputila se prema njemu elegantnim korakom, u dugoj bijeloj koktel haljini, nasmijavši mu se srdačno kao krv crvenim usnama...

- Johnny... It's been a long time...

(...)

U policijskom je raportu stajalo: ubojstvo u samoobrani. Novine su pisale o patološkom obožavatelju glumice u usponu, koji je završio s bodežom u srcu. Ležeći na podu kao Ilja Antipin, ubojica iz kazališta u profesorovom kostimiranom krimiću, pogleda u visini njenog lijepog gležnja, Johnnyju se vid sve više mutio, a njena je bijela silueta s crvenom mrljom umjesto usana na rubovima počela crnjeti...

(...)

- Na oko ili pečena? - iz male je kuhinje u kućici nad klifovima Cornwalla pitao Bob.

Nije mu odgovorila. Trudili su se. Probali su živjeti normalan život. Uzalud. Previše im je utega bilo na duši, na tijelu, na savjesti. Nastojanje da krenu ispočetka bila je iluzija. Nemoguće je pobjeći od zla. Nemoguće je oprati oštricu bodeža. Nemoguće je vratiti vrijeme na prvi čin *Uspavane ljepotice*. Gledali su se šuteći. Riječi su bile suviše. Johnny ih je čekao dolje, ispod svih krugova pakla gdje, kao u debelom crvenom kazališnom tepihu, tone svaki glas.

Vito Križnjak, 3.d, državni Lidrano 2021.

KADA JE IZGORIO VJESNIK?

Naša škola nalazi se u blizini izgorjelog Vjesnikovog nebodera pa ga gledamo svaki dan očekujući njegovo rušenje. U radijusu smo koji će se prije rušenja pozvati na oprez, a možda i evakuaciju. Nestanak toga nebodera potaknuo je mnoga nagađanja i teorije zavjere, da bi se postavilo da su neboder (slučajno) zapalili neki maloljetnici. Za novinarsku branšu kraj Vjesnika ima i jaku simboličku poruku. A onaj tko je dolazio u Zagreb sa zapada, avenijom koja izbi-ja izravno pred Vjesnikov neboder, do nedavno se mogao susresti s lijepom urbanom razglednicom grada. Stigao bi do mjesta gdje se put nastavljao ravno, kroz velebni cestovni tunel ispod Savske ceste pune modrih tramvaja, iznad koje tutnje brzi prigradski Končarevi vlakovi HŽ-a. Sada pogled plijeni zagorjeli crni kostur Vjesnikovog nebodera, a zgarišta i srušenih vizura Zagreba, porušenih simbola ranjenoga grada, od kojih najviše boli Zagrebačka katedrala, sada je već previše.

U zadnjih 20-ak godina tisak počinje gubiti bitku s ostalim medijima, a priča o Vjesnikovom neboderu točno simbolizira i ocrtava taj razvoj događaja. Iz nebodera su polako počele nestajati redakcije, da bi na kraju godinama zjapio potpuno prazan i napušten, a osim nekih skladišta tamo je bio samo jedan radio. Uostalom, danas je novinarstvo na prilično niskim granama. Prolazi samo žutilo, novine zovu "dnovine" jer nerijetko dotiču dno profesije, članci kao da ne prolaze ni osnovnu lekturu, a novinari su neki mladci koji, primjerice u crnoj kronici, pišu da je nastradala "starica" od 52 godine. Što bi na to rekla Severina ili J. Lo koje imaju isto toliko godina?

Komentari su se preselili u druge kanale komunikacije, pa tako i na Whats app s kojega prenosimo status anonimnog autora, ali očito nekoga iz odgojno-obrazovnog sustava, koji je nestanak Vjesnikovog nebodera povezao sa stanjem u školstvu odnosno društvu, za koje smo svi odgovorni – i djeca, i roditelji, i učitelji. Prenosimo njegov komentar.

Prvog dana školske godine statusi se zovu *Moja princeza (ili moj princ) kreće u školu.*

Na kraju nastavne godine statusi su puni fotografija svjedodžbi s prosjekom 5.0 i pohvalnica za uzorno vladanje.

Kada dođe ljeto, evo slika djece na novim mobilima, s mobitelima koje su dobili za taj uspjeh u školi.

Pred kraj kalendarske godine kreću fotografiranja skladnih obitelji u vestama sa sobovima, uz kamine, kao u američkom božićnom filmu.

Lažna idila, nerealna slika i obmana.

Kada je izgorio Vjesnik?

Počeo je tinjati onog trenutka kad su djeca roditeljima počela prijetiti Plavim telefonom.

Dimi se otkad tete u vrtiću preusmjeravaju jer ne smiju apsolutno ništa. Čak ni reći.

Tinja taj toranj jer nam većina učenika ima uzorno vladanje. Ako mu želiš dati dobro vladanje, moraš to obrazložiti traktatima.

Planuo je taj neboder jer nam je društvo vezalo ruke, jer učitelji uzmiču pred pritiscima sa svih strana.

Kad su nam odvjetnici počeli s roditeljima dolaziti na informacije, vatra je prešla na sljedeći kat.

Pa jedna rupa u zakonu, pa krivi zarez i manjkav zapisnik, i negativna se ocjena poništava.

Klikom miša opravdavaju se tisuće izostanaka.

Gradivo se smanjuje, logika i pamćenje nepotrebna su tlaka.

Djeca rade što hoće, bez kontrole i u stvarnom i u virtualnom svijetu.

Ono što je nekad bila roditeljska dužnost, sada je zastarjelo, pa i kažnjivo.

Djeca dobivaju sve što požele i kad požele, to je postalo općeprihvaćeno.

Često čujem: imaju svi, pa mora i on. Ili: pa tako je to danas.

Ludo je ovo vrijeme. Jedan predsjednik novinarku nazove prasicom i to se naziva njegovom iskrenošću i neposrednošću.

Kako da ja onda naučim djecu da je ružno reći prijatelju da je glup?

Možda da iskreno kažem roditelju da vlastito dijete odgaja potpuno krivo kad me uvjerava da je mali to doma znao ili da mu mora dati mobitel jer je klinac ljut kad mu ga uzme?

I tako, kat po kat, izgorio je Vjesnik.

Zapalili su ga neki maloljetnici vjerojatno uzornog vladanja kojima je bilo fora potpaliti nešto u zgradi u koju su tko zna kako ušli.

To su svi oni kojima smo bili prisiljeni navući prosjek.

Oni koji nisu navikli čuti da nešto ne smiju.

Skinite, dragi roditelji, jos koju aplikaciju, listajte kataloge da ne propustite kupiti skupi poklon za Božić klincu koji nema želja. Tako će svi, pa morate i vi.

Obavezno dokumentirajte idilu, sklad i sreću.

Vjesnik se i dalje hladi, narušena mu je statika.

Kao i društvu, zar ne?

SPIKA KAK SE ŠIKA

Školski projekti *Spika kak se šika* i *Blago hrvatskoga jezika* imaju namjeru na popularan se način baviti hrvatskim jezikom, pogotovo njegovim suvremenim zagrebačkim idiomom koji je odraz vremena odnosno načina na koji svoje (rijetke) misli oblikuju generacije Z – Alfa. Pozivamo sve da nam se priključe u slanju svojih objava i tako pridonesu stvaranju riznice jezičnoga blaga hrvatskoga jezika u svim njegovim izvedbama i fazama. Evo kolaža.

MUDRA

Ko puno uči
Predugo je u kući

RAZOČARANA

Lik uživo ima koma vajb
Puno je bolji kad je samo cyb

TRACH

Čuj ga kak flexa s novom frizurom
Nemre se pohvalit baš pametnom curom

STATUS

Situationship mi nije nešto bajan
Relationship ovaj ne bu dugotrajan

WORK IN PROGRESS

U talking stageu smo upravo,
Lik je zgodan i ne zgljeda mutavo

OMG

Gledam te kako na hodniku krindžaš
I ne znam si objasniti zakaj mi se sviđaš

ONAK, NEE

Tip je bezveze, zero rizz,
Kad ga vidim, dobim šiz

ZABRINUTE

Bro, lik govori *slay!*
Ajme, nije valjda gej?

Kažu da je najjači challenge
Sačuvati svoj mother language

Kažu da je obrazovanje
jamac dobrih para
Ajme kakav presing
ta mi tvrdnja stvara

Od tebe danas ni glas
Hm... malo mi je *sus*...

Keca sam pobro, danas nema van
Cijeli ovaj vikend iznutra gledam stan

Razvija mi se samo palac
Mobitela ja sam talac

Jesu *knjige* nekaj za jest?
Čuo sam za pojam, al nije tako čest.

Spremam se za maturu
Imam mozga frakturu

Nemrem učiti gujavice
Moram uviti trepavice

Kak ne znaš padeže, to je *basic*, bro!
To zna svaki papak, ne moraš bit pro!

ISPRIKE ZBOG KAŠNJENJA

Oprostite što kasnim...
zabolio me čeoni režanj
jer sam, dok sam spavao,
uganuo gležanj

Oprostite što kasnim
Zbriso mi je tramvaj
Nije me pričekao
Dok sam malo snepko

Oprostite što kasnim,
opravdat će mama,
Nokat mi se slomio,
baš totalna drama

ISPRIKE ZBOG OCJENE

Oprostite zbog zadaće,
Nije da nisam stigo
nego sam imo vertigo

Mama, iz matiše sam pobro topa
Taman me na testu strefila sinkopa

BUNTOVNE

Želim malo akcepta
I više respekta
U ovom svijetu bez komunikacije
Koji na meni liječi frustracije

Kaj hoće ova žena, was winšen die Frau
Krolo?
Kaj brije na taj njemački, neka chilli,
YOLO!

SELF CONFIDENCE

Self-care is not selfish
Zato na sebe sestri imaj fetiš

Nikad ne preskačem dnevni skin-routine
Imam gadni OKP ak ten mi nije clean

Ay, I'm a big boy now
I brijem na gym,
Rim Tim Tagi Dim

Nisam si u ovom drip
Djelujem si nekak cheep
Zbog Ali expressa
Uvijek hrpa stresa
Don't hate yourself, but don't love yourself too much
There are million, millions of your kind
Think you're special, but you're not

Life is what happens when your cell phone is charging!
I'm anxious again, this is so alarming!

UZRUJANE

Mamaaa, to nisu pahuljice koje uvijek jedem
Sad si me uzrujala pa u školu nejdem

Mamaaa, od tebe sam anksioznaaa
Ne pili me sa školom, zaš si tako grozna

Zaš ne mogu samo spavat, barem do podne,
Ima neki faks za to il znanosti srodne?

Koje krindž emotikone stavlja moja stara
Kad mi na poruke sva sretna odgovara

U biokemijskom ciklusu dušika i vodika
Fali mi zraka i trebam kisika

Od apsolutnih vrijednosti realnog broja
U glavi mi je došlo do prekratkog spoja

Ispravak pišem iz kem. svojstava plinova
Nikad kraja ovoj dramu sa previše činova

Sinoć sam s frendicom išla u Rooftop
Hrpa nekih luzera, baš je bilo flop
Trebala sam prije pročitati horoskop
Jedino je neki vajb davo stroboskop

RAZMAŽENE

Bila sam na skijanju, baš dosada živa,
Samo pada snijeg, niš spešl se ne zbiva

Starci su me iznenadili putem na Maldive
Valjda da me malo oslobode negative

Sa starcima sam išo u Dubai, nez točno di je to
Al neboderi su im do neba, buraz, hebeno!

Za Novu sam sa svojima bila u Rijju
Onak, ok je grad, ima neku briju
Al grozno im je visok postotak vlage
Za prošetat do wellnesa falilo mi snage

POVODOM 25. OBLJETNICE OXIMORONA RAZGOVARALI SMO S NEZABORAVNOM TAMAROM PAVIĆ, DANAS SARVAŠ, JEDNOM OD PRVIH GLAVNIH UREDNICA...

ŠKOLSKI LIST OXIMORON RODIO SE PRIJE 25 GODINA U RODILIŠTU U SAVSKOJ, APGAR 9/10. OD TADA JE KROZ ŠKOLSKE HODNIKE PROŠLO PUNO GENERACIJA, ALI S OSOBITIM VESELJEM I ZAHVALNOŠĆU SJEĆAMO SE NAJAKTIVNIJIH UČENIKA, IZ DAVNIH VREMENA ENTUZIJAZMA I ELANA, DOK JOŠ NIJE BILO MOBITELA, DOK SU SE FOTOGRAFIJE S NEIZVJESNIM ISHODOM RAZVIJALE U FOTO SINIŠI, DOK SU SE ČITALE LEKTIRE, A TROJKA JE BILA UISTINU KRALJEVSKA OCJENA.

TKO MI TEBE UZE, TAMARA?

RAZGOVARALA: IVANA BABIĆ

Tamara, pa daj reci, kak si ti, tako lakog pera, britkog jezika, brzog uma, rasplamsalog duha, poleta, volje, želje, kreativnosti.... završila na ekonomiji?

Paa, i ekonomija je kreativna. U svojim okvirima 😊. Ekonomske pojave mogu se promatrati na različite načine i ovisno o kutu gledanja... ma evo iskreno, nemam pojma. Sjećam se da sam htjela upisati hrvatski i talijanski jezik i da mi je tata rekao ma odi na ekonomiju. Nismo u moje vrijeme baš tako ozbiljno gledali na odabir životne profesije. Tada još nismo bili čuli za onu: „Izaberi posao koji voliš i nećeš morati raditi niti jedan dan.“

Kaj radiš u životu, čime puniš svoj kućni proračun i tko ti ga troši?

Pišem! Sastavke! Samo više ne o patnjama mladog Werthera, nego o jačanju konkurentnosti malih i srednjih poduzeća, i o ulaganju u kapacitete kroz aktivnosti istraživanja i razvoja. U strogo zadanoj formi, s vrlo preciznim uputama, ograničenim brojem znakova, svaki put za ocjenu o kojoj ti ovisi plaća... I onda to sve potrošim na Pokemon karte i perlice za izradu narukvica. Pogodili ste, bavim se poslovnim savjetovanjem u području EU fondova! Ili pojednostavljeno, pripremam investicijske projekte za poduzeća, prijavljujem ih na natječaje i onda strepim hoće li im biti odobreno financiranje.

Kad već pišeš EU projekte, bi li mogla napisati neki za svoju staru školicu? Možda za bazen na krovu školske dvorane, a u podrumu višenamjenski prostor za menzu sleš partyje sleš uzgajanje šampinjona sleš teretanu...? Ili imaš bolji prijedlog?

Apsolutno, imam 6-7.

Hi, hi, kad smo već kod tvog odgovora, znaš li što današnjim klincima znači šest – sedam?

Kulja u imeniku? Minuta do zvona? Broj bora na čelu?!

Kaj ti kažeš na nove generacije? Kolika su tvoja djeca? Imaju li mobilite? Bulje li u ekrane?

Moja djeca, lijeva i desna zjenica mog oka. Mala ima 8, ide u treći razred i kad god je ne gledam u oči, bulji u neki ekran: tablet, televizor, svjetleću reklamu, bitno da treperi. Nema mobilite, ali uza sve navedeno ni ne treba joj. Mali ima 5, on po cijele dane slaže legiće, piše slova naopako i voli Dinamo. Bit će inženjer jednog dana. Još uvijek misle da sam najbolja i da sve znam, divni su.

Zašto današnji mladi ne znaju govoriti, imaju fond riječi uzak kao Korintski kanal, misle da je sinje more na obali Sinja i da se ne treba previše „zanemarivati“ glupostima?

Ah, mladež, vječito neshvaćena. Ja mislim da ove sadašnje generacije nisu ništa krive, njima nitko

nije prenio što se treba raditi u ovoj životnoj dobi. Nisu im prenijeli da trebaju imati pjesmarice u koje će debelim markerom napisati DALJINE UVIJEK NEKAMO VODE, NESTANCI PARAJU NOĆ, AKO JE NETKO DOŠO DA ODE, ZAŠTO JE UOPĆE MORAO DOĆ?!??. Nitko im nije rekao da trebaju imati zajednički dnevnik u koji mjesec dana ja upisujem sve što mi se događa, pa onda sljedeći mjesec moja best friendica koju viđam svaki dan, pa onda napeto čitamo te tekstove. Nisu im pokazali kako se slažu kompilacije pjesama na CD redom kako su se puštale u Aquariusu tih sat vremena dok sam ja pet puta pogledala u tipa na šanku, a on u mene četiri i pol i na kraju niš jer sam morala doma! I to sve zato jer je prethodna generacija sve te pjesmarice, leksikone, dnevnike i glazbene uspomene pobacala jer nemaju to gdje držati jer je cijena kvadrata stana kriminalno skupa... i vraćamo se na ekonomiju.

Šalu na stranu, vremena se jesu promijenila. Nekada su najveći frajeri svirali gitaru i hodali u trenirci koja im visi, ali ne zato da im izvire Calvin Klein gaće, nego jer ih nije bilo briga. To im je bila furka, nije me briga. A danas svi nešto puno brinu, uglavnom kako su ispali na slikama i tko im je lajkao story... Koje je ono bilo pitanje.. aha... ma profa, nismo ni mi ništa znali, samo ste zaboravili 😊.

Svremenskim odmakom od 20 godina, jer maturirala si 2005., kakve su tvoje uspomene na XI. gimnaziju, osobito na uređivanje školskog lista? Sjeti se foto stripa okinutog analognim fotoaparatom, tekstova na disketi... kao da smo iz vremena klinastog pisma i glinenih pločica.

Pa stvarno ovako kad kažete zvuči kao da smo na konjima dolazili u školu :D. Moje uspomene su prekrasne, pogotovo jer nakon 20 godina oprostiš i prof. Beriću onu trojku iz tjelesnog (na polugodištu!) samo zato jer sam umjesto u dvoranu skrenula u birtiju i on me vidio, i prof. Arhanić koja me za bezveze izbacila sa sata samo zato što sam žustro objašnjavala Slavičeku da crnci kad se sunčaju NE poplave. A naš školski list sam obožavala. Dali ste nam da objavljujemo što god smo htjeli. *Oximoron* je bio baš prava mješavina humora, patetike, drame, činjenica i izmišljotina. Bili smo filmski i književni kritičari nakon tri pogledana filma i dvije pročitane knjige, sportski komentatori i gospodarski kroničari nakon jednog Dnevnika i priloga Sport. Pisali smo lascivne stihove, kritičke osvrte, ostajali nakon škole da snimimo foto-strip o Crvenkapici. Naš školski list stvarno je bio ispred svog vremena, pa išao je na sva državna Lidrana!

Prisjeti se nekih svojih gimnazijskih profesora i fora...

Baš smo se nedavno okupili mi iz razreda pa smo se prisjećali svih tih gluposti, imala sam osjećaj kao da sam ušla u vremenski stroj. Strgane klupe koju smo podvalili dekačima u razredu preko puta, Glorije koju smo kupovali prof. Stockinger pred ispit nadajući se da će je malo prelistati da možemo prepisivati, ploče koja je pala na mene (svi su prošli neozlijeđeni, op.a.), dopisivanja pod satom i papirića koji su letjeli čim bi se profesorica okrenula, prof. Valentić koja je bila strah i trepet, imali smo noćne more još godinama nakon što smo maturirali...

Što radi ekipa iz tvog razreda 4.b, generacija 2001. – 2005.?

Ajme svašta, imamo nekoliko doktora znanosti, doktora veterine, pravnika, učitelja, pa čak i jednog ravnatelja škole! Neki su se nažalost raselili po Europi, većina se poženila i pouđavala, imamo djece za napuniti brat bratu 2-3 razreda.

Woow, na ponos ste nam i diku! Neka djece! Svi u Jedanaestu! U čemu ti se u ovih 20 godina promijenio ukus: glazbi, odjeći, načinu zabave, pojmu odmora, ljudima...? Znači li ti da će i nove generacije rasti i napredovati do mudrosti, zrelosti, biranog vina i društva?

Pa jedno je sigurno, konfekcijski sam broj definitivno promijenila. A i način zabave. Citirat ću Vas iz intervjuja u jednom od *Oximorona*: „Što najviše voliš slušati?“, „Tišinu.“. Došla cica na kolica, što bi rekao naš pokojni prof. Koki. Zapravo, ono što se najviše promijenilo, a za što sam bila uvjeren da sigurno neće, činjenica je da stalno nešto učim! Sjećam se da su mi moji starci non-stop govorili da učenje ne završava sa školom, da se čitav život uči, pa se odjednom počeo upotrebljavati pojam cjeloživotnog učenja koji je zvučao kao sprava za mučenje. Ali nekako se u nekom trenutku dogodilo da stvarno stalno učim, čitam, slušam, interesiram se, zapisujem, pamtim. A novim će generacijama sigurno najveći izazov biti kako razlikovati istinite informacije od lažnih. Tako da, djeco, pamet u glavu!

Što znači biti bogat i je li to preozbiljno pitanje?

Definitivno je preozbiljno pitanje. Što ja znam, imam tek 38 :D. Bogatstvo je u oku promatrača; nekome je to iznos na računu, nekome sloboda izražavanja mišljenja, nekome njegova djeca, a nekome mogućnost putovanja svijetom. Evo usudila bih se reći da je za mene bogat onaj tko zna što želi.

U čemu uživaš?

U ljubićima, onim najgorim. Ljubavni kauboji, vikonti i grofovi, neshvaćeni milijunaši. Ali imam opravdanje; s obzirom na to da sam po cijele dane okružena javnim natjecanjima, uredbama Europske komisije, propisima, pravilnicima i strategijama, moram čitati ljubice da bih se vratila u ravnotežu.

Bi li se barem nakratko vratila u školske klupe, makar bio kraj školske godine i frka pred zaključivanje? Jesi li nešto u školi propustila i je li ti danas žao?

Vratila bih se u to školsko doba, kada je sve još neotkriveno, sve su ti opcije otvorene: možda ću se zaposliti na brodu, možda ću se pridružiti cirkusu... tko zna?! Šiza pred zaključivanje me baš ne privlači nešto :D.

Više nema išaranih klupa i vrata WC-a, nenašljenih olovaka, velikog dnevnika s tvrdim koricama koji se otvarao uvijek na istog nesretnika, rotirajućih šalabahtera pribadačom zakucanih pod klupu... Današnje školstvo ima e-dnevnik, učenici su priključeni na mobitele 24/7, testove im piše ChatGPT... Je li to distopijska slika budućnosti i jesi li nostalgična prema vremenima kada toga nije bilo?

Moram priznati da jesam, onako u maniri naših starih moram reći da mislim da je prije bilo bolje. I zdravije. Nismo bili izbombardirani informacijama, morali smo smišljati i izmišljati, snalaziti se i biti kreativni u skrivanju od (strožih) roditelja. Danas više ništa ne možeš ni sakriti. Ocjene su na izvol'te u pol' dana i noći, mobiteli imaju funkcije praćenja, svugdje te netko može slikati ili snimiti. Nema više sitnog muljanja, ali je zato sve prepuno velikih laži koje se prodaju pod istinu. Čudno doba.

O čemu bi voljela čitati u školskom listu? Kakve bi te rubrike zanimale, kakav bi duh taj list trebao imati?

O forama na račun profesora. Deca, raspalite!

I za kraj, naravno – poruka svojim nasljednicima, današnjim klincima u klupama Jedanaeste koji misle da drugi žive bajne živote jer tako vide na njihovom Instagramu, koji bi radije kopali nego telefonski nazvali svoga zubara, koji nemaju ni jednu spontanu sliku na kojoj su bedasto ispali jer ta odmah ide u smeće...

Hahahaha, poslužit ću se narodnim mudrostima. Mladost je knjiga koja se čita samo jednom! Carpe diem!

Draga Tamara, ponosni smo na tebe i zahvalni što si svoje talente i mladost darovala našoj školi. Da mi je ponovno imati jednu urednicu takvog kalibra... Neka te prati sreća, vidimo se na 25. godišnjici mature, tvoja djeca pravi su sretnici što imaju tako pametnu, vrijednu i duhovitu mamicu... Kaj danas kuhaš? Daj neku ideju...

Kelj varivo, faširance od tikvica i kolač od mrkve – svi znamo da se zdrave prehrambene navike stvaraju od malih nogu. Šalim se, idemo u Mc-

Donald's kasnije, tko ima vremena za kuhanje danas :D! Zapravo, šalim se opet, ono prvo, tko zna tko će ovo čitati. Možda da se vratimo natrag i na ono pitanje o ekranima...

Hvala Vam, draga profesorice, čast mi je reći da sam bivša učenica XI. gimnazije. I bivša glavna urednica *Oximorona*!!!

Imaš koju fotku s boljom rezolucijom od one na LinkedInu? Ili da stavimo Crvenkapicu iz foto-stripa?

Crvenkapicu, naravno.

I za kraj jedan vic za rubriku Humor: Sjede tri pleonazma na grani. Jedan siđe dolje, drugi isto također, a treći čak štovišće :D. (prepisano s Interneta)

JESENSKI ĐIR – BUČIJA I KESTENIJADA U KO

Svake se godine početkom listopada u Ivanić Gradu organizira tzv. Bučijada. Na tu zgodnu manifestaciju izletnici uglavnom stignu posebnim vlakom HŽ-a nazvanim Bučko Express s povratnom kartom za 4 eura, a onda kreće veselje. Sve je u znaku buča puno prije američkog Halloweena koji u tome muvingu nikome ni ne padne na pamet. Tu se jede grah-salata začinjena bučnim uljem, gosti veselo razgledavaju štandove dok grickaju bučine sjemenke, ima tu puhačkih orkestara i mažoretkinja, KUD-ovci tančaju a DVD-ovci demonstriraju umijeće na preveć vužganim podupirateljima šankova s craft pivom i jesenskim likerima u peharčekima. Tko nije pumpao na pumping workoutu s Mariom Valentićem, mogao se natjecati u jedenju ljutih papričica, ludih gljiva ili kremšnita od buča. Sportaši su se mogli okušati u pucanju pe-

nala, gađanju limenki lukom i strijelom, u alki na bučko-kočiji, skakanju u vrećama itd. Bilo je tu puuuno OPG-ova, magičara, old timera, plesača, pjevača i inih zabavljača kruna kojih su vječna Doris Dragović, zagovarateljica prirodnih kozmetičkih preparata od buče, i triljski reper Grše koji je na Bučijadu u Ivanić došao oporavljen nakon kratke terapije u nedalekom Naftalanu 😊

Nakon Bučijade, sredinom listopada Hrvatska Kostajnica organizira tzv. Kestenijadu, simpatičnu manifestaciju na koju vas vozi HŽ-ov posebni vlak nazvan Kesten-cug. Do Kostajnice se vozite oko sat i pol s povratnom kartom od 8 eura. Na željezničkoj stanici koja još uvijek, nakon više od 30 godina, stoji s ratnim ranama i daskama zakucanim na prozore, dočekaju vas vesele maskote lješnjaka i cure u gradskim hal-

jinama iz vremena dok su mali hrvatski gradovi uistinu to bili. Nikako nemojte propustiti popeti se na brdo Čukur s kojega puca predivan pogled na bajkovitu Unu s Frankopanovom tvrđavom. Taj pogled moguć je i kroz Slomljeni pejzaž, spomenik podignut u sjećanje na snimatelja HRT-a Gordana Lederera koji je upravo na ovome brdu poginuo na radnom zadatku 1991. godine, prateći na terenu hrvatske branitelje. Hitac iz snajpera, tako dobro prikazan ovom potresnom skulpturom, uvijek vrati sjećanja na te dane tuge, ali i ponosa. Ponovno začujemo melodiju Dire Straitsa i njihovu bezvremensku Brothers in arms koja je u našem ratnom kontekstu dobila dodatno značenje. Tko od novijih generacija nije pogledao Ledererovu snimku nazvanu *Banijska ratna praskozorja*, koja pokazuje sav njegov snimateljski dar, lirsku dušu i

LITERARNI KUTAK

GLUHI POZDRAV

U prolazu, na hodniku, nabacimo „Dobar dan“
Al naš pozdrav osta gluhi, ne čujemo odzdrav znan
Profesor klizne pokraj nas... nestajanje... tišina
Dok čekamo zbunjeni, odvuče ga daljina

Kažemo „Dobar dan!“, razgovijetno, uz puni glas,
Priželjukujemo barem jeku, socijalni kontakt, spas
Kad ono – ignoriranje – uz muku i muk
O, da barem neko mrmljanje stvori kakav zvuk

Obuzima nas neki tinejdžerski nemir
Al humorom liječimo dobiveni prezir
Vrijeme stoji, zvono šuti, zaglavio se sat
Da nije pozdrav zapeo u protupožarni aparat?

Filipa Kezele i Jelena Badanjak. 1.d

IZMEĐU DVA DOMA

Ovaj vikend bio je poseban jer sam napokon imala priliku otići kući u Čapljinu. Zbog škole i odbojke većinu vremena provodim u Zagrebu, pa su ovakvi trenuci rijetki i dragocjeni. Na put sam krenula iz Zagreba autobusom prijevoznika Samoborčec, autocestom A1. Putovanje je bilo dugo, ali nimalo monotono jer se krajolik neprestano mijenjao. Najprije smo prošli kroz ravnice u okolici Zagreba, a zatim se cesta počela uspinjati prema Karlovcu i Gorskom kotaru. Tunele i mostove pratila je svježina ličkog zraka i pogled na planinske masive. Poseban trenutak dogodio se kod Maslenice, kada se pred nama prvi put ukazalo more. Pogled na plavetnilo Jadrana i maslenički zaljev bio je prizor koji oduzima dah, a meni je dao osjećaj da sam sve bliže svome jugu. Dalje prema Dalmaciji krajolik se pretvarao u pravi mediteranski: kamenjar, maslinici i nisko raslinje uz autocestu pratili su nas sve do doline Neretve. Tamo su nas dočekala prostrana zelena polja i plantaže mandarina, prizor koji u meni uvijek budi osjećaj topline. Na odredište u Metković stigli smo u večernjim satima, a odatle je put do Čapljine bio kratak. Dolazak kući donio mi je neopisivu radost – obitelj, razgovori i mirisi djetinjstva ono su što mi najviše nedostaje dok sam u Zagrebu. Povratak u ponedjeljak bio je istim putem. Iako jednako dug, činio se bržim jer sam mislila na školske i sportske obveze koje me čekaju. Ipak, iz Čapljine sam ponijela snagu i energiju koje će mi pomoći u danima koji slijede. Za mene ovo putovanje nije bilo samo prolazak kroz kilometre autoceste, tunela i mostova, nego i susret dvaju svjetova, užurbanog života u Zagrebu i mira koji mi pruža moja Čapljina.

Tesa Glavinić, 2.c

KAO SAPFA

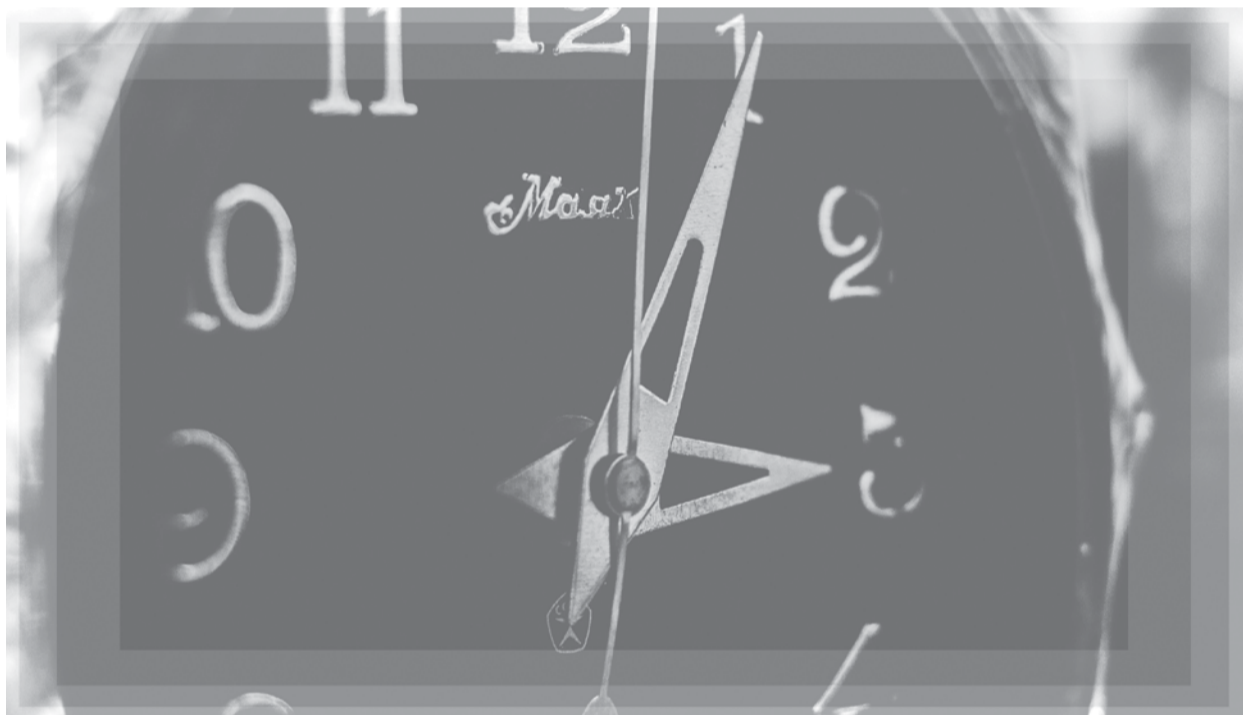
Ponoć je. Tišina.
Samo svijeća još nije ugasla.
Sve je mirno, mirno...
Sve osim mog srca.

Još se mali plamen budi
Kada pomislim na tebe.
Kao plamen svijeće počne titrat
Kada pomislim na svog ljubljenog.

O, koliko ću dugo čekati,
Dragi moj?
O, koliko ću noći probdjeti
Čekajući tvoju ljubav?

Koliko će još svijeća izgorjeti
Dok čekam tvoj glas,
Dok čekam da kažeš
Ti si moja ljubljena

Doroteja Lončarić, 1.d

SVIMA NAM OTKUCAVA NAŠ SAT OD EBANOVINE

Postoje stvari koje se ne mogu preskočiti, kao što se ne može preskočiti vlastita sjena kad sunce stoji visoko. Neki ipak pokušavaju: trče, skaču, plešu u svjetlu i vjeruju da su je ostavili iza sebe. No sjena samo čeka trenutak da se umore. Svijet voli kružiti oko iluzija o pobjedi. Svatko negdje u sebi misli da će biti iznimka: da će se vrijeme zaustaviti, da će ga život zaboraviti. Tako svatko smišlja male rituale protiv zaborava: troši se, buči, uzima... Ali vrijeme nije neprijatelj. Ono ne ubija, samo čisti prostor. Sve što traje predugo počinje trunuti u vlastitom postojanju. Ništa nije vječno; ni sreća, ni tuga. Ništa. Sve nužno propada zbog samoga svog postojanja. Velike civilizacije poput egipatske propale su, ali i morale su jer ništa nije vječno. Sve što postoji ograničeno je. More se smiri tek kad ga obala zagrlji, a zrak je tiši kad naiđe na zid. Možda je i svemir tek beskraj koji se pokušava umotati sam u sebe ne bi li konačno osjetio dodir vlastitoga ruba. Iako se čini strašno, sigurna sam da na kraju svakoga dobrog ili lošeg života svi mi mirno iščekujemo svoj kraj. Koliko god ova činjenica djeluje hladno, ona je dokaz da postojimo između nečega. Mi bismo se ipak radije sakrili nego prihvatili svoju kratkotrajnost, no biti obuhvaćen vremenom znači biti prihvaćen u vrijeme koje te okružuje. Vrijeme prihvaća naše rubove, početak i kraj, posteljicu i postelju. Kad bi svijet mogao razumjeti da nije svaka zatvorenost tamnica, da nije svaka šutnja odsutnost, možda bi i on mirnije disao. Ograničenost nije prepreka nego ruka koja se boji izgubiti ono što drži. Znam da se mnogi boje vremena, ali ja mislim da ga samo još nisu prihvatili. Vrijeme je ono što me ne čini usamljenom, samo me podsjeća na to da sam stvarna.

Tena Pavlović, 2.c

NIŽE NAVEDENI NASLOV ČLANKA PRIJE MJESEC DANA KRATKO SE POJAVIO NA PORTALIMA I U TELEVIZIJSKIM PRILOZIMA, A MOŽDA VAM JE PROMAKAO JER VIJESTI U BLJESKOVIMA DOLAZE I PROLAZE, INFORMACIJE SE POJAVE I NESTAJU. ZA ONO ŠTO IMA TRAJNU VRIJEDNOST I ŠTO BI TREBALO POSTATI ZNANJE, NUŽNA JE USREDOTOČENOST, VRIJEME I PONAVLJANJE.

SENZACIONALNO OTKRIĆE O HRVATSKOM JEZIKU

MATIJA GRGAT, školska knjižničarka

Dominikanac Stjepan Krasić, dugogodišnji profesor crkvene povijesti na Papinskom sveučilištu Sv. Tome Akvinskoga u Rimu (Angelicum) i dopisni član Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Zagrebu objavio je članak na engleskom jeziku u znanstvenom časopisu ST-Open o svom otkriću vezanom za hrvatski jezik u 16. i 17. stoljeću. Naslov je članka *Croatian as an international language in the 16th and 17th centuries: evidence from the Vatican Archives (Hrvatski kao međunarodni jezik u 16. i 17. stoljeću: dokazi iz Vatikanskih arhiva)*.

Da, dobro ste pročitali! Hrvatski jezik bio je međunarodni jezik u to vrijeme, tj. učio se na tadašnjim europskim sveučilištima. Uživao je mnogo veći ugled nego u domovini (sjetimo se Zoranića i njegove tužaljke u Planinama nekoliko desetljeća prije toga).

Otkriće je plod Krasićeva istraživanja hrvatskih tragova u Vatikanskim arhivima, čemu je posvetio sve svoje slobodno vrijeme tijekom 36 godina profesorskog rada, a članak je potkrijepio sa šest izvornih dokumenata iz pismohrane vaticanske Kongregacije za širenje vjere.

Naime, u 16. je stoljeću zbog širenja protestantizma s jedne strane, a s druge zbog opasnosti od Turaka Katolička crkva tražila načine

misijskog djelovanja – kako pomoći Crkvi u našim krajevima te ostvariti komunikaciju i jedinstvo s pravoslavnim istočnim Slavenima.

Papa Klement VIII. zamolio je generalnog superiora Družbe Isusove, Claudia Acquavivu, da istraži koji bi slavenski jezik bio najprikladniji za sastavljanje rječnika i gramatike za slavenske narode jer se pretpostavljalo da će ga, iako je i on izmijenjen i udaljen od staroslavenskoga, ipak razumjeti istočni Slaveni.

Papa Grgur XV., koji je došao nakon njega, izabrao je hrvatski kao sveslavenski jezik jer su ga tadašnji jezikoslovci predložili kao najpovoljniji. Primjerice slovački jezikoslovac Teofil Kristek, za razliku od autora koji su koristili talijanski izraz „Ilirski“ (najčešći naziv u Italiji za hrvatski jezik), predlaže hrvatski jezik nazivajući ga hrvatskim imenom i hvaleći ga: „Kaže se da je najrašireniji na turskim teritorijima, posebno na dvorovima. Također se čini da je majka i korijen drugih jezika. Treće, najsladi je u izgovoru, bez prijeloma, sudara tvrdih suglasnika i slično. Četvrto, jer se čini da je najbliži onome starom jeziku zvanom glagoljica, čije se pismo, kako se kaže, dalo svetom Jeronimu.“

Tako je hrvatski jezik uvršten na popis jezika koji su obvezno učili svi koji su se pripremali

u misijsku službu među Slavenima. Papa Grgur XV. najprije poglavarima redovničkih redova, čiji su se samostani nalazili na teritoriju Mletačke Republike, 6. prosinca 1622. naređuje osnivanje škola ili katedri za arapski i ilirski jezik. Zatim se Dekretom pape Urbana VIII. od 16. listopada 1623. nalaže uvođenje hebrejskog, grčkog (klasičnog i narodnog), arapskog, kaldejskog i ilirskog jezika (kako se tada nazivao hrvatski) u kurikule najprestižnijih (u Dekretu navedenih) europskih sveučilišta: Bologna, Padova, Beč, Ingolstadt, Köln, Louvainne, Pariz, Toulouse, Valencija, Salamanca i Alcalá de Henares (Madrid).

Počelo je sve od 1599. godine u isusovačkom Rimskom kolegiju, gdje je osnovana Akademija ilirskoga jezika (*Academia linguae Illyricae*) i gdje se ilirski jezik prvi put profesionalno proučavao, učio i predavao na sveučilišnoj razini te se na početku koristio petojezični rječnik *Dictionarium quinque nobilissimarum Europae linguarum: Latinae, Italicae, Germanicae, Dalmatiae & Ungaricae (Rječnik pet najplemenitijih jezika Europe: latinski, talijanski, njemački, dalmatinski i mađarski)* Fausta Vrančića iz 1595. godine.

Kako nije postojala gramatika hrvatskoga jezi-

ka, zadatak sastavljanja povjeren je Bartolu Kašiću. Tako je on postao autor prve hrvatske gramatike, pisane na latinskome jeziku pod naslovom *Institutionum linguae Illyricae*. Objavljena je u Rimu 1604. godine, a temelji se na narodnom govoru i književnim ostvarenjima čakavštine i štokavštine, čija je zajednička osnovica ikavska. Kašić je tako napravio prvi veliki korak u standardizaciji hrvatskoga jezika. Isto tako, kao vrlo plodan crkveni pisac brinuo se za duhovni život svoga hrvatskoga naroda pišući i prevodeći obredna, crkvena i moralno-poučna djela. Konačno, prvi je preveo cjelovitu Bibliju na hrvatski (dubrovačka štokavska ijekavica), no prijevod zbog spletki i kratkovidnosti nekih „našijenaca“ ostaje u rukopisu.

Budući da je Hrvatska tada bila politički rascjepkana, a njezini dijelovi, kasnije i cijela Hrvatska u sastavu raznih država, pa je sam hrvatski jezik bio zatiran, hrvatska je historiografija dugo tumačila da je hrvatski književni jezik standardiziran tek tijekom ilirskoga preporoda u prvoj polovici 19. stoljeća. No, nalazi koje predstavlja Stjepan Kraljčić pokazuju nešto sasvim drugo. Pokazuju da su puno prije oslobađanja od tuđinske vlasti najizvršniji predstavnici naroda razmišljali o jedinstvenom jeziku poznajući i doživljavajući jezičnu jedinstvenost hrvatskoga naroda na području tadašnjeg „Ilirika“. On je prikazan na karti iz 1663. za potrebe razrješenja jednog spora vezanog za (hrvatske) ustanove svetoga Jeronima, a potvrđuje što „Ilirika“ obuhvaća:

Dalmaciju, Bosnu, Slavoniju i Hrvatsku – teritorije kojima su dodijeljena prava u ustanovama svetog Jeronima u Rimu.

Isplati se tragati za istinom, iako se ona teško probija čak i danas kada imamo suvremene tehnologije. Bilo zbog nemara ili neprepoznavanja važnih vijesti u mnoštvu informacija, a vjerojatno i zbog nemara za vlastiti jezik i kulturnu baštinu. To potvrđuje činjenica da je Stjepan Kraljčić 2009. napisao knjigu „Počelo je u Rimu. Katolička obnova i normiranje hrvatskoga jezika u XVII. stoljeću“ (Dubrovnik: Matica hrvatska — ogranak Dubrovnik), a da tek ove godine javnost saznaje o njegovim, za hrvatski jezični identitet – senzacionalnim otkrićima.

KOJA SI ŽIVOTINJA?

(inspirirano romanom *Životinjska farma*)

PITANJA

1. Kada radiš grupni projekt u školi, ti:

- A – preuzimaš vodstvo i dijeliš svima zadatke
- B – radiš sve temeljito i paziš da bude gotovo na vrijeme
- C – slušaš druge i ponekad daš neki pametan prijedlog
- D – napraviš svoj zadatak površno jer znaš da je ocjena zajednička

2. Ako se pojavi svađa u društvu, ti:

- A – odmah se upličeš i predlažeš rješenje
- B – pomažeš svima i trudiš se da sve bude fer
- C – promatraš situaciju i daješ savjet tek kad te pitaju
- D – čekaš dok se stvar smiri, do tad igraš na obje strane

3. Kada imaš puno školskih obaveza, ti:

- A – napraviš plan i odlučno ideš redom
- B – radiš dok sve ne završiš, makar ostao budan cijelu noć
- C – štediš vrijeme raspoređujući pametno zadatke
- D – prvo se odmoriš i kasnije prepíšeš samo ono nužno

4. Kako najčešće provodiš slobodno vrijeme?

- A – Organiziram druženje ili neku zajedničku aktivnost.
- B – Pomažem drugima ili radim nešto korisno.
- C – Uživam u svom miru sam.
- D – Ne radim ništa korisno.

5. Kada profesor postavi teško pitanje, ti:

- A – prvi dižeš ruku i odgovaraš na pitanje
- B – pokušavaš se sjetiti naučenog i pomogneš drugima ako znaš
- C – promisliš u sebi i čekaš pravi trenutak da kažeš odgovor
- D – nadaš se da te neće prozvati, a ako te i prozove – nekako se izvučeš

Nika Saraf, 2.a

REZULTATI

NAJVIŠE A – SVINJA

Ti si rođeni vođa. Odlučan si, organiziran i uvijek znaš što želiš. U društvu si glavni, znaš uvjeriti ostale da vjeruju u tebe i voliš imati sve pod kontrolom. Samo pazi da ne pretjeraš s tim!

NAJVIŠE B – KONJ

Ti si pravi 'radnik'. Vrijedan si, pouzdan i spreman pomoći svima. Sve svoje zadatke izvršavaš bez ikakvih problema i prigovora iako ih možda ima previše. Samo tako nastavi, ali zapamti da se nekad dobro i odmoriti!

NAJVIŠE C – MAGARAC

Ti si mudar i pametan. Daješ odlične savjete. Ipak ponekad izgledaš nezainteresirano i hladno. Voliš stajati sa strane i promatrati, ali jako ćeš rijetko izreći svoj stav. Sjeti se da je i tvoj glas bitan i da ga vrijedi čuti!

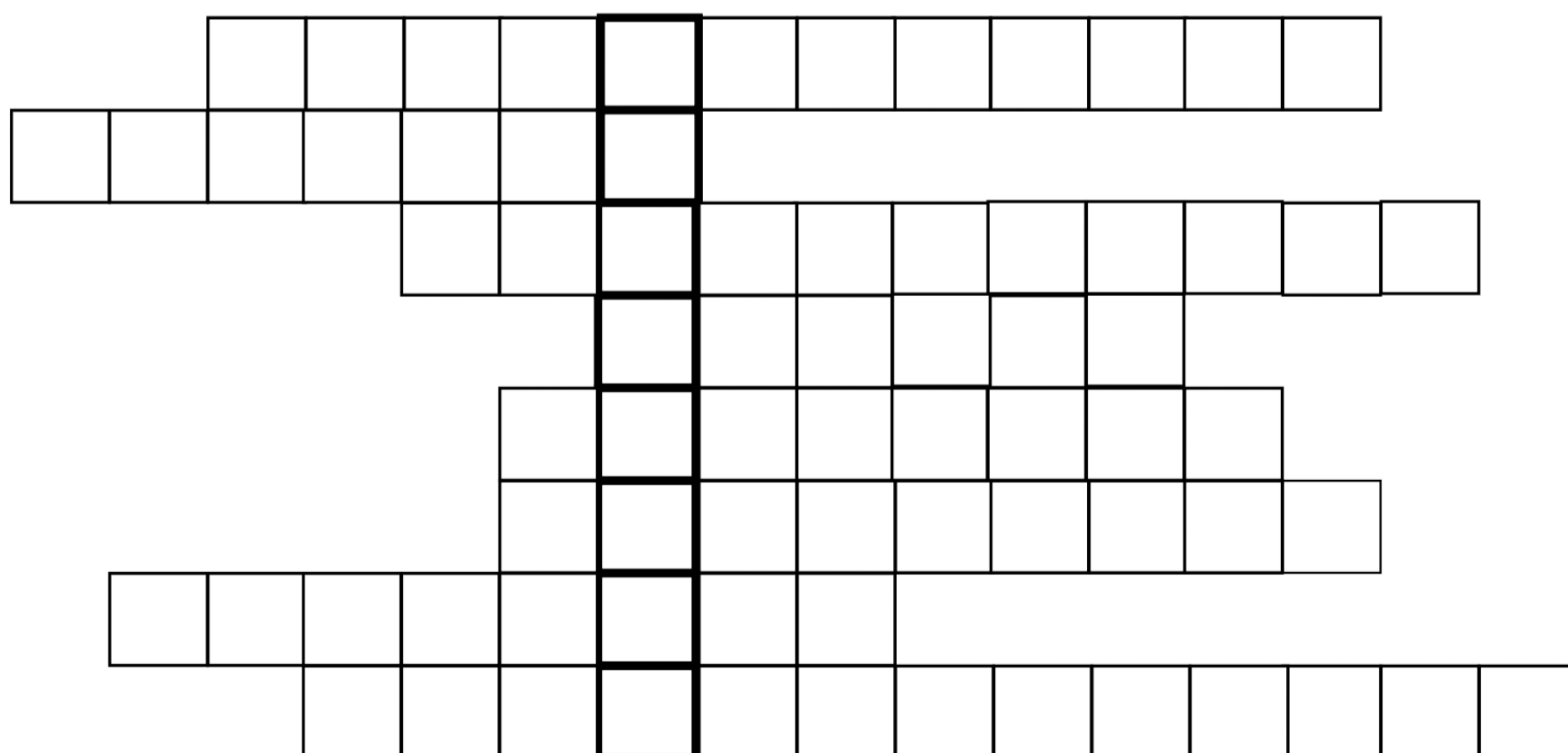

NAJVIŠE D – MAČKA

Ti si pomalo tajanstven i snalažljiv. Ležeran si i voliš svoj mir i privatnost. Znaš kako izbjeći nevolje i dosadne poslove, ali i kako doći do svega što želiš s minimalno truda. Ne dopusti da ti to postane navika jer u životu moraš znati preuzeti odgovornost!

PITANJA ZA KRIŽALJKU

- 1) Hrvatski književnik kojeg nazivamo ocem hrvatske književnosti?
- 2) Naziv za geografski i ekonomski savez Belgije, Nizozemske i Luxembourga
- 3) Naziv tehnike prikazivanja u likovnoj umjetnosti u kojoj svjetlo postupno prelazi u sjenu u želji da se stvori iluzija trodimenzionalnosti predmeta
- 4) Grad u kojem se nalazi najstariji restoran na svijetu
- 5) Skladatelj skladbe 4'33"
- 6) Jezik koji je u 17. st. istisnuo latinski iz upotrebe u diplomaciji
- 7) Naizgled sebi proturječna stilska figura koja upućuje na dublji smisao rečenog
- 8) Ime najduže željezničke pruge na svijetu

BRZI INTERVJU S **FILIPOM JURČIĆEM**

HRVATSKI GLUMAC IZ ANSAMBLA KOMEDIJE U SVOME JE GLUMAČKOM ŽIVOTU OSTVARIO NIZ ZAPAŽENIH ULOGA I IZVAN SVOJE MATIČNE KUĆE. ULOGE MU JE DODJELJIVAO HNK, EXIT, ITD, KEREMPUH, HISTRIONI ITD. NISU GA ZAObišLE NI SAPUNICE, OD *LARINOG IZBORA* I *TAJNI DO KUMOVA*, *NA GRANICI*, *BOGU IZA NOGU*... SVOGA TALENTIRANOG UJAKA NA OBITELSKOM JE RUČKU NABRZINU ZAHALTALA NAŠA BUGA...

S FILIPOM – BEZ PROBE

RAZGOVARALA: BUGA BUDIŠA, 2.D

Kada bi tvoj život bio film, koji bi žanr to bio – horor, crtić ili sapunica?

Kako kad, prošao sam već kroz sve žanrove, ali najviše volim obiteljsku dramu s elementima komedije. U životu se zbilja nađe svih žanrova, no ipak je najčešće sličan sapunici.

Koju ti je emociju najteže glumiti – i zašto baš tu?

Najteže mi je bilo glumiti plakanje jer mi suze nisu dolazile. Valjda zato što ni privatno baš nisam plačko. Ali to se u zadnje vrijeme promijenilo, nekako mi se to pokrenulo, valjda tako to ide s godinama. No to je još uvijek emocija koju je teško izazvati – nekada dođe, a nekada ne. A bilo koja forsirana emocija koju glumiš lako se pred publikom razotkrije, pogotovo kad je u pitanju „prisilna“ tuga. Vi bi mladi to nazvali nečim jako *cringe*.

Da možeš reprizirati samo jednu svoju ulogu zauvijek – koju bi izabrao i zašto?

Izabrao bih svoju ulogu *Hansa von Wittensteina zu Wittensteina* na Dubrovačkim ljetnim igrama zato što je to jedna prekrasna drama koja govori o ljubavi te jedna od najljepših priča koju sam ikada igrao i čuo. A i zbog toga što je igrana na najljepšoj pozornici na svijetu, i to odgovorno tvrdim, a to je Lovrijenac u Dubrovniku.

Kako izgleda tvoj „ritual“ prije probe ili snimanja?

Pa nemam više tih nekakvih rituala jer nemam puno vremena za sebe, no iskreno, na snimanje ili u kazalište trebalo bi doći 45 min ranije. Meni se to svelo na ponavljanje teksta u miru, uz kavicu.

Imaš li razrađen plan ako te slučajno napadne neka divlja životinja?

Imam! Odlično pitanje zato što stvarno imam. Jer, kako planinarim, uvijek se pitam što ako me napadne medvjed ili neka divlja životinja i to mi se nikako ne sviđa. O tome sam razgovarao sa svojim prijateljem Dušanom Bućanom koji živi divlje, rekao mi je da na Aljasci u šumu nikada ne idu bez baklje. Životinje se boje vatre – dakle baklja je rješenje.

U koju si srednju išao? Imaš li neke savjete za pametno markiranje?

Išao sam u Gornjogradsku gimnaziju. Morate se umiljavati profesorima (ne markirati) nego im pričati neke tužne ili romantične priče zašto negdje morate ići. Na primjer, fora je bila da, kad vidimo da je nekome u školi taj dan rođendan, pitamo profesoricu da nas pusti jer smo zaboravili kupiti poklon. Tako smo se jedan dan uspeli izvući sa SVIH sati jedan za drugim!

Serijski ili kazalište?

I jedno i drugo. Ne bih nikad ni jedno žrtvovao, iz jednog uvijek naučim nešto što mi pomaže u drugome.

Sladoled ili palačinke? Od čega?

Palačinke SA sladoledom. Najbolje su palačinke u gradu, definitivno tvrdim, u Baštijanovoj. Stalno idem tamo sa svojim sinovima, a moja palačinka izgleda točno ovako: Nutella, nadjev višnja, lješnjaci i kugla sladoleda od vanilije.

Sjećaš li se nekog svog ludog sna?

Stalno sanjam nešto ludo. U snu mi je najnormalnije da šecem sa sestrom i Bradom Pittom. I naravno, on govori hrvatski.

Što doručkuješ?

Često probam sa zobenim pahuljicama, kad krenem na zdrav život. Ali to obično traje ponedjeljak i utorak, a onda se vraćam bureku i pekari.

Kao glumac, imaš li neku književnu preporuku?

Evo, za vas mlade, uzbudljiva knjiga hrvatskog pisca Nevena Orhela – „Uzbuna na odjelu za rak“.

Koji ti je bio najdraži predmet u školi?

Tjelesni jer sam volio igrati nogomet. No volio sam i povijest, i tu sam bio dobar. A u ovim drugima nisam se baš iskazao.

Tom Cruise ili Leonardo DiCaprio?

Nekada Tom Cruise, a danas Leonardo DiCaprio.

Kada si skužio da se želiš baviti glumom?

Oduvijek mi se sviđao taj glumački život jer mi je otac bio glumac, tako da sam se na neki način rodio u kazalištu.

Pada li ti na pamet neka anegdota iz mladih dana?

Jo, ne mogu se sjetiti, ali bio sam dosta nestašan, volio sam raditi probleme. Anegdote je teško ispričati po narudžbi jer tada više nisu tako smiješne.

Koja je tajna uspjeha?

Kada sretan trenutak koji možeš nazvati uspjehom dođe, on traje kratko. Već sutra je novi dan i sve kreće ispočetka. Ali ako radiš mudro, a uz to si uporan i pritom nešto stvarno voliš i ideš samo naprijed – rezultat sigurno neće izostati.

Može neki citat za kraj...

Imam jedan koji jako volim: *Tko nije uspio? - Onaj tko je odustao dan ranije.*

BITI MAI

Još jedno polugodište pa će se i ovogodišnji maturanti naše gimnazije razdružiti sa svojom školom... Pamtit ćemo ih još duugo, duuugo, osobito ako nam budu povremeno navraćali kao što to čine mnogi koji su svoje (danas vide) lijepe gimnazijske dane proveli u školskim klupama Savske 77... Bili bi još nostalgичniji prema svojim srednjoškolskim danima jednom kada bi, kao zreli ljudi, našli stare brojeve školskog lista s vlastitim tekstovima... uvjerite se u to, ne griješite propustom! Do tada, evo nekih foto-uspomena na prošlogodišnju generaciju...

TURRANT

Srećka Lukić, prof.

Nataša Balčić Boždanić, prof.

Dominik Čula, prof.

Igor Galčić, prof.

Lisica

U proljeće 1883., kad su se modrokrile sjenice budile s ostrim jutrima, a ispod trulog se lišća slutio život, jedna se lisica bez noge oprezno kretala rubom lijepog imanja prema Štrigovi. Iz njena repa zima je istjerala boje, a nepovjerljiv pogled tek se oslobađao sjećanja na željeznu klopku.

Travanjsko sunce ogledalo se u prozorima i zrcalima istočnoga dijela kurije, zagrijavši pod Vladislavove sobe napravljen od spačvanske hrastovine. Uvuklo se u sat s jantarnim kazaljka donešen s Baltika i kao iz tintarnice razlilo po radnome stolu pedantno složenome prema pravom pruskom drilu. Vladislav je zagundao poput psa kojeg se dira dok spava, ali onda je ustao kao da je još uvijek u vojnoj kadetskoj školi. Dok je vezivao bijelu kravatu, na vrata je pokucala njihova Ljubica, žena u godinama, kojoj je muž stradao u Jelačićevim postrojbama, ostavivši je samu s dvjema djevojčicama. Bila mu je poput majke koja je umrla pri Krstinu porodu i koju je tek mutno pamtio. Otac ju je iz zahvalnosti zadržao i kada njegovoj djeci više nije trebala dadilja. Vladislav je s 13 godina otišao u Brandenburg, u osjetljiva vremena kad bi bolje bilo stati uz austrijskog cara. Nespretno se gubio malo joj govoreći Vi, malo ti, prvo kao mladi čovjek kojemu doliči poštovati njezine godine i zasluge, drugo kao dječak kojega je odnjegovala, češljem od slonovače ravnajući njegovu valovitu kosu i odgajajući ga tako da nikada ne zaboravi tko je i odakle je, da voli svoju zemlju i strpljivo čeka priliku da je oslobodi kao nesretnu kunu ili lisicu iz zamke.

Za Uskrs su svi bili kod kuće. Bilo je lijepo ponovno vidjeti sestru i mlađeg brata. Nana se pretvarala u ljepoticu, a Krsto je već bio momčić. Kao član visoke zemaljske vlade, Vladislav je radio na dogovoru kako do Zagreba željeznicom dopremiti biskupove umjetnine od Đakova preko Pečuha i Žaknja jer se složenost političkih odnosa u carstvu odražavala na složenost željezničke mreže. Vladislavov se otac Stjepan s prijateljem Lobelom i dva lovačka psa vratio iz lova. Novog kuhara Alberta, s izvrsnim preporukama s imanja u Pribislavcu, zadivio je vepar ustrijeljen kod Železne Gore. Otac je bio odlučan:

„Na ražanj s njime! Ništa ugarsko, pa ni njihov gulaš od divljači!... A ovu ćemo ljepoticu preparirati“, dodao je pokazujući na lisicu prebačenu preko ograde trijema, „Krzno joj je još zimsko, neka neku lijepu srebrnu kopču stave na mjesto noge koje nema... A kljove vepa impresionirat će Mošinskog.“

Psi su pojurili na svoj tepih ispred kamina, zaljuljavši svilene zavjese kroz koje je Nana sanjivo gledala van, dok se Krsto igrao figurama vojnika veseleći se večerašnjem druženju sa Spanheimovim sinom i malim Feštetićevim. Lobelova Lada s djecom stiže iz lječilišta u

Opatiji, donijet će onaj med koji je spominjala, od borovih iglica i kadulje, za Krstinu astmu, i ono puno važnije... papire potrebne za „našu stvar“. Kucnuo je čas. Pejačević je dao naslutiti da će stati uz njih. Vrijeme je da se u Hrvatskoj napokon govori hrvatskim, pa da se i Štrigova, antički Stridon, rodno mjesto svetog Jeronima, napokon prestane pisati Stridovar.

Kad se dan iscijedio kao vosak, gosti su stigli. Vladislav je, iako to nikada ne bi priznao, više nego važnu soareju čekao Nju, Milu Mošinski, mlađu kćer u obitelji, koju je zadnji put vidio na Tri kralja u Šaulovcu kod Kiševih. Kad je u svijetloj haljini sišla iz kočije, srce mu se uzlupalo kao batići za lepoglavsku čipku. Nasmiješila mu se kristalnomodrim očima, kao onoga dana kad ju je prvi put ugledao. Radije bi cijelu večer proveo s njom nego u ozbiljnom muškom razgovoru, ali, tješio se, kada nagodba bude izvan snage, u čemu moraju pomoći pribavljeni spisi koji dokazuju izdaju, kad naši grobovi budu tamo gdje im je mjesto i kad napokon budemo svoji na svome, zaprosit će je.

Na večeri se razgovaralo o koječemu, od uroda vinograda u Cmrečnjaku do nove željezničke linije kojom bi vozio luksuzni vlak nazvan Orient Express, a koji bi uskoro trebao prolaziti i kroz Zagreb na trasi Pariz-Istanbul. Vladislav i Mila bez puno su riječi znali da su saveznici: u ljubavi, dakle i u braku koji ih čeka, u gorljivosti srca prema istim vrijednostima i idealima.

Nakon večere muškarci su se povukli u radnu sobu. Vrijedni dokument koji je iz Rijeke preko Lade poslan saborskom zastupniku Stjepanu trebao je promijeniti tijek nacionalne povijesti pa je valjalo razraditi strategiju. Mila je ispratila Vladislava pogledom u kojemu su se već vidjela njihova djeca i dom, u domovini u kojoj se o slobodi više nije moralo samo sanjati.

Kuhar Albert za tu im je prigodu u sobu dao poslati birano vino iz berbe 1871., prije nego se pojavila filoksera, koje je osobno donio s imanja na kojemu je godinama služio jednog mađarona prije nego se ovaj vratio u Jegersek.

Nakon pola sata Mila se ogrnula pelerinom kako bi izišla na svježi zrak i pogledala ima li zvijezda. Neobično, iz muške sobe na kraju hodnika nisu se čuli glasovi. Još je neko vrijeme čekala, a onda pokucala i oprezno provirila. U naslonjaču je klonulo sjedio Stjepan. Njezin je otac ležao na podu, kao i ostala dvojica. Vladislav je još disao protisnuvši: „Vino... zamka...“ Koraknula je bez daha dok joj se pod cipelama drobio razbijeni kristal. Gubeći svijest, Mila je ugledala lisicu kako odgriza vlastitu nogu da bi se oslobodila iz klopke, a onda je čula pušćano zrno i vidjela kako njezin kitnjasti rep natapa krv crvena kao vino...

Vito Križnjak, Lidrano, 2024.

OSVRT NA FILM

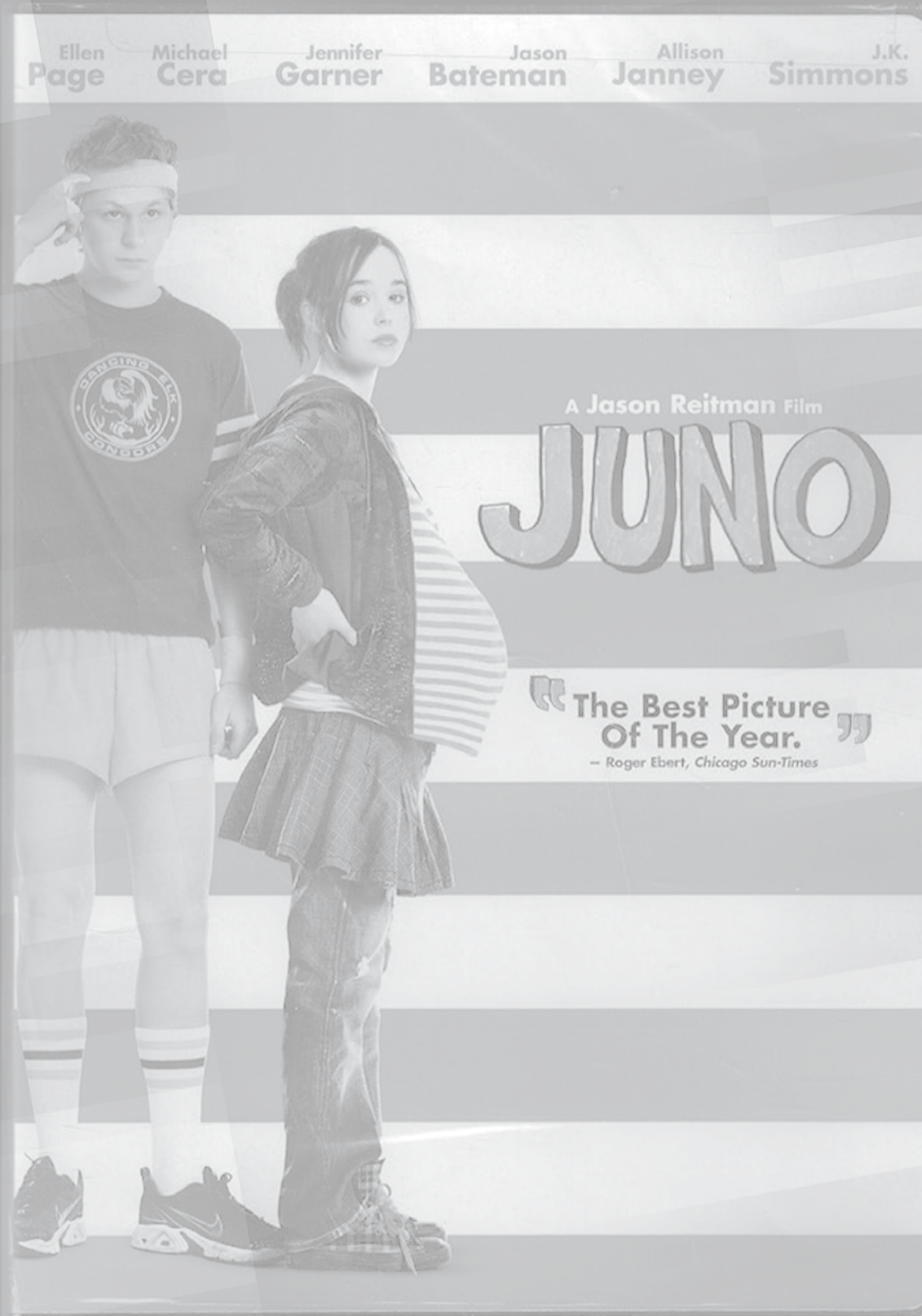
JUNO

Film Juno, koji je 2007. godine režirao Jason Reitman prema scenariju Diablo Cody, otvara složena pitanja o ljubavi, odgovornosti, odrastanju i, osobito, moralnim dilemama povezanim s trudnoćom i pobačajem. Glavna protagonistica je šesnaestogodišnja Juno MacGuff, djevojka britka jezika, ali i osjetljivog srca, koja nakon neplanirane trudnoće mora donijeti odluku koja će obilježiti njezin život.

Na samom početku Juno planira pobačiti. Međutim, već u čekaonici klinike osjećaj nelagode i moralne sumnje počinje prevladavati. Ključni trenutak nastaje kada joj poznanica spomene da dijete već ima „nokte“, naizgled jednostavan komentar, ali snažan podsjetnik na stvarnost života u njezinoj utrobi. Juno tada odlučuje ne prekinuti trudnoću i odlučuje dijete dati na posvajanje. Iako film ne moralizira, kroz njezinu odluku provlači se ideja o vrijednosti života, bez obzira na okolnosti u kojima je začeo. Kroz prizmu filozofije Immanuela Kanta, Junoina odluka poprima dublje značenje. Kant u svojoj etici tvrdi da moralno djelovanje ne smije biti vođeno posljedicama, nego načelom dužnosti i poštovanja prema svakom čovjeku kao svrsi po sebi. Svaki čovjek, pa i nerođeni, ima dostojanstvo koje nadilazi praktične koristi ili osobne želje. Juno, iako mlada, donosi odluku koja poštuje to načelo: ne koristi dijete kao sredstvo za bijeg od problema, već kao svrhu, život koji zaslužuje priliku, čak i ako ga sama neće odgajati. Osim pitanja pobačaja, film se bavi i zrelošću, partnerskim odnosima i obiteljskim vezama. Juno pokazuje emocionalnu snagu koju odrasli oko nje često nemaju, njezini roditelji, kao i par koji želi posvojiti dijete, ponekad djeluju izgubljeno ili sebično, dok Juno zrelo preuzima odgovornost. Kroz tu kontrastnu sliku film nas podsjeća da biološka ili pravna odraslost nije isto što i moralna zrelost. Juno je film koji ne nudi gotove odgovore, ali postavlja prava pitanja. Prikazuje da sloboda izbora dolazi zajedno s odgovornošću, te da svaki izbor ima posljedice, kako za nas, tako i za druge. U vremenu u kojem se mnoge etičke granice brišu, film tiho, ali jasno potvrđuje vrijednost života i potrebu da se o njemu promišlja s dubokim poštovanjem.

Film me duboko dirnuo upravo zato što se ne bavi pobačajem površno, već prikazuje složenost osjećaja i odgovornosti koje takva odluka nosi. Iako Juno na kraju ne odlučuje roditi iz vjerskih ili ideoloških razloga, njezina intuitivna spoznaja da život zaslužuje priliku djeluje snažno i iskreno. Smatram da ovaj film nenametljivo, ali jasno pokazuje da život, čak i kad nije planiran, nosi vrijednost koju treba poštovati. U tome vidim njegovu istinsku snagu i poruku koju vrijedi čuti.

Ana Odak, (Filozofski klub XI.gimnazije)

OSVRT NA FILM NA DOKOVIMA NEW YORKA

Film „Na dokovima New Yorka” mi se svidio, ne samo zbog odlične kinematografije i izvedbe glumaca, već i zbog bitne poruke koju ističe. Smatram da film na realističan način prikazuje život siromašnih radnika i osjećaj bespomoćnosti koji proizlazi iz siromaštva, uz svakodnevno nasilje i korupciju. Na dokovima vlada mafijaš Johnny Friendly koji koristi radnički sindikat za osobno obogaćenje i postizanje moći, dok su siromašni radnici prisiljeni raditi u lošim uvjetima i u potpunosti odustati od obrane vlastitih prava. Prisiljeni su šutjeti i ignorirati sve zločine koji se oko njih odvijaju jer svakim znakom pobune dovode svoj život u opasnost. Osobno me najviše pogodila nemoć koju su radnici imali i utjecaj koji je korupcija imala na sve aspekte njihovih života. Sindikat koji bi trebao štiti svoje radnike korišten je za njihovo iskorištavanje, a radnici su svakodnevno izloženi prijetnjama, ucjenama i ponižavanju bez mogućnosti da išta poduzmu kako bi to zaustavili. O glavnom liku, Terryju Molloyu, imam podvojeno mišljenje. S jedne strane, ne sviđa mi se njegova umišljena i agresivna osobnost te činjenica da je bio dio cjelokupne korupcije. Također je odgovoran za smrt mnogih radnika, kao što je Joey Doyle, koji je ubijen jer je želio svjedočiti protiv mafije. No Terry je ipak prošao osobnu transformaciju i odlučio ispraviti svoje pogreške. Bio je dovoljno hrabar da napravi prvi, najteži korak u postizanju pravde i zato mu se divim.

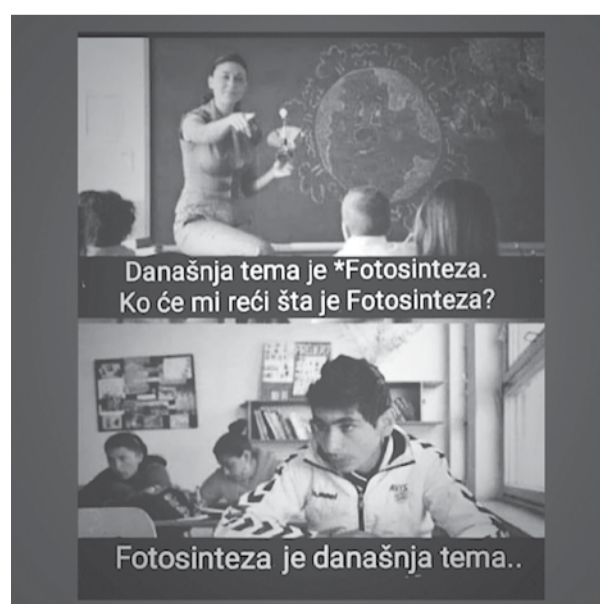
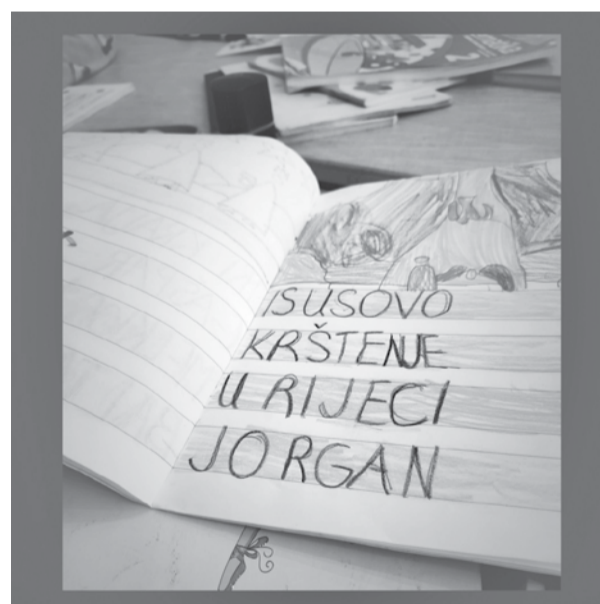
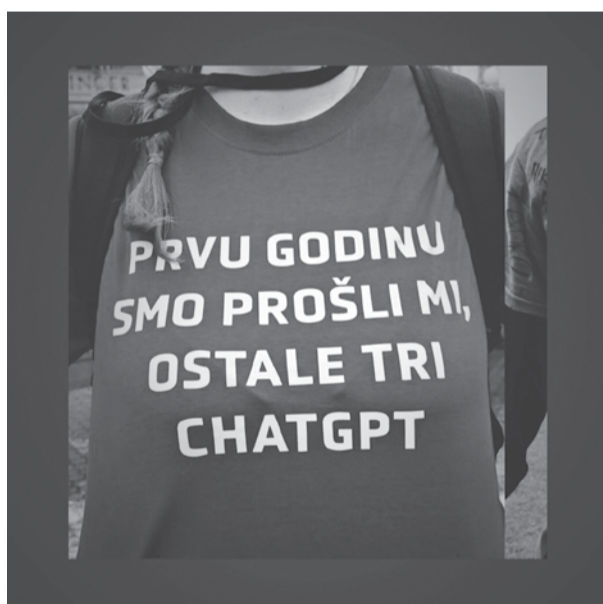
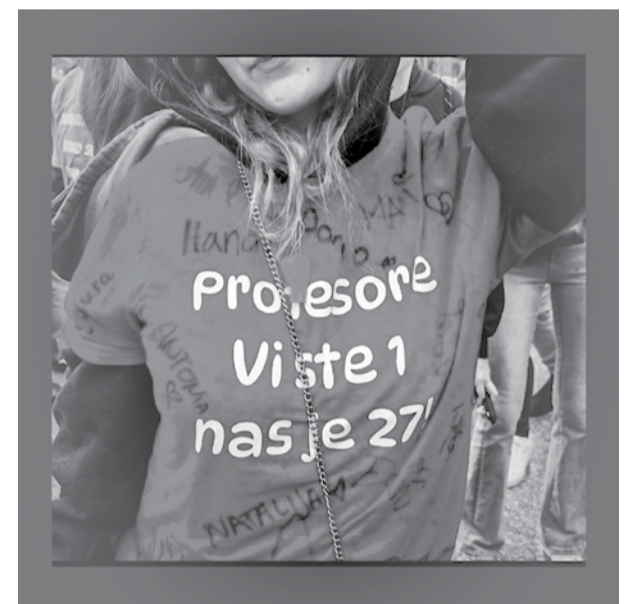
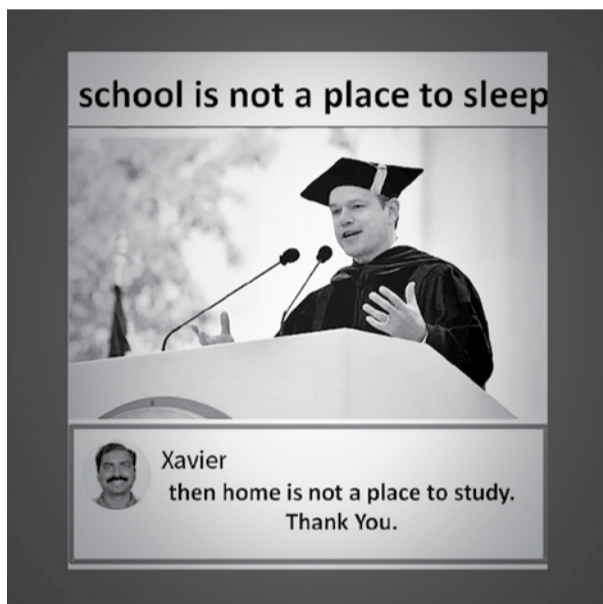
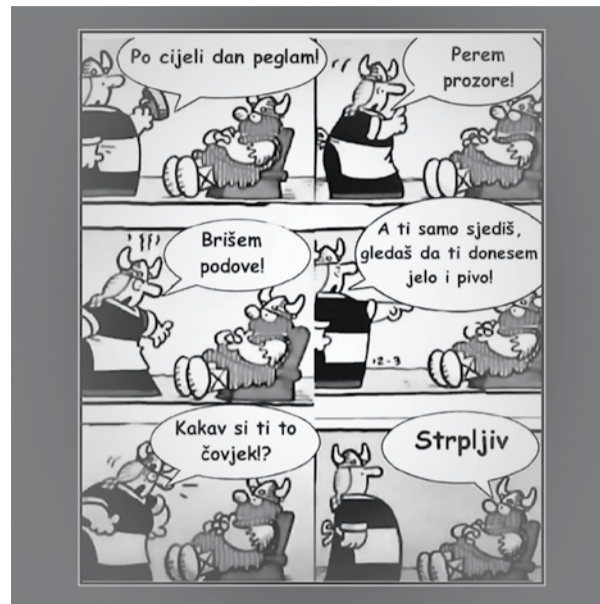
Iako je radnja filma smještena u 1950-im godinama, nažalost vjerujem da se ovakve situacije događaju i u današnjem društvu. Korupcija u poslovnom okruženju i zlostavljanje radnika još su uvijek veliki problemi, ali se u današnjim modernim društvima uglavnom pojavljuju u drugačijim oblicima. Fizičko zlostavljanje radnika je sve rjeđe, ali mobbing i druge vrste eksploatacije i zlouporabe moći još su uvijek prisutni. U današnjem svijetu također su česti slučajevi gdje ljudi pate jer se ne usude napraviti prvi korak u borbi protiv nepravde. Terry je pokazao da je spreman žrtvovati sebe kako bi pomogao drugima, a ubrzo su mu se pridružili ostali i zajedno su uspjeli ostvariti svoj cilj.

Smatram da ovaj film šalje jako bitnu poruku o solidarnosti i hrabrosti te nas podsjeća da je potrebna samo jedna osoba kako bi se postigla promjena u svijetu.

Lara Novak, 4.a

HUMOR

IMPRESSUM:

OXIMORON, školski list XI. gimnazije, br. 2, siječanj 2026.
Nakladnik: XI. GIMNAZIJA, ZAGREB, za nakladnika STJEPAN ARNUŠ, prof
Glavna urednica: MAGDALENA VIČEVIĆ, 2.d
Odgovorna urednica: NEVA TARNIK, 2.d
Voditeljica novinarske grupe: IVANA BABIĆ, prof
Grafičko oblikovanje: ŽELJKO ŠEGOVIĆ, SVJETLANA ŠEGOVIĆ
Fotografija: XI. PRODUKCIJA
Tisak: TISKARA KASANIĆ, Vunarići 9, Zagreb
Naklada: 300 kom